

Studieordning for uddannelsen

**PROFESSIONSBACHELOR I MILITÆR LEDELSE I FLYVEVÅBNET
- OPERATIONSSTØTTE 12/16 BUCCANEER, REV. 2**

AUTORISATION

Nærværende studieordning autoriseres herved til brug ved uddannelsen til professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte.

H.C. ENEVOLD
oberst
Chef for Flyvevåbnets Officersskole

DOKUMENTHISTORIK

Dokumentversion	Revisionsdata	Dato	Ændret af
Rev. 1	<ul style="list-style-type: none"> - Årgangen slået sammen til én klasse og dermed ændret navn til Buccaneer. - Faget "Sprogforståelse" er ændret til "Tværsproglig basisgrammatik". - FUNK 1: Skydelederpraktikken var skrevet ud, men denne praktik er nu skrevet ind, da læringsmålene godt kan nås uanset, hvad en omstrukturering af VPL el. lign. medfører. - FUNK 2: Patruljekursus: "Eksamen" er rettet så det harmonerer med, hvordan de studerende bliver bedømt ved Jægerkorpset. -FUNK 2: Faldskærmsgrunduddannelse: "Forudsætning for indtrædelse" er ændret: Test D niveau 2 er udgået.	04.01.2013	SPKONS Anne-Marie Sikker Sørensen Denne og de efterfølgende ændringer er foretaget efter input fra AFTC, PL, Flemming René Pedersen

	<p>- FUNK 2: Skydeinstruktør del 2: Eksamen og bemærkninger er omskrevet så bedømmelsessystemet ift. til indstilling til skriftlig eksamen er gjort mere specifikt. Derudover er det specificeret ud, at de studerende får to ekstra praktiske forløb (2 reeksamener) inden de bliver indstillet til den skriftlige eksamen.</p> <p>- BEK nr 1016 af 24/08/2010 erstattet af BEK nr 714 af 27/06/2012</p> <p>Bilag 2, Generel lederpraktik opdateret og konkretiseret yderligere</p> <p>Bedømmelsen på Teoretisk idrætseksamen under elementet Forsvaret i samfundet og verden er ændret fra 7-trinsskala til bestået/ikke bestået</p> <p>Eksamenerne er udspecificeret yderligere.</p>		
REV. 2	<p>Vedr. MPO Militærpolitiofficerskompetencen er fremadrettet at betragte som en funktions-specifik efteruddannelse grundet forliget, hvor der er oprettet værnsmæssigt MPO detachment.</p> <p>Vedr. MPO ECTS point. Der overføres 6 ECTS point fra MPO til "Operationspraktik". Dette stemmer overens med de andre elementer samt den reelle belastning</p> <p>Vedr. FUNK 1. I den tidligere udgave af studieordningen afsluttes</p>	2013-09-23	PL F.R. Pedersen AFTC

	<p>mellemlider og gruppeførerpraktikken med en eksamen der vurderes efter 7 skalaen og vægtet med 18 ECTS point. Denne vægtning (18 point) er væsentlig over det indhold og niveau eksamen dækker over. Mellemlider og gruppeførerpraktikken er i den tilrettede studieordning vægtet 14 ECTS point, mens mellemlider og gruppeføreropgaven vægtes 4 point. Rettelsen gælder med tilbagevirkende kraft fra klasse Artemis for at sammenligningsgrundlaget for uddannelserne er ens.</p> <p>Vedr. FUNK 2, Operationsstøttemodul. Den overordnede betegnelse "Modul: operationsstøtte" udgår. Dette skyldes, at eksamen for modulet operationsstøtte dækker over 19 ECTS point og der gives karakter efter 7-trins skalaen. Denne vægtning er meget misvisende ift. hvilket pensum eksamen dækker. Eksamen i Force Protection bliver fremadrettet vurderet bestået/ikke bestået.</p> <p>Førings- og patruljekursus er rettet fra 3 til 9 ECTS point for at afspejle den reelle belastning af kursus samt føringskursus.</p> <p>"Bilag 7 erstattes komplet af nyt bilag 7. Ledelsespraktikken bliver gennemført i funktionen som delingsfører. Denne praktik er fokuseret på at give den studerende mulighed for at afprøve sig</p>		
--	--	--	--

	<p>selv i en praktisk ledelsesstilling med stort fokus på ledelse af mandskab på forskellige niveauer.” Praktikken går fra 30 til 36 ECTS point, jf. ovenfor.</p> <p>Læringsmålene er generelt blevet opdateret.</p> <p>Alle rettelser er konsekvens rettet gennem både hoveddokument og bilag.</p> <p>Vedr. Ledelse på FLOS 2 Læring og ledelse samt psykisk arbejdsmiljø udskrives og et nye afsnit med ”Personligt og organisatorisk lederskab” indsættes</p> <p>Eksamensoversigten opdateret.</p>		

Indholdsfortegnelse

FORORD	10
1. FORMÅL	11
1.1. Kompetencer.....	11
1.2. Gældende regler.....	12
1.3. Vejledninger.....	12
2. OPERATIONSSTØTTEOFFICERSUDDANNELSENS PROFIL	13
2.1. Operationsstøtteofficerens virksomhed.....	13
2.2. Den militære leders viden og færdighedsgrundlag samt metoder.....	14
2.3. Den nyuddannede operationsstøtteofficer skal have flg. viden, færdigheder og kompetencer.	15
3. UDDANNELSENS FAGLIGE GRUNDLAG	18
3.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.....	18
3.2. Ledelsesfaglige fag.....	18
3.3. Operationsstøtte.....	19
3.4. Samfundsfaglige fag.....	19
3.5. Humanistiske og almene fag samt tematiske forløb.....	19
3.6. Idræt.....	20
4. UDDANNELSENS STRUKTUR OG OPBYGNING	21
4.1. ECTS-point.....	21
4.2. Uddannelsens struktur.....	21
4.3. Elementernes progression.....	22
4.3.1. Grundlæggende sergentuddannelse (GSU).....	22
4.3.2. Generel lederpraktik (GLP).....	22
4.3.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).....	22
4.3.4. Grundlæggende operationsstøtte (FUNK1).....	23
4.3.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).....	23
4.3.6. Videregående operationsstøtte (FUNK2).....	23
4.3.7. Operationsstøtte – praktik (FUNK2).....	23
4.3.8. Professionsbachelorprojekt (FLOS3).....	23
5. FAG OG FAGENES PLACERING	24
5.1. Fagenes progression.....	25
5.1.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.....	25
5.1.2. Ledelsesfaglige fag.....	25
5.1.3. Operationsstøtte.....	26
5.1.4. Samfundsfaglige fag.....	27
5.1.5. Humanistiske og almene fag.....	27
5.1.6. Idræt.....	28
6. ELEMENTER	30
6.1. Grundlæggende sergentuddannelse(GSU).....	30
6.2. Generel lederpraktik (GLP).....	31
6.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).....	31
6.4. Grundlæggende operationsstøtte (FUNK1).....	32
6.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).....	32
6.6. Videregående operationsstøtte (FUNK2).....	34
6.7. Operationsstøttepraktik (FUNK2).....	35
6.8. Professionsbachelorprojekt inkl. metode (FLOS3).....	35
7. UNDERVISNINGS- OG STUDIEFORMER	36
7.1. Undervisnings- og studieaktiviteter.....	36

7.2. Informations- og kommunikationsteknologi.....	37
7.3. Skriftlige opgaver.....	37
7.4. Personlig læringsplan.....	37
7.5. Holdofficer.....	38
7.6. Funktionspraktikvejleder.....	38
7.7. Organisatorisk samarbejde omkring uddannelsen.....	39
8. EKSAMEN OG ØVRIG BEDØMMELSE	40
8.1. Oversigt over eksamener.....	40
8.2. Formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.....	44
8.3. Vægtning af karakterer.....	44
8.4. Reeksamination.....	44
8.5. Eksamensbevis.....	45
8.6. Klage over eksamen.....	45
8.7. Eksamensforhold i øvrigt.....	45
8.8. Helhedsvurderinger.....	45
8.9. Udnævnelser.....	45
9. MERIT.....	47
10. ØVRIGE AKTIVITETER OG DELTAGELSESPLIKT	47

Bilag 1, Grundlæggende sergentuddannelse

Bilag 2, Generel lederpraktik

Bilag 3, Flyvevåbnet i Forsvaret

Bilag 4, Grundlæggende Operationsstøtte

Bilag 5, Forsvaret i samfundet og verden

Bilag 6, Videregående Operationsstøtte

Bilag 7, Operationsstøttepraktik

Bilag 8, Professionsbachelorprojekt

FORORD

Denne studieordning for professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte indgår som en del af det samlede regelgrundlag for uddannelsen.

Studieordningen er styrende for uddannelsens gennemførelse og anvendes af studerende, undervisere, planlæggere og praktikvejledere som ramme for uddannelsesforløbene. Studieordningen kan desuden anvendes af øvrige interessenter, der har ønsker om eller behov for at få et indblik i uddannelsen.

Studieordningen beskriver formålet med uddannelsen, uddannelsens struktur, dens elementer, fag, studie- og undervisningsaktiviteter samt eksamen. Derudover beskriver den hvordan sammenhængen og koblingen er imellem uddannelsens teoretiske og praktiske elementer, herunder hvordan progressionen (udviklingen af de studerendes læring) er for de enkelte elementer.

I bilagene er de enkelte fag på uddannelsens enkelte elementer samt praktikperioderne nærmere beskrevet.

Uddannelsen gennemføres hovedsageligt ved Air Force Training Centre, Flyvevåbnets Officersskole og andre relevante Wings.

H. C. E. Nielsen
oberst
Flyvevåbnets Officersskole

1. FORMÅL

Formålet med uddannelsen til professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet indenfor operationsstøtte er, at kvalificere den studerende til, efter endt uddannelse, at bestride stillinger som officer på laveste funktionsniveau (med graden premierløjtnant) i flyvevåbnet indenfor operationsstøtteområdet. Dimittenderne bliver således generalister indenfor militær ledelse og specialister i forhold til operationsstøtte.

1.1. Kompetencer.

Dimittenderne skal i overensstemmelse med samfundets, Forsvarets og flyvevåbnets behov og udvikling selvstændigt kunne varetage lederfunktioner, herunder planlægge, gennemføre, kontrollere, evaluere og udvikle aktiviteter på enhedsniveau. Ligeledes skal den dimitterende i overensstemmelse med flyvevåbnets og Forsvarets behov og udvikling kunne varetage de specifikke operationsstøttefunktioner: Operationsstøtteofficer og militærpolitiofficer. Efterfølgende vil begge funktioner implicit være indeholdt i betegnelsen operationsstøtteofficer.

Den dimittenderne skal derfor kunne forstå og formidle det operative virke inden for operationsstøtteområdet i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover skal den dimitterende, som Operationsstøtteofficer, selvstændigt kunne indgå i og lede teams, der bidrager til gennemførelsen af og støtten til Forsvarets luftoperationer.

Efter endt uddannelse kan den studerende leve op til følgende kompetencekrav:

Den generelle tjeneste som officer i flyvevåbnet og Forsvaret indebærer, at der er behov for at officeren

- a. har kompetencer til selvstændigt og i samarbejde at kunne planlægge, tilrettelægge, gennemføre, kontrollere og udvikle aktiviteter på laveste funktionsniveau i ledergruppen,
- b. har de karaktermæssige egenskaber og ledelsesmæssige holdninger og ansvarsfølelse, der er en betingelse for effektiv ledelse og samarbejde,
- c. har evner til at kunne udvikle og videreudanne sig med henblik på senere advancement, herunder har forståelse af Forsvarets og flyvevåbnets virke,
- d. til stadighed kan følge den samfundsmæssige udvikling, der er af betydning for løsning af Forsvarets nationale og internationale opgaver, herunder har indsigt i og forståelse af det civile samfund og
- e. har forudsætninger for at kunne indgå i en enhed i international ramme.

Den specifikke tjeneste som officer inden for operationsstøtte indebærer, at der er behov for at operationsstøtteofficeren har kompetencer til:

- a. selvstændigt at lede egen enheds opgaveløsning inden for operationsstøtteområdet, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- b. selvstændigt at indgå i og lede såvel faglige som tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelsen af den operative støttevirkosomhed i henholdsvis egen enhed, på Wing niveau, i flyvevåbnet, i Forsvaret, i NATO samt i internationale koalitioner.
- c. har de analytiske og kommunikative forudsætninger, der kræves for at kunne udføre sagsbehandling i tilknytning til operationsstøtteområdet i flyvevåbnet, og
- d. selvstændigt, at håndtere komplekse og udviklingsorienterede udfordringer inden for operationsstøtteområdet i en ledelsesmæssig kontekst i såvel en national som en international ramme.

Uddannelsen giver ret til betegnelsen *"Professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte"* og giver mulighed for fortsat uddannelse indenfor flyvevåbnet og Forsvaret samt på masterniveau i det civile uddannelsessystem.

1.2. Gældende regler.

Uddannelsen som professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte reguleres og gennemføres efter følgende regler:

- FKOBST 180-2, Bestemmelse for Forsvarets linjeofficersuddannelser.
- BEK nr. 714 af 27/06/2012, Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser
- BEK nr. 262 af 20/03/2007, Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse
- FTKBST 264-1, Administrative og forvaltningsmæssige forhold for GRO i FLV.
- FPT JAN 2010, 2. rettelse og tillæg A. 1. rettelse, Policy for Meritering.
- FTKBST 180-5, Bestemmelser for procedure i forbindelse med ansøgning om meritering.

1.3. Vejledninger.

I forbindelse med udarbejdelse af skriftlige opgaver og skriftlige eksamener, som udarbejdes og gennemføres på foranledning af Flyvevåbnets Officersskole, henvises til officersskolens vejledningssamling, kaldet FLOS VEJSAM.

2. OPERATIONSSTØTTEOFFICERSUDDANNELSENS PROFIL

Den militære ledelsesuddannelse inden for operationsstøtte i flyvevåbnet er professionsbaseret og udviklingsbaseret.

Professionsbaseringen indebærer, at uddannelsen har et professionsorienteret sigte og er orienteret mod operationsstøtteofficerens praksisfelt samt den udvikling, der sker inden for officersprofessionen, det militære område samt det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

Udviklingsbaseringen indebærer, at der på uddannelsen fokuseres på, at den til stadighed skal være tidssvarende. Det betyder, at der inden for både fagområderne og pædagogikken på uddannelsen lægges vægt på at følge den løbende udvikling samt indarbejdelse af den nyeste viden og erfaringer i uddannelsen.

Uddannelsen er overvejende funderet i praksisviden, suppleret med udviklings- og forskningsviden vedrørende de nyeste tendenser med relation til officerens praksis. I uddannelsen udvikles viden om og anvendelse af officersprofessionens værdier, teorier, metoder og vilkår.

Uddannelsens faglighed bygger på operationsstøtteofficerens praksis samt på erfarings- og forskningsbaserede udviklingstendenser inden for såvel officerens praksisfelt som inden for vilkårsskabende faktorer som samfund, organisation, teknologi og doktriner. Dette sikres gennem professions- og udviklingsbaseret samarbejde med aftagere (flyvevåbnet og Forsvaret), relevante nationale og internationale uddannelsesinstitutioner samt andre nationale og internationale aktører inden for såvel det militærfaglige som det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

I uddannelsen udvikles videnskabsteoretisk forståelse på bachelorniveau med fokus på praktisk anvendelse i relation til officerens profession.

Officersuddannelsen er tilrettelagt, så såvel professionelle militærfaglige kompetencer som akademiske og personlige kompetencer udvikles systematisk og i sammenhæng samt med fokus på samspillet mellem teori og praksis.

2.1. Operationsstøtteofficerens virksomhed.

Den militære leders virksomhedsfelt er ledelse på lavest funktionsniveau som premierløjtnant i flyvevåbnets operative struktur og støttestruktur både nationalt og internationalt.

Operationsstøtteofficerens virksomhedsfelt er specialiseret inden for operationsstøtteområdet i flyvevåbnet umiddelbart efter endt uddannelse. På længere sigt (efter ca. 3-6 år) udbredes virksomhedsfeltet for operationsstøtteofficeren til principielt at omfatte hele Forsvarsministeriets ansættelsesområde, hvilket indbefatter både nationale og internationale stillinger og funktioner, herunder stillinger i NATO regi. Forsvarsministeriets ansættelsesområde kan opdeles i flyvevåbenspecifikke, værnsmæssige samt øvrige perifere felter – omfattende både det nationale og det internationale område. Hovedparten af operationsstøtteofficererne bliver primært anvendt inden for det nationale flyvevåbenspecifikke virksomhedsfelt og sekundært inden for det internationale flyvevåbenspecifikke samt det værnsmæssige virksomhedsfelt. Det hører til undtagelsen, hvis operationsstøtteofficeren bliver anvendt inden for øvrige perifere felter, som f.eks. Forsvarets Efterretningstjeneste.

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte” vil i begyndelsen af sin karriere primært virke som operationsstøtteofficer, og sekundært som militær leder inden for Forsvarsministeriets ansættelsesområde, hvor officerens brede anvendelighed som leder er en forudsætning. Senere i operationsstøtteofficerens forventede karriereforløb bliver virket som militær leder inden for hele Forsvarsministeriets ansættelsesområde det primære virke for hovedparten af operationsstøtteofficererne.

Operationsstøtteofficeren medvirker til at opfylde målsætninger inden for flyvevåbnet, Forsvaret samt det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

Operationsstøtteofficersvirkets specialiserede arbejdsområde omfatter taktisk ledelse af den landbaserede støtte til den luftoperative opgaveløsning i både nationalt og internationalt regi. Dette indebærer beføjelser til beslutning om anvendelse af militære magtmidler under såvel fred som under krise- og krigslignende forhold, herunder samarbejde med andre militære enheder samt civile og militære myndigheder i opgaveløsningen.

Operationsstøtteofficerens virksomhed er kendetegnet ved en høj grad af mandskabsbehandling og ledelse i et taktisk miljø med høj intensitet. Overblik, analyseevner og beslutningsdygtighed er afgørende kompetencer for en effektiv og sikker taktisk indsættelse af den landbaserede støttestruktur. Dette medvirker til den taktiske vilkårsskabelse, som ligger til grund for gennemførelsen af flyvevåbnets luftoperationer.

Operationsstøtteofficeren leder, vurderer og beslutter for anvendelse af operationsstøttevirksomheden i flyvevåbnet, herunder anvendelse af militære magtmidler. Virksomheden udøves i både nationalt og internationalt regi, herunder i internationale operationer hvor der er særlige vilkår, som begrænser operationsstøtteofficerens handlemuligheder.

Operationsstøtteofficeren har fokus på den militære opgaves løsning – under hensyntagen til gældende konventioner samt øvrige aftaler.

2.2. Den militære leders viden og færdighedsgrundlag samt metoder.

De videns- og færdighedsmæssige forudsætninger for ledelse i en luftmilitær kontekst omfatter praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden inden for hovedområderne ledelse, militære operationer og internationale studier.

Inden for fagområde ledelse er der et ledelsesteoretisk og – praktisk fokus, hvilket udfolder sig i emnerne lederskab, læring, pædagogik, psykologi, kommunikation og organisations-teori, ressourcestyring og militær jura.

Inden for fagområde militære operationer er der et militærfagligt fokus på Forsvarets luftoperationer på taktisk og operativt niveau i såvel en national som international ramme.

Inden for fagområde idræt er der et militærfagligt fokus på almen idræt og specialtræning samt kost og ernæring i såvel national som international kontekst.

Inden for fagområde internationale studier er der et overvejende samfundsvidenskabeligt fokus, hvilket primært udfolder sig i faget forsvars- og sikkerhedspolitik og sekundært i faget konfliktteori.

Gennem hele uddannelsen vægtes den studerendes udvikling af metodisk opgaveløsning i form af såvel undervisning i faget metode som integration af metode i den generelle skrift-

lige opgaveløsning. Der sikres en naturlig progression i de studerendes anvendelse af metodiske tilgange og værktøjer under den samlede uddannelse, hvor det afsluttende bachelorprojekt ses som kulminationen. Her udvikler den studerende evnen til at overskue og undersøge komplekse problemstillinger på et videnskabsteoretisk fundament.

2.3. Den nyuddannede operationsstøtteofficer skal have flg. viden, færdigheder og kompetencer.

Efter endt uddannelse har ”professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte” nedenstående viden, færdigheder og kompetencer. Disse mål for læringsudbyttet er opdelt i henholdsvis de generelle læringsmål for en militær leder i flyvevåbnet (officer) og de specielle læringsmål inden for specialisdelen operationsstøtte.

Generelle læringsmål for professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet

Viden:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet har viden om og forståelse af:

- Forsvarets rolle i det danske rigsfællesskab og verden.
- Forsvarets organisation og struktur samt flyvevåbnets organisation og opgaver.
- Flyvevåbnets værdier og traditioner samt flyvevåbnets og flyvningens historie.
- Krigshistorie og krigsteori, herunder udviklingen i luftkrigsførelse og sammenhængen mellem teknologi, samfund og forsvar.
- Lovgivning og bekendtgørelser med indflydelse på Forsvarets virke.
- Forsvarets doktriner, bestemmelser og politikker med indflydelse på Forsvarets virke.
- Forsvarets virke i en overordnet sikkerhedspolitisk sammenhæng, herunder kunne reflektere over anvendelsen af Forsvaret med baggrund i en demokratisk forståelse og relevant samfundsvidenskabelig teori og metode.
- Virksomhedsledelse i Forsvaret med baggrund i Forsvarets forvaltningsgrundlag, herunder HRM og ressourcestyring.
- Militær disciplinar-, straffe- og retsplejelovgivning.
- Konfliktlösingsstrategier i en operativ kontekst og om udvalgte kulturer og kulturmøder af relevans for officerens virke.
- Lederrollen for officeren på laveste niveau i flyvevåbnet og i Forsvaret, herunder krav og forventninger til den militære leders adfærd.
- Bedømmelse og udvikling af underlagte medarbejdere, jf. Forsvarets gældende bestemmelser og vejledninger.
- Stabsarbejde og sagsbehandling i Forsvaret, herunder sagsbehandling indenfor egen enhed og nærmeste højere niveau i Forsvaret.
- Kommunikation på dansk og engelsk, herunder kunne reflektere over officerens anvendelse af relevante kommunikationsteorier og –metoder.
- Relevant IT software, som anvendes i Forsvaret.
- Soldatens fysiske tilstand som forudsætning for operativ opgaveløsning, herunder kunne reflektere over relevante idrætsfaglige teoriers og metoders anvendelse i praksis under nationale og internationale operationer.
- Officerens virke som soldat, herunder bl.a. fysisk træning, våbenbetjening, orientering og kortlæsning.
- Anvendelse af magtmidler i både fred og under krise- og krigslignende forhold under hensyntagen til gældende konventioner og øvrige aftaler.
- Forskellige studieteknikker til at optimere egen læring under såvel uddannelse som i det fremtidige virke som officer.
- Anvendt teori og metode samt kunne reflektere over professionens anvendelse af teori og metode som militær leder.

Færdigheder:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet kan:

- Identificere og anvende lovgrundlag, bestemmelsesgrundlag og doktrinært grundlag med henblik på at planlægge og gennemføre Forsvarets luftoperationer samt øvrig indsats i både en national og international ramme.
- Planlægge og gennemføre Forsvarets luftoperationer og øvrig indsats i både en national og international kontekst med baggrund i sin viden om og forståelse af demokrati, lovgivning, Forsvarets bestemmelser og doktriner, Forsvarets luftoperationer, sikkerhedspolitik, krigsteori, krigshistorie og kulturforskelle, herunder kunne identificere og analysere interkulturelle problemstillinger.
- Analysere og diskutere konflikter i et historisk perspektiv, herunder Danmarks og Forsvarets rolle.
- Udvælge og anvende teoretiske og praktiske ledelsesværktøjer som en del af egen ledelsespraksis.
- Udøve virksomhedsledelse på baggrund af sin viden og forståelse af Forsvarets forvaltningsgrundlag, herunder Forsvarets ledelsesgrundlag.
- Skrive og tale dansk og engelsk med et alsidigt ordforråd og begrebsapparat tilpasset relevante faglige og tværfaglige emner og praktiske situationer.
- Udvælge og anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer og forskellige kommunikationsformer afpasset til ledelsesmæssige situationer.
- Indsamle, udvælge og analysere informationer samt formidle - såvel mundtligt som skriftligt - teoretiske og praksisnære problemstillinger og løsninger til relevante interessenter.
- Planlægge, lede, fordele, kontrollere og evaluere pålagte opgaver til underlagt personale på baggrund af en ledelsesteoretisk og læringsmæssig forståelse.
- Understøtte underlagt personels udvikling ved anvendelse af relevante ledelsesmetoder samt udfærdige forslag til bedømmelse og udvikling af underlagt personel, jf. gældende bestemmelser og vejledninger.
- Undervise i praksis, herunder udvælge og anvende relevante læringsteorier og metoder til at understøtte læringen.
- Anvende de for funktionen tildelte våben og våbensystemer både som soldat og som leder.
- Anvende metoder og redskaber som knytter sig til det idrætsfaglige område, herunder kunne omsætte teori til praksis under både nationale og internationale forhold.
- I samarbejde med stedlige idrætsledere analysere og vurdere idrætsfaglige problemstillinger, herunder formidle og iværksætte løsningsforslag.

Kompetencer:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet kan:

- Håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i en ledelseskontekst.
- Selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel inden for egen enhed som med eksterne relationer nationalt og internationalt.
- Selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Påtage sig ansvar for samt efterleve Forsvarets ledelsesgrundlag samt Forsvarets værdier, herunder flyvevåbnets værdier, som leder og rollemodel.
- Kunne identificere egne lærings- og udviklingsbehov i forhold til officersvirket og - på baggrund af egen FOKUS bedømmelse og udviklingskontrakt - selvstændigt kunne videreudvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

Læringsmål for specialedelen operationsstøtte

Viden:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte” har yderligere viden om og forståelse af:

- Den operative støttevirksomhed i flyvevåbnet, herunder hvordan opgaver identificeres og placeres i FLV organisation.
- Anvendelsen af flyvevåbnets operative støtteenheder i både en national og international ramme
- Opbygningen og betydningen af den operative støttestruktur i fred, krise og konflikt

Færdigheder:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte” kan:

- Anvende og forholde sig kritisk til gældende bestemmelser, direktiver og doktriner i relation til egen praksis som operationsstøtteofficer.
- Analysere og vurdere informationer samt på baggrund heraf kan beslutte for planlægning og gennemførelse af den operative støttevirksomhed i flyvevåbnet og Forsvaret inden for såvel en national som en international ramme.
- Gennemføre øvelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder kan identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Virke som taktisk fører i fred, krise og krig, herunder planlægge og gennemføre taktiske landbaserede operationer.
- Gennemføre uddannelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet herunder kan identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.

Kompetencer:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – operationsstøtte” kan:

- Selvstændigt kunne både indgå i og lede såvel faglige som tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelsen af den operative støttevirksomhed i henholdsvis egen enhed, på Wing niveau, i flyvevåbnet, i Forsvaret, i NATO og i internationale koalitioner.
- Selvstændigt kunne håndtere komplekse samt udviklingsorienterede udfordringer inden for operationsstøtteområdet i en ledelsesmæssig kontekst i en national ramme.
- Selvstændigt gennemfører uddannelse på håndvåben. Herunder instruktions skydninger såvel som enhedsskydninger.

3. UDDANNELSENS FAGLIGE GRUNDLAG

Fagligt er det gennemgående og generelle fokus i uddannelsen militær føring og ledelse i en flyvevåben kontekst med speciale indenfor operationsstøtte.

Uddannelsens faglige grundlag baseres på teoretiske og praktiske kundskaber fra det ledelsesmæssige militærfaglige videns- og erfaringsområde i samspil med kundskaber fra operationsstøtteområdet samt fra de idrætsfaglig, samfundsvidenskabelige, humanistiske og almene fagområder.

3.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.

Fagområdet Grundlæggende Operationslære og Luftoperationer medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at beskrive, analysere samt anvende viden og færdigheder under gennemførelse af militære luftoperationer på taktisk niveau i såvel national som international ramme. På baggrund heraf skal den studerende kunne analysere en given situation og iværksætte de fornødne tiltag i forbindelse med planlægning og gennemførelse ved indsættelse af tildelte luftmilitære ressourcer. Fagområdet medvirker endvidere til, at den studerende udvikler kompetencer til at gennemføre luftoperationer i såvel værnssælles som multinationalt regi. Fagområdet understøtter endvidere den studerendes forståelse af Forsvarets rolle i Danmarks sikkerhedspolitik.

Faget Skydeuddannelse medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til, ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv, at kunne deltage i tilrettelæggelse og gennemførelse af skarpskydning med håndvåben.

3.2. Ledelsesfaglige fag.

Fagområdet Ledelse medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at udøve føring, dvs. "ledelse/indsatsledelse i kritiske situationer som kræver omgående handling", overfor et begrænset antal personer. Derudover opnår den studerende kompetencer til at kunne anvende ledelsesteorier og – metoder til at udvikle egen ledelsespraksis, herunder kunne analysere, vurdere, beslutte og formidle på baggrund af en ledelsesteoretisk forståelse. Her er et særkende ved Forsvaret, at officerens ledelsespraksis skal ses i tæt sammenhæng med Forsvarets ledelsesgrundlag, som derfor udgør en hjørnesten i de ledelsesfaglige fag.

Den studerende udvikler en forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler i en ledelsesmæssig kontekst. Derudover medvirker fagområdet til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne anvende værktøjer inden for pædagogik og læring til at undervise medarbejdere og støtte disse i deres personlige udvikling.

Fagområdet medvirker ligeledes til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne forholde sig selvstændigt til de ledelsesmæssige dilemmaer og -opgaver, der gør sig gældende på laveste niveau i chef/leder/medarbejderrelationer samt organisatoriske- og styringsmæssige sammenhænge, herunder virke i lederrollen med personlig autoritet.

Derudover medvirker fagområdet til, at den studerende opnår en viden om og forståelse af forsvarsspecifikke juridiske forhold med direkte relation til den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov.

Endelig tilegner den studerende sig viden om og forståelse af det fysiske og psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen.

3.3. Operationsstøtte.

Fagområdet inden for operationsstøtte medvirker til, at den studerende opnår viden om, færdigheder og kompetencer til at kunne virke som operationsstøtteofficer, samt skydeleder herunder at kunne indsætte landbaserede stridskræfter. Fagområdet understøtter desuden, at den studerende udvikler kompetencer til at håndtere opgaver i forbindelse med landbaserede operationer i samarbejde med interne og eksterne interessenter. Derudover medvirker det til, at de studerende opnår kompetencer til kunne håndtere udfordringer indenfor operationsstøtteområdet i såvel en ledelsesmæssig kontekst som i en national og international ramme.

3.4. Samfundsfaglige fag.

Fagene Forsvars- og sikkerhedspolitik samt Konfliktteori medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at beskrive, analysere og vurdere sociale, kulturelle og politiske udviklinger i forhold til deres betydning for dansk sikkerhedspolitik og Forsvarets virke. Desuden understøtter fagene, at den studerende udvikler forståelse for betydningen af international sikkerhedspolitik i forhold til internationale operationer, og kompetencer til at kunne indgå i komplekse kulturmøder samt skaber forudsætninger i forhold til kritisk tænkning.

3.5. Humanistiske og almene fag samt tematiske forløb.

Fagene Tværsproglig basisgrammatik og Engelsk medvirker til, at den studerende udvikler sproglige kompetencer til at indgå i internationalt samarbejde og sproglig bevidsthed til at reflektere over egen sprogpraksis.

I faget Kommunikation i Forsvaret udvikler den studerende kompetencer til at kunne agere i overensstemmelse med Forsvarets principper for god kommunikation, mundtligt og skriftligt, med de særlige hensyn, som gør sig gældende inden for officerens praksisfelt, f.eks. i internationale operationer.

Hensigten med faget er, at den studerende udvikler evne til at interagere og kommunikere i interkulturelle møder med både kolleger i såvel en national som en multinational sammenhæng og med lokale beboere i et missionsområde i forbindelse med deployering uden for Danmarks grænser.

Faget Metode medvirker til, at den studerende bliver i stand til at anvende studietekniske og metodiske færdigheder, som skal anvendes i uddannelsens øvrige fag samt i forbindelse med professionsbachelorprojektet. Hensigten med tilegnelse af studietekniske færdigheder er, at den studerende lærer at anvende forskellige studieteknikker til at optimere egen læring - både under uddannelsen og i den studerendes fremtidige virke som officer. De metodiske færdigheder skal medvirke til, at den studerende bliver i stand til at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i både studiesammenhæng og i det senere virke som officer samt i større analytiske arbejder, herunder kunne reflektere over videnskabsteoretiske præmisser.

Temaet Strategisk Forståelse medvirker til, at den studerende kan integrere faglig viden og faglige tilgange fra flere fag i analysen af komplekse og virkelighedsnære problemstillinger samt kan formidle og diskutere konklusionerne herfra i militærfaglige og civile sammenhænge i samarbejde med andre.

Professionsbachelorprojektet medvirker til, at den studerende opnår evnen til selvstændigt og/eller i samarbejde med andre at identificere professionsrettede problemstillinger samt

udvælge og anvende teorier og metoder til at analysere og diskutere resultater samt udlede løsningsforslag.

3.6. Idræt.

Faget Idræt medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne omsætte idrætsfaglig teori til praksis, gennemføre egen fysisk træning samt kunne vejlede, planlægge og støtte i forhold til kollegers og kommende medarbejders grundlæggende militære fysiske træning under både nationale og internationale forhold. Endvidere medvirker faget til, at den studerende udvikler kompetencer til at analysere og vurdere idrætsfaglige problemstillinger, herunder formidle og iværksætte løsningsforslag.

4. UDDANNELSENS STRUKTUR OG OPBYGNING

Uddannelse som ”professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet - operationsstøtte” er normeret til at vare fire år. Den er delt op i elementer af forskellig varighed og med en vekslende mellem hhv. undervisnings- og praktikelementer. Strukturen og dermed rækkefølgen af elementerne er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn.

Hvert element er et afsluttet undervisnings- og læringsforløb, der har til hensigt, at den studerende udvikler en samlet helhed af viden, færdigheder og kompetencer.

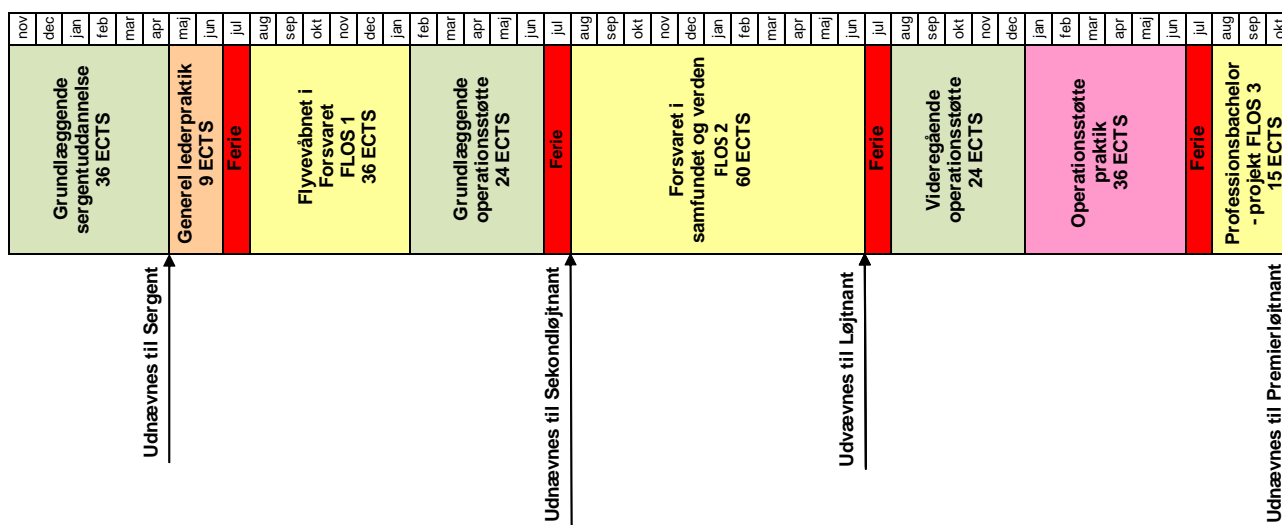
4.1. ECTS-point.

ECTS-point (European Credit Transfer System) er en værdi, der tillægges uddannelsesenheder med henblik på at beskrive den arbejdsbelastning, der kræves fra den studerendes side. Et studenterårsværk er på 60 ECTS-point. Studenterårsværket omfatter den studerendes studieindsats under dennes læringsforløb. Studieindsatsen omfatter forberedelse, vejledning, selvstudie, undervisning, refleksion, opgaver, projekter, simulation/træning, eksamensdeltagelse mv.

4.2. Uddannelsens struktur.

I uddannelsen indgår i alt 240 ECTS-point. Heraf indgår 195-point til teoretisk undervisning og 45-point til praktik.

Uddannelsens struktur herunder organiseringen af elementernes titler og vægtning er vist på nedenstående illustration.

Det fremgår nedenfor via farver, hvilke myndigheder, der er ansvarlige for de enkelte elementer.

- Air Force Training Centre
- Air Force Training Centre, Flyvevåbnets Officersskole og flyvevåbnets Wings
- Flyvevåbnets Officersskole
- Flyvevåbnets operative wings eller AFTC

4.3. Elementernes progression.

Uddannelsesstrukturen - og dermed rækkefølgen af uddannelsens elementer - er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn.

Fagligt er det gennemgående og generelle fokus i uddannelsen "Føring og militær ledelse i en flyvevåbenkontekst". Derudover er der et fagligt fokus på "operationsstøtte", som er det speciale den studerende skal fungere i efter endt uddannelse. Det læringsmæssige hensyn imødekommes ved, at der er en løbende vekselvirkning mellem teori og praksis. Det indebærer, at den teoretiske undervisning og praksis kombineres i en vekselvirkning med stigende sværhedsgrad og kompleksitet igennem uddannelsesforløbet. Hensigten med denne vekselvirkning er at sikre praksisnærheden og udvikle professionsrettede kompetencer. Den faglige og læringsmæssige progression indebærer, at elementerne som hovedregel skal tages i den opstillede rækkefølge.

Uddannelsens elementer lever samlet set op til målene for uddannelsens samlede læringsudbytte. De enkelte elementer afspejler centrale temaer inden for den luftmilitære leders professionsudøvelse. Uddannelsens fagområder indgår i elementerne således, at den studerende tilegner sig de faglige læringsmål og det indhold, der er relevant i forhold til de aspekter af den militære leders virksomhed, som er i fokus i elementet. Omfanget af de enkelte elementers ECTS-point varierer fra element til element, da værdien - og dermed de studerendes arbejdsbelastning - tager sit udgangspunkt i det enkelte elements overordnede læringsmål.

4.3.1. Grundlæggende sergentuddannelse (GSU).

På uddannelseselementet "Grundlæggende sergentuddannelse" skal den studerende lære at virke som militær mellemlider på laveste funktionsniveau (svarende til graden sergent). Dette foregår på Air Force Training Centre. Den studerende tilegner sig på dette element et kulturelt, teoretisk og praktisk fundament for undervisning, føring og ledelse i en luftmilitær kontekst.

4.3.2. Generel lederpraktik (GLP).

På det efterfølgende uddannelseselement "Generel lederpraktik" er den studerende i praktikophold dels på Air Force Training Centre og dels i forskellige operative enheder i flyvevåbnet. På Air Force Training Centre afprøver den studerende den militære mellemliders rolle som befalingsmand i forhold til værnepligtige. Under praktikperioderne i forskellige operative enheder i flyvevåbnet tilegner den studerende sig en bred generel viden om officersrollen på laveste niveau i flyvevåbnet og får tillige en fornemmelse af dagligdagen i flyvevåbnet. Hensigten er primært, at den studerendes fremtidige læring kvalificeres, da den studerende på baggrund af praktikken bedre kan forholde sig til den efterfølgende teoretiske undervisning – sekundært, at den studerende bliver i stand til at foretage et kvalificeret valg af tjenestegren (speciale).

4.3.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).

Elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" bygger videre på det foregående element og fokuserer på den militære leders virke på laveste funktionsniveau, hvor den grundlæggende sergentuddannelse udelukkende fokuserede på rollen som militær mellemlider. Fokus er desuden på flyvevåbnets virke i Forsvaret og på den studerendes personlige kompetencer samt studiekompetencer, idet den studerende bl.a. skal lære at identificere egne og andres læringsbehov. Dette element gennemføres hovedsagelig på Flyvevåbnets Officersskole. Tre af ugerne gennemføres på Flyveskolen.

4.3.4. Grundlæggende operationsstøtte (FUNK1).

Efter de tre generelle elementer kommer det første operationsstøtte specifikke element "Grundlæggende operationsstøtte". Det bygger primært videre på den studerendes viden omkring ledelse. Elementet er for en stor dels vedkomne praktisk funderet i form af føring, ledelse og undervisning af andet personel. Herved skabes der basis for at allerede erhvervet viden og færdigheder fra de foregående elementer afprøves og kan blive til reelle kompetencer. Specielt viden, færdigheder og kompetencer indenfor føring, ledelse og undervisning instruktørvirke samt skydeledervirke bliver sat i spil under forløbet. Air Force Training Centre er ansvarlig for elementet.

4.3.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).

Dette efterfølgende element er et teoretisk og generelt element og foregår på Flyvevåbnets Officersskole. Elementet kommer i forlængelse af det grundlæggende operationsstøtteelement, da den studerende bl.a. skal lære at mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelsen som officer i flyvevåbnet på laveste funktionsniveau. Dvs. at den studerende skal lære at anvende teoretiske og praktiske metoder og redskaber til at analysere, vurdere og begrunde praktiske og teoretiske problemstillinger, handlinger og løsninger inden for bl.a. ledelse, militære operationer og det samfundsfaglige område. Det faglige niveau øges og bredes ud, idet uddannelseselementerne retter sig mod officerens generelle virke som en del af både det danske og det internationale samfund.

4.3.6. Videregående operationsstøtte (FUNK2).

Elementet "Videregående operationsstøtte" bygger videre på de forudgående elementer, idet de retter sig mod den studerendes rolle som taktisk fører og leder inden for operationsstøtteområdet - nationalt og internationalt. Undervisningen er både teoretisk og praktisk funderet og gennemføres ved Air Force Training Centre. Under hele forløbet øger den studerende sine kompetencer til selvstændigt at kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger i et simuleret miljø.

4.3.7. Operationsstøtte – praktik (FUNK2).

Operationsstøttepraktikken bygger videre på samtlige forudgående elementer, idet de retter sig mod den studerendes fremtidige rolle som operativ leder inden for operationsstøtteområdet - nationalt og internationalt. Det indebærer, at den studerende udvikler sine kompetencer og får erfaringer i selvstændigt at indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger i et operativt scenarie eller uddannelsesstilling, ligesom den studerendes teoretiske viden om bl.a. ledelse og operationer afprøves i praksis. Praktikken gennemføres ved flyvevåbnets operative Wings eller Air Force Training Centre, dog ikke ved Air Control Wing. Under hele forløbet omsætter de studerende deres viden og færdigheder til kompetencer, for herigennem selvstændigt at kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger.

4.3.8. Professionsbachelorprojekt (FLOS3).

Uddannelsen afsluttes med et professionsbachelorprojekt, hvor den studerende arbejder med en problemstilling, der er central for en officer i flyvevåbnet eller for uddannelsen. Under arbejdet med opgaven skal den studerende reflektere over og anvende relevante teorier og metoder. Forløbet organiseres og gennemføres ved Flyvevåbnets Officersskoles foranstaltning. Problemstillingen formuleres af den studerende selv i samarbejde med en vejleder ved Flyvevåbnets Officersskole og/eller i samarbejde med myndigheden, hvor den studerende har gennemført praktikperioden på FUNK2. Problemstillingen skal altid godkendes af Flyvevåbnets Officersskole.

5. FAG OG FAGENES PLACERING

Element	Grundlæggende sergentuddannelse	Generel lederpraktik	Flyvevåbnet i Forsvaret	Grundlæggende Operationsstøtte	Forsvaret i samfundet og verden	Videregående Operationsstøtte	Professions-bachelorprojekt	ECTS-point i alt
Fag, ECTS-point								
Luftoperationer og øvrige militære fag:								21
Skydeuddannelse	4							
Introduktion til flyoperationer			4					
Grundlæggende operationslære			5					
Luftoperationer					8			
Retslære og operationskendskab mm.	0							
Ledelsesfaglige fag:								55
Uddannelseslære	10							
Føreruddannelse	12							
Ledelse, samarbejde og psykologi	8							
Grundlæggende ledelse			6					
Personligt og organisatorisk lederskab					16			
Militær jura					2			
Ressourcestyring					1			
Operationsstøttespeciale (moduler og fag):								54
Skydeinstruktør del 1				6				
Mellemlider og gruppeførerpraktik				14				
Mellemlider og Gruppeføreropgave				4				
Force Protection i flyvevåbnet						7		
Førings- og patruljekursus						9		
Faldskærmsgrunduddannelse						3		
Skydeinstruktør del 2						5		
Operationsstøtte - praktik						36		
Samfundsfaglige fag:								20
Konfliktteori			3		4			
Forsvars- og sikkerhedspolitik			4		9			
Humanistiske, almene og militære fag samt tematiske forløb:								38
Tværsproglig basisgrammatik			1					
Engelsk			4		5			
Kommunikation i Forsvaret			3					
Metode (inkl. studieteknik og videnskabs-teori)			2		2		3	
Tema, Strategisk forståelse					6			
Bachelorprojekt							12	
Idræt	2		4		7			13
Generel lederpraktik		9						
ECTS-point i alt	36	9	36	24	60	60	15	240

5.1. Fagenes progression.

De enkelte fag/fagområder, der indgår i elementerne, er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn. Det indebærer, at der på tværs af elementerne er en faglig og læringsmæssig progression inden for de enkelte fag/fagområder.

5.1.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse" opnår den studerende viden, færdigheder og kompetencer til at virke som sikkerhedsbefalingsmand for skytter under gennemførelse af skarpskydning med håndskydevåben. Ligeledes opnår den studerende viden om den militære straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov med henblik på virke og ansvar som mellemlider. Endelig opnår den studerende viden om, hvorledes forsvaret er organiseret, samt hvilke målsætninger der findes, og hvilke opgaver Forsvaret skal kunne løse og indgå i.

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" opnår den studerende en grundlæggende viden og en får en helhedsforståelse for hvordan land-, maritime og luftoperationer udføres på det taktiske niveau – i nationalt og internationalt regi. Den studerende stifter bekendtskab med anvendte teorier og metoder til at analysere en given taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven. Derudover opnår den studerende, i forbindelse med faget "militær jura", viden om og forståelse af den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov, således at den studerende efterfølgende som leder kan anvende og skelne mellem lovene og deres anvendelse.

På det efterfølgende element "Forsvaret i samfundet og verden" øger den studerende sine hidtil opnåede viden og færdigheder inden for luftoperationer, samt opnår en forståelse for anvendelse af luftstridskræfter i værnssfælles og multinationale operationer. Derudover lærer den studerende at kunne analysere forudsætningskabende informationer samt selvstændigt og i samarbejde med andre at kunne beslutte og iværksætte luftoperative løsninger på problemstillinger eller dele deraf i rammen af værnssfælles og multinationale luftoperationer, samt at være i stand til at håndtere mere komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt regi.

5.1.2. Ledelsesfaglige fag.

På det første element "Grundlæggende sergentuddannelse" opnår den studerende en basal viden om ledelse og gruppepsykologi, samt udvikler kompetencer til at kunne fungere som militær mellemlider, herunder kunne føre og lede mindre grupper i flyvevåbnet under generel og taktisk føring. Derudover tilegner den studerende sig en grundlæggende viden om og færdigheder i at kunne anvende pædagogiske og didaktiske værktøjer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere enkeltstående undervisningsaktiviteter.

På det efterfølgende element "Flyvevåbnet i Forsvaret" udbygges den grundlæggende viden om ledelse og gruppepsykologi i faget Grundlæggende ledelse, med udgangspunkt i Forsvarets Ledelsesgrundlag. Her opnår den studerende en viden om og forståelse af grundlæggende ledelsesteorier samt evnen til at kunne anvende disse til at reflektere over og forholde sig kritisk til egen ledelsespraksis. Desuden uddyber den studerende sin forståelse af psykologiske forhold, der knytter sig til grupper. I faget kommunikation opnår den studerende færdigheder i at kommunikere på det interpersonelle og interkulturelle område samt i at kunne agere professionelt i forhold til pressen. Dette sigter samlet mod det formål, at den studerende tilegner sig teoretiske og praktiske forudsætninger for at udvikle egen grundlæggende ledelsespraksis i forhold til laveste funktionsniveau.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" indgår fagene Læring og ledelse, Personligt og organisatorisk lederskab, Militær Jura, Fysisk- og psykisk arbejdsmiljø samt Ressourcestyring.

I faget Læring og ledelse udvikler den studerende kompetencer til at kunne understøtte medarbejderes udvikling på baggrund af viden om og færdigheder indenfor læring i en ledelsesfaglig kontekst. Derudover tilegner den studerende sig viden om og forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler.

I faget Personligt og organisatorisk lederskab udvikler den studerende indledningsvist færdigheder i at kunne give feedback og støtte underlagte medarbejderes personlige og faglige udvikling. Desuden lærer den studerende at blive bevidst om og kunne reflektere over sin egen personlige udvikling og eget udtryk.

Herefter flyttes perspektivet i faget Personligt og organisatorisk lederskab til det organisatoriske niveau, hvor den studerende lærer at anvende forskellige teorier om ledelse og organisation med det formål at kunne analysere og udvikle egen ledelsespraksis. Derudover udvikler den studerende kompetencer til at forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisation, team og medarbejdere, herunder at indgå i tværfagligt samarbejde. Endelig opnår den studerende forståelse for risikoledelse i forbindelse med den militære operative praksis og de særlige vilkår, der gør sig gældende under krise- og krigslignende forhold.

I faget Fysisk og psykisk arbejdsmiljø opnår den studerende viden om og forståelse af betydningen af trivsel på arbejdspladsen i rollen som leder.

I faget militær jura opnår den studerende viden om og forståelse for den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og deres anvendelse.

I faget Ressourcestyring tilegner den studerende sig viden om og forståelse af principperne for styring og forvaltning i Forsvaret med henblik på at kunne styre og kontrollere tildelte økonomiske midler på enhedsniveau og forstå koblingen mellem ledelse og styring.

5.1.3. Operationsstøtte.

På det "Grundlæggende operationsstøtteelement" tilegner den studerende sig kompetencer til selvstændigt at kunne gennemføre instruktionsskydninger. Derudover tilegner den studerende sig kompetencer til at fungere som mellemleder, fører og underviser. Efter elementet kan den studerende selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger i en enhed.

På elementet "Videregående operationsstøtte" tilegner den studerende sig viden om og forståelse af operationsstøtteområdet som skydeleder for enhedsskydninger, samt at kunne virke som taktisk fører og leder inden for operationsstøtteområdet i fred, krise og krig - nationalt og internationalt. Efter elementet kan den studerende selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger i et simuleret miljø.

5.1.4. Samfundsfaglige fag.

Konfliktteori

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" udvikler den studerende sin viden om og færdigheder i at kunne identificere, analysere og diskutere konflikttyper i en militærfaglig kontekst. Som forudsætning herfor tilegner den studerende sig krigsteoretisk og krigshistorisk forståelse samt indsigt i den sociale identitets betydning i kulturmøder.

Derudover tilegner den studerende sig viden om luftkrigsførelsens historiske udvikling, herunder det danske flyvevåbens historie, og reflekterer på baggrund heraf over betydningen af traditioner og identitet

På elementet "Flyvevåbnet i samfundet og verden" skal den studerende arbejde med årsager til sociale konflikter og med konfliktløsningsstrategier.

Den studerende tilegner sig viden om og færdigheder i at analysere årsager til krige og sociale konflikters opståen og udvikling. Den studerende bliver tillige i stand til at diskutere globaliseringens konsekvenser for konflikters forløb, herunder udviklingen af nye konflikttyper og mediernes rolle.

Den studerende opnår derudover interkulturel forståelse samt færdigheder i at kunne analysere og vurdere mulige konfliktløsningsstrategier med henblik på at kunne diskutere forsvarets internationale operationer.

Endelig udfører den studerende et mindre feltarbejde med henblik på at blive i stand til at skabe kulturel viden i en interkulturel kontekst samt reflektere over egen rolle i skabelse af kulturel viden.

På det tværfaglige forløb i slutningen af "Forsvaret i samfundet og verden" integrerer den studerende sine konfliktteoretiske kompetencer med kompetencer tilegnet i andre fag i tværfaglige strategiske analyser af en aktuell konflikt af relevans for officerens professionelle virke.

Forsvars- og sikkerhedspolitik

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" opnår den studerende en forståelse af det danske forsvars rolle i den danske demokratiske samfundsmodel. Dette sker ved, at den studerende tilegner sig viden og færdigheder om nationale politiske processer af relevans for det danske forsvar og dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" bliver den studerende i stand til selvstændigt at kunne analysere, diskutere og formidle forsvarets internationale virke, gennem tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer samt det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Undervisningen på "Forsvaret i samfundet og verden" bidrager til, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at kunne sammenkæde den nationale diskussion om forsvarets opgaver – som er opnået i løbet af modulet "Flyvevåbnet i Forsvaret" – med præmisserne i det internationale miljø.

5.1.5. Humanistiske og almene fag.

Tværsproglig basisgrammatik og engelsk

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" indledes sprogundervisningen med en sprog-screening for at fastlægge den studerendes individuelle niveau. Faget Tværsproglig basisgrammatik indleder sprogundervisningen og har den intersproglige grammatik som omdrejningspunkt. Den studerende tilegner sig viden om og forståelse af henholdsvis det danske og det engelske sprogs opbygning samt opnår sproglig bevidsthed i form af en sproglig referenceramme, ud fra hvilken den studerende kan anvende og reflektere over

sproget i praksis.

I faget Engelsk fokuseres på sprogrigtighed og præcision i mundtlig og skriftlig sprogproduktion. Den studerende udvikler sin bevidsthed om sproget i forbindelse med produktion af forskellige former for militærfaglige sprogproduktion med forskellige modtagere.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" står det talte sprog i fokus. Den studerende videreudvikler sit engelske sprog inden for generelle og militærfaglige registre samt lærer om de sprogfunktioner, der knytter sig til at kunne præsentere emner relateret til officersvirket. Yderligere træner den studerende sine engelsk-kommunikative kompetencer hen imod at kunne indgå i komplekst interkulturelt og multinationalt samarbejde – fra ledelse af møder til deltagelse i militære operationer til mødet med den diplomatiske verden.

Metode

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" tilegner den studerende sig studietekniske færdigheder til brug for egen læring. Derudover øver den studerende at udarbejde analyser med inddragelse af teori og med en metode, som er i overensstemmelse med teoriens videnskabssteoretiske udgangspunkt.

Under elementet "Forsvaret i samfundet og verden" opbygger den studerende færdigheder i selvstændig udarbejdelse af analyser, med egenindhentet empiri og med refleksion over analysens videnskabssteoretiske udgangspunkt. Dette skal gøre den studerende i stand til at udføre mindre, selvstændig empiriindhentning i både studie- og arbejdssammenhæng, herunder særligt i den sidste praktikperiode.

I forbindelse med elementet "Professionsbachelorprojekt" tilegner de studerende sig færdigheder og kompetencer til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling relevans for udøvelsen af lederskab i en militær organisation på premierløjtnant-niveau og kunne reflektere over professionens praksis.

Tema, Strategisk forståelse

Elementet Forsvaret i samfundet og verden afsluttes med et tværfagligt forløb, hvor den studerende integrerer faglig viden og faglige tilgange tilegnet tidligere i uddannelsen med henblik på at foretage analyser af en aktuell konflikt af relevans for officerens professionelle virke. Forløbet er tilrettelagt som projektarbejde, hvor den studerende i samarbejde med andre selvstændigt identificerer og analyserer en problemstilling. Resultaterne af analysearbejdet formidles og diskuteres i en tværfaglig og kollegial kontekst. Processen gøres til genstand for lærings- og udviklingsmæssig refleksion

5.1.6. Idræt.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse" lærer den studerende om individuel træning samt instruktion af mindre grupper. Under elementet kan den studerende opnå en god fysisk form, tilegne sig grundlæggende forståelse af træningsmetoder og blive i stand til, i samarbejde med stedlige idrætsledere, at planlægge, tilrettelægge og gennemføre fysisk træning af mindre grupper.

På det efterfølgende element "Flyvevåbnet i Forsvaret" forbedrer den studerende sin egen fysiske form. Derudover lærer den studerende at anvende idrætsfaglige teorier og metoder med henblik på at kunne planlægge og gennemføre individuel træning samt støtte og motivere kollegers og medarbejders fysiske træning og sunde livsstil.

Under elementet "Forsvaret i samfundet og verden" øger den studerende sin forståelse af teorier og træningsmetoder og bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og udbygge egen fysiske form. Derudover lærer den studerende i samarbejde med den lokale idrætsleder, at planlægge og støtte kollegers militære fysiske træning samt motivere til en sund livsstil - primært i nationalt regi. Endvidere tilegner den studerende sig kompetencer til selvstændigt at vedligeholde egen fysiske form under udsendelse i internationale operationer. Samtidigt lærer den studerende – ligeledes under udsendelse - at støtte og motivere kolleger til fysisk træning og ernæringsrigtig indtagelse af kost og væske.

6. ELEMENTER

Uddannelsens elementer er opdelt i temaer. Elementernes overordnede mål for læringsudbytte er overordnet beskrevet herunder. Derudover er der en oversigt over de fag, der indgår i og understøtter elementernes temaer.

Den konkrete beskrivelse af de enkelte fags formål, læringsmål, indhold, undervisnings- og studiemetoder samt eksamen beskrives senere i studieordningen.

6.1. Grundlæggende sergentuddannelse(GSU).

Elementet retter sig mod militære mellemlæderes ledelsespraksis på laveste funktionsniveau (svarende til grad af sergent) ved enheder i flyvevåbnet.

Den studerende kan ved elementets afslutning virke som mellemlæder på laveste funktionsniveau i gennemførelsen af en enheds taktiske operationer i flyvevåbnet med afsæt i bestemmelser, procedurer og direktiver, herunder Forsvarets ledelsesgrundlag. Derudover kan den studerende efterleve krav og forventninger til den militære mellemlæders optræden.

Efter elementet kan den studerende således:

- Selvstændigt føre en gruppe/hold ved flyvevåbnets enheder.
- Anvende ledelsesredskaber ved ledelse af personel på manuelt niveau.
- Selvstændigt planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere enkeltstående undervisningsaktiviteter.
- Træne sin egen fysiske form samt instruere mindre grupper i fysiske træningsaktiviteter.
- Have et grundlæggende kendskab til militær straffe og retsplejelov samt kendskab til forsvarrets overordnede organisation og opgaver og
- fungere som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med de i FLV anvendte håndskydevåben samt anvende diverse pyrotekniske virkemidler i forbindelse med enheds-skydninger og –øvelser.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Skydeuddannelse
- Retslære og operationskendskab
- Uddannelseslære
- Føreruddannelse
- Ledelse, samarbejde og psykologi
- Idræt

6.2. Generel lederpraktik (GLP).

Elementet retter sig mod den militære ledelsespraksis i flyvevåbnet – som henholdsvis mellemlider på laveste funktionsniveau og leder på laveste funktionsniveau.

Den studerende har ved elementets afslutning afprøvet mellemliderens rolle som befalingsmand og tilegnet sig en indledende viden om officersrollen i flyvevåbnet.

Efter elementet har den studerende:

- En generel viden om officerens daglige ledelsespraksis i relevante dele af flyvevåbnet og
- En generel viden om befalingsmandens ledelsespraksis som bidrag til grundlaget for officerens ledelse af befalingsmænd.

6.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).

Elementet retter sig mod den militære leders virke på laveste funktionsniveau i flyvevåbnet.

Den studerende kan ved elementets afslutning forstå, formidle og påtage sig medansvar for flyvevåbnets virke i Forsvaret med afsæt i doktriner, politikker og Forsvarets Ledelsesgrundlag. Derudover kan den studerende forstå, formidle og påtage sig medansvar for Forsvarets rolle i samfundet med afsæt i den demokratiske styring og kontrol af Forsvaret. Endelig kan den studerende anvende forskellige studieteknikker til at optimere egen læring.

Efter elementet kan den studerende således:

- Forstå officerens virke nationalt og i internationale operationer på enhedsniveau.
- Forstå forsvarets formål, opgaver og organisation.
- Forstå parametre vedr. flyvning.
- Anvende grundlæggende ledelsesteorier til at reflektere over og forholde sig kritisk til egen ledelsespraksis.
- Identificere, analysere og diskutere konfliktyper i en militærfaglig kontekst.
- Forstå udviklingen i luftkrigsførelse, herunder sammenhængen mellem teknologi, samfund og forsvar.
- Analysere og formidle udvalgte aspekter af politiske processer med relevans for Forsvaret.
- Analysere, diskutere og formidle Danmarks forsvars-, udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- Anvende engelsk som alment skriftligt formidlingsprog
- Forstå og anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer samt kunne kommunikere med pressen og
- Planlægge og gennemføre individuel træning samt støtte og motivere kollegers fysiske træning og sunde livsstil.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Introduktion til flyoperationer
- Grundlæggende operationslære
- Grundlæggende ledelse
- Konfliktteori
- Forsvars- og sikkerhedspolitik
- Tværsproglig basisgrammatik
- Engelsk
- Kommunikation i Forsvaret
- Metode (inkl. studieteknik)
- Idræt

6.4. Grundlæggende operationsstøtte (FUNK1).

Elementet retter sig mod operationsstøtteofficerens grundlæggende nationale virke i flyvevåbnet og Forsvaret.

Den studerende kan ved elementets afslutning virke som skydeleder under instruktions-skydninger. Derudover kan den studerende indgå i en større enhed som mellemlider og gruppefører herunder gennemføre uddannelse af manuelt personel.

Efter modulet kan den studerende således:

- Varetager funktionen som skydeleder ved instruktions-skydninger.
- Virke som gruppefører for en gruppe, samt udvise generel viden og forståelse for lederens virke ved en større enhed.
- Indgå i faglige og tværfaglige teams i uddannelsessammenhæng.

Temaet bearbejdes ud fra følgende tværfaglige moduler:

- Skydeinstruktør del 1
- Mellemlider og gruppeførerpraktik
- Mellemlider og gruppeføreropgave

6.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).

Elementet retter sig mod officerens virke i Forsvaret som en del af det danske og internationale samfund.

Den studerende kan ved elementets afslutning selvstændigt analysere, diskutere og formidle forsvarets internationale virke på baggrund af tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Derudover kan den studerende indgå i et samarbejde med andre omkring multinationale luftoperationer samt selvstændigt og i samarbejde med andre analysere, formidle og diskutere Forsvarets rolle i verden med afsæt i bl.a. studiet af internationale konflikter.

Efter elementet kan den studerende således:

- Forstå hvordan luftoperationer planlægges og gennemføres på taktisk niveau.
- Forstå Forsvarets operative kapaciteters virkemåde og anvendelse i en værnssfælles optik samt selvstændigt kunne indgå i et samarbejde omkring komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt regi.

- Anvende teorier og metoder inden for læring og ledelse til at understøtte medarbejderes udvikling.
- Reflektere over egen personlig udvikling og eget udtryk samt give feed-back til medarbejdere og støtte deres personlige og faglige udvikling.
- Forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisation, team og medarbejdere, udvikle egen ledelsespraksis samt indgå i tværfagligt samarbejde.
- Forstå det fysiske- og psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen.
- Forstå den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og anvende disciplinarloven.
- Forstå styring og forvaltning i Forsvaret i relation til rollen som militær leder.
- Forstå, analysere og diskutere dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik, herunder Forsvarets rolle i den danske demokratiske samfundsmodel.
- Selvstændigt indgå i et militærfagligt samarbejde, der involverer politologiske problemstillinger, herunder analysere, formidle og diskutere Danmarks og dansk forsvars rolle i det internationale samfund.
- Forstå årsager til kriges og sociale konflikters opståen og udvikling samt analysere og diskutere krigens etiske og krigsretlige aspekter.
- Selvstændigt analysere og vurdere mulige konfliktløsningsstrategier i forbindelse med internationale operationer.
- Kunne udvælge og anvende begreber, teorier og metoder på egen-indhentet empiri i studiet af internationale organisationer og internationale strategiske forhold, der har relevans for dansk forsvar.
- Kunne formidle politologiske problemstillinger med relevans for dansk forsvar under inddragelse af fagets begreber, teorier og metoder.
- Anvende engelsk som mundtligt og skriftligt formidlingsprog i forbindelse med interkulturel og militærfaglig kommunikation samt selvstændigt indgå i et komplekst interkulturelt samarbejde på engelsk.
- Selvstændigt vedligeholde og udbygge egen fysiske form og i samarbejde med en idrætsleder vejlede, planlægge og støtte kollegers militære fysiske træning og sunde livsstil i dagligdagen og under internationale operationer.
- Kunne anvende og reflektere over videnskabsteoretiske og metodiske problemstillinger og værktøjer.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Luftoperationer¹
- Læring og ledelse
- Personligt og organisatorisk lederskab¹
- Fysisk og psykisk arbejdsmiljø
- Militær jura
- Ressourcestyring
- Konfliktteori¹
- Forsvars- og sikkerhedspolitik¹
- Engelsk
- Metode
- Strategisk forståelse (tema)
- Idræt

---

¹ Disse fag indgår i temaet "Strategisk forståelse".

6.6. Videregående operationsstøtte (FUNK2).

Elementet retter sig mod operationsstøtteofficerens rolle som specialist inden for operationsstøtte, i såvel nationale som internationale landbaserede operationer i flyvevåbnet og Forsvaret.

Den studerende kan ved elementets afslutning forstå og formidle operationsstøtteoffice-rens operative virke i landbaserede operationer i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover kan den studerende virke som skydeleder ved enhedsskydninger. Den studerende vil ligeledes have en forståelse for den generelle opbygning af operationsstøttestrukturen i Flyvevåbnet, hvilket fremmer et større indblik i kompleksiteten ved en operativ enhed. Herved har den studerende mulighed for på et senere tidspunkt at kunne træffe beslutninger baseret på egen viden og indsigt i operationsstøtteområdet.

Efter modulet kan den studerende således:

- Selvstændigt kunne både indgå i og lede såvel faglige som tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelsen af den operative støttevirksomhed i henholdsvis egen enhed, på Wing niveau, i flyvevåbnet og forsvaret.
- Gennemføre operationer med stor indsigt i egen fysisk og psykisk formåen samt egne grænser for dermed på en hensigtsmæssig måde at kunne disponere over underlagt mandskabs ressourcer
- Kunne håndtere komplekse situationer i forbindelse med opgaveløsningen, hvor hensynet til gruppen skal opvejes mod løsningen af opgaven.
- Virke som taktisk fører i fred, krise og krig, herunder kunne planlægge og gennemføre taktiske operationer.
- Håndterer situationer hvor den studerende bliver konfronteret med egen frygt og udvise mod i opgaveløsningen.
- Selvstændigt virke som skydeleder ved enhedsskydninger op til sektionsstørrelse.
- Selvstændigt virke som sprængningsleder.

Temaet bearbejdes ud fra følgende tværfaglige moduler og fag:

- Force Protection i flyvevåbnet
- Førings- og patruljekursus
- Faldskærmsgrunduddannelse
- Skydeinstruktør modul 2

6.7. Operationsstøttepraktik (FUNK2).

Elementet retter sig mod operationsstøtteofficerens operative virke i såvel nationale som internationale landbaserede operationer i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO.

Den studerende kan ved elementets afslutning virke som operationsstøtteofficer i operative enheder i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO.

Efter elementet kan den studerende således:

- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelsen af den operative støttevirksomhed i henholdsvis egen enhed, på Wing niveau, i flyvevåbnet, i Forsvaret, i NATO og i internationale koalitioner.
- Selvstændigt håndtere komplekse samt udviklingsorienterede udfordringer inden for operationsstøtteområdet i en ledelsesmæssig kontekst i såvel en national som en international ramme.
- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til funktionen som militærpolitiofficer.
- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til funktionen som skydeleder for enhedsskydninger.
- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til funktionen som taktisk fører i fred, krise og krig.

6.8. Professionsbachelorprojekt inkl. metode (FLOS3).

Elementet retter sig mod officeren som analytiker og beslutningstager.

Den studerende kan ved elementets afslutning selvstændigt og/eller i samarbejde med andre håndtere komplekse udfordringer, herunder opnå evne til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau og kunne reflektere over professionens praksis.

Efter elementet kan den studerende således:

-
- Gennemføre øvelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Gennemføre uddannelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Kunne håndtere komplekse situationer i en daglig ledelsesmæssig såvel som i en operativ kontekst.
- Selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel indenfor egen enhed som med eksterne relationer i en national ramme.
- Selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Kunne identificere egne og underlagt personers læringsbehov og strukturere nødvendig kompetenceudvikling.
- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til funktionen som taktisk fører.

7. UNDERVISNINGS- OG STUDIEFORMER

Gennem uddannelsen skabes læringsmæssige betingelser for, at den studerende kan udvikle professionelle kompetencer til at fungere selvstændigt som militær leder i flyvevåbnet i og til at fortsætte i kompetencegivende videreuddannelse.

Undervisningen tilrettelægges ud fra en faglig og læringsmæssig progression. Progressionen afspejler sig i elementernes, modulernes og fagenes læringsmål og indhold. Det læringsmæssige hensyn er desuden imødekommet ved, at der er en løbende vekselvirkning mellem teori og praksis. Det indebærer, at teori og praksis kombineres i en vekselvirkning med stigende sværhedsgrad og kompleksitet igennem uddannelsesforløbet. Hensigten med denne vekselvirkning er at sikre praksisnærheden og at udvikle professionsrettede kompetencer.

Læreprocesser tilrettelægges med henblik på, at den studerende erhverver og udvikler selvstændighed, samarbejdsevne, evne til refleksion og til at skabe faglig fornyelse. Dette sker gennem den studerendes samspil med undervisere og medstuderende ved de uddannende myndigheder samt med medarbejdere, ledere og chefer i flyvevåbnets operative Wings. Dette kræver aktiv deltagelse fra den studerende samt en udforskende indstilling til bl.a. militære operationer, ledelse samt det nationale og internationale samfund. Samlet set bidrager dette til at fremme den studerendes refleksion over egen viden, færdigheder og kompetencer.

Undervisnings- og studieformerne understøtter de læringsmål og det faglige indhold, der er opstillet for de enkelte elementer, moduler og fag. Variation af studieformer, praktiske øvelser og praktik samt brug af relevante medier medvirker til, at den studerende oplever perspektiv og sammenhæng i uddannelsesforløbet. Variation i undervisnings- og arbejdsformer imødekommer desuden forskelle i den enkelte studerendes læringsprofil.

7.1. Undervisnings- og studieaktiviteter.

De læringsmæssige aktiviteter i den teoretiske undervisning tilrettelægges således, at undervisningens form understøtter det faglige indhold og de læringsmål, den studerende skal nå. Undervisnings- og studieformerne omfatter en bred vifte af følgende eksempler på aktiviteter, som kan understøtte læringsmålene på viden-, færdigheds- og kompetenceniveau:

Viden:

Oplæg fra lærer, oplæg fra studerende, instruktion, inddragelse af studerendes erfaringer, gruppearbejde, refleksion, læringsobjekter, diskussion, spil, film mv.

Færdigheder:

Vejledning, sparring, coaching, træning, oplæg fra studerende, inddragelse af studerendes erfaringer, projektarbejde, casearbejde, gruppearbejde, diskussion, spil, simulation mv.

Kompetencer:

Projektarbejde, gruppearbejde, vejledning, sparring, coaching, selvevaluering mv.

De teoretiske og praktiske aktiviteter tilrettelægges i en vekselvirkning for at fremme en progressiv udvikling af de studerendes læring på hhv. viden-, færdigheds- og kompetenceniveau.

De mere praktiskorienterede læringsaktiviteter er især opgaveorienterede og simulerede. Under disse aktiviteter anvender de studerende det lærte fra teoriundervisningen og modtager samtidig coaching, sparring, vejledning og/eller rådgivning.

7.2. Informations- og kommunikationsteknologi.

Under uddannelsen arbejdes der med informations- og kommunikationsteknologi (IKT) dels som redskab til læring og dels som genstand for læring. Derudover anvendes IKT som et videndelings og administrativt system.

Som redskab til læring medvirker integrering af IKT til at opbygge studierelevante kompetencer, der kan udvide den studerendes muligheder for aktivt at deltage, kommunikere, videndele og samarbejde i forskellige uddannelsesmæssige sammenhænge. IKT understøtter og udvider forskellige former for interaktion.

I forhold til den studerendes aktuelle og fremtidige betingelser for faglig udvikling anvendes forskellige IKT-værktøjer til at støtte den studerende i at opbygge informationskompetence. Ved hjælp af IKT udvikler den studerende evne til at søge information, til kritisk at udvælge, vurdere, strukturere og anvende information fra forskellige relevante kilder.

IKT anvendes som genstand for læring, idet der i praksis feltet for den militære leder inden for kontrol og varsling indgår mange forskelligartede IT-baserede teknologier, som skal anvendes i den operative opgaveløsning. De studerende skal bl.a. opbygge kompetencer til at betjene radarbillede samt håndtere intern og ekstern kommunikation via telefon- og radionet.

IKT anvendes som et videndelings og administrativt system, idet der bl.a. anvendes et learning management system under studiet. I dette system kan studerende og undervisere indenfor og på tværs af uddannelsens fag og elementer bl.a. se skemaer, undervisningsmaterialer, samt egne og andres opgaver og opgaveløsninger.

7.3. Skriftlige opgaver.

Som et led i undervisningen udarbejdes et antal skriftlige opgaver. De anvendes dels som et middel til, at den studerende kan opnå fagenes/modulernes/elementernes læringsmål, viden, færdigheder og kompetencer, herunder at den studerende bl.a. kan udvikle faglige og metodiske færdigheder, samt øge evnen til skriftlig fremstilling både på dansk og engelsk. Derudover anvendes skriftlige opgaver i forbindelse med eksamener. Elementerne på Flyvevåbnets Officersskole skal i særlig grad have et akademisk tilsnit, hvilket bl.a. indebærer, at både arbejdsprocessen og den endelige opgave skal være systematisk og logisk opbygget. Til dette arbejde henvises til FLOS vejledningssamling (VEJSAM).

7.4. Personlig læringsplan.

Under uddannelsesforløbet skal den studerende arbejde med en Personlig Læringsplan. Den Personlige Læringsplan er et refleksionsværktøj til at styrke egen læring. Hensigten er, at den studerende bliver i stand til at identificere egne læringsbehov og til at udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

7.5. Holdofficer.

Holdofficeren er den ansættelsesmæssigt direkte foresatte chef for den studerende under uddannelsesforløbet.

I forbindelse med de studerendes gennemgang af uddannelsen er holdofficerens primære opgave at støtte de studerende.

Hensigten er, at holdofficeren fungerer som vejleder og sparringspartner for den studerende, herunder hjælper denne med at skabe gennemsigtighed i studiet og øge muligheden for at fremme egen læring. Holdofficeren fokuserer endvidere på at hjælpe den studerende med at skabe sammenhæng mellem uddannelsens elementer og øge den studerendes personlig udvikling. Derudover fungerer holdofficeren som rollemodel for den studerende.

Holdofficeren

- informerer, støtter og vejleder den studerende i valg af tjenestegren i flyvevåbnet, under hensyntagen til FLV behov,
- yder støtte og vejledning i forbindelse med den studerendes personlige udvikling, herunder bl.a. anvendelsen af egen personlige læringsplan (se ovenfor),
- støtter og vejleder den studerende i at skabe forståelse for og sammenhæng mellem studie- og arbejdslivet og
- støtter og vejleder den studerende i forhold til dannelsen som officer, herunder tydeliggør krav og forventninger til de studerende.

Information, vejledning og støtte foregår både som individuelle samtaler og samlet for hele holdet. De individuelle samtaler organiseres som henholdsvis formelle samtaler, hvor holdofficeren indkalder den studerende, og som uformelle samtaler, hvor den studerende eller holdofficeren efter behov tager initiativ til samtale. Informationer og samtaler for hele holdet tilrettelægges ved, at der i skemaet afsættes lektioner til holdofficeren. Hertil kommer den uformelle, løbende, daglige kontakt mellem holdofficeren og den studerende.

Dannelsen som officer sker dels parallelt ved ovenstående og dels ved praktiske og kulturelle aktiviteter i forbindelse med studiet på Flyvevåbnets Officersskole. De studerende deltager i de praktiske og kulturelle aktiviteter samtidig med, de er ansvarlige for at planlægge, gennemføre og evaluere aktiviteterne. Under dette fungerer holdofficeren som vejleder og sparringspartner.

7.6. Funktionspraktikvejleder.

Under funktionsuddannelsen, er der tilknyttet en eller flere funktionspraktikvejledere til den studerende. Funktionspraktikvejlederne har ansvaret for, at de opstillede læringsmål opfyldes og er samtidig ansvarlige for den enkelte studerendes gennemførelse af funktionsuddannelseselementerne.

Funktionspraktikvejlederen vil desuden fungere som coach/vejleder for den studerende, herunder være garant for, at den personlige læringsplan anvendes, følge op på udviklingskontrakter og stå for input til den studerendes udvikling i uddannelsen, herunder give input til bedømmelser. Funktionspraktikvejlederne støtter de studerende før og under udarbejdelse af det afsluttende professionsbachelorprojekt.

Nærmere detaljer omkring funktionspraktikvejledningen findes i FTKBST 264-1.

7.7. Organisatorisk samarbejde omkring uddannelsen

De enkelte uddannelsesinstitutioner, Flyvertaktisk Kommando og funktionspraktikstederne samarbejder om rammer og vilkår for den enkelte studerendes læring. Herunder arbejdes der kontinuerligt med læringsmål, sammenhængen mellem teori og praktik og den studerende udvikling af viden, færdigheder og kompetencer.

Holdofficeren som beskrevet ovenfor, fungerer som bindeled mellem de enkelte uddannelsesinstitutioner, Flyvertaktisk kommando og det enkelte funktionspraktiksted.

Nærmere detaljer omkring det organisatoriske samarbejde findes i FTKBST 264-1.

8. EKSAMEN OG ØVRIG BEDØMMELSE

Den studerendes læringsudbytte dokumenteres undervejs ved prøver, der kan bestå af mundtlige, skriftlige og praktiske eksamener samt ved bedømmelse af bl.a. teoretiske og praktiske opgaver, projekter og mundtlige fremlæggelser, deltagelse i undervisningsforløb mv.

Prøverne er enten interne eller eksterne. Ved de interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere og/eller andre kompetente medarbejdere fra den uddannende myndighed. Ved de eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en censor udpeget ved Forsvarets censorkorps. De eksterne censorer kan gøre tjeneste ved uddannelsesmyndigheder og andre myndigheder i flyvevåbnet (FLV) og Forsvaret (FSV). De kan dog ikke gøre tjeneste ved uddannelsesmyndigheder, der er direkte involverede i nærværende uddannelse. Derudover kan eksterne censorer være ansat ved civile (CIV) uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner mv.

Alle studerende er automatisk tilmeldt de prøver, det kræves, for at læringsudbyttet kan dokumenteres. Der er dog krav til, at den studerende opfylder de forudsætninger for at kunne gå til eksamen, som er yderligere beskrevet under det enkelte element/fag/modul. Det er et krav, at alle elementer er bestået for at kunne gå til eksamen i professionsbachelorprojektet. Undtaget herfra er fag, moduler og elementer, hvor den studerende har fået merit.

Alle prøver og bedømmelser er tilrettelagt, så der kan foretages en individuel vurdering.

Alle skriftlige og mundtlige prøver og bedømmelser foregår på dansk, dog ikke prøver og bedømmelser i faget Engelsk.

Nedenfor er en oversigt over de prøver/bedømmelser som skal bestås. De enkelte elementer er bestået, når samtlige fag/moduler inden for det enkelte element er bestået.

8.1. Oversigt over eksamener.

Grundlæggende sergentuddannelse				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Skydeuddannelse	4	Skriftlig prøve	7-trins skala	Intern
Uddannelseslære	4	Skriftlig prøve	7-trins skala	Ekstern FSV
Uddannelseslære	6	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV
Føreruddannelse	12	Praktisk fører	7-trins skala	Ekstern FSV
Ledelse, samarbejde og psykologi	8	Mundtlig på baggrund af en case	7-trins skala	Ekstern FSV
Idræt	2	Skriftlig prøve	7-trins skala	Intern

Generel lederpraktik				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Generel lederpraktik	9	Refleksion og aktiv deltagelse.	Bestået / ikke bestået	Intern

Flyvevåbnet i Forsvaret				
Fag	ECTS	Eksamens- /bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Introduktion til flyvning	4	Aktiv deltagelse inkl. mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Grundlæggende operationslære	5	Skriftlig opgave	7-trins skala	Ekstern FLV
Grundlæggende ledelse	6	Skriftlig opgave	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Konfliktteori	3	Aktiv deltagelse inkl. mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Forsvars- og sikkerhedspolitik	4	Skriftlig prøve	Bestået / ikke bestået	Intern
Tværsproglig basisgrammatik	1	Achievement test	Bestået / ikke bestået	Intern
Engelsk	4	Refleksionsopgave	Bestået / ikke bestået	Intern
Kommunikation i Forsvaret	3	Afleverede opgaver, aktiv deltagelse samt mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Metode (inkl. studieteknik)	2	Aktiv deltagelse	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, teori	2	Skriftlig teoretisk prøve	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Idræt, løb	1	Praktisk prøve	7-trins skala	Intern
Idræt, konfrontationsidræt	1	Aktiv deltagelse	Bestået / ikke bestået	Intern

Grundlæggende operationsstøtte				
Fag	ECTS	Eksamensform	Bedømmelse	Bedømmer
Skydeinstruktør del 1	6	Vurdering af praktiske færdigheder og kompetencer og skriftlig prøve	Bestået / ikke bestået	Intern
Mellemlider- og gruppeførerpraktik	14	Aktiv deltagelse	Bestået/ikke bestået	Intern
Mellemlider- og gruppefører opgave	4	Skriftlig opgave med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern

Forsvaret i samfundet og verden				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Luftoperationer	8	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FLV
Personligt og organisatorisk lederskab	16	Skriftlig opgave med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Militær jura	2	Skriftlig	Bestået / ikke bestået	Intern
Ressourcestyring	1	Aktiv deltagelse og påtagelse af eget læringsmæssigt ansvar	Bestået / ikke bestået	Intern
Konfliktteori	4	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Forsvars- og sikkerhedspolitik	9	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern CIV
Engelsk	4	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
	1	Porteføljeeksamen i skriftlig engelsk på baggrund af samlede skriftlige produktioner	Bestået / ikke bestået	Intern
Metode og videnskabs-teori		Skal bestås under professionsbachelorprojekt		
Strategisk forståelse	6	Skriftlig opgave og faglig diskussion	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, teori	2	Skriftlig case	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, specialtræning	5	Praktisk prøve	7-trins skala	Intern

Videregående operationsstøtte				
Moduler og fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Force Protection i flyvevåbnet	7	Skriftlig prøve Taktisk træner	Bestået/ikke bestået	Intern
Førings- og patruljekursus	9	Deltagelse	Ikke krav om beståelse. Se fagenes studieordning	Ekstern eller intern
Faldskærmsgrunduddannelse	3	Deltagelse	Ikke krav om beståelse Se fagenes studieordning	Intern
Skydeinstruktør del 2	5	2 vurderinger af praktiske færdigheder og kompetencer og 2 skrift-	Bestået / ikke bestået	Intern

		lige prøver		
--	--	-------------	--	--

Operationsstøttepraktik				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Operationsstøttepraktik	36	Skriftlig refleksionsopgave. Oplæg fra FLOS	Bestået / ikke bestået	Intern FLOS

Professionsbachelorprojekt				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Professionsbachelorprojekt	12	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Metode	3+2 ²			

8.2. Formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Udover det faglige indhold som vægtes tungest, indgår også den studerendes formulerings- og staveevne i bedømmelsen for følgende elementer og fag:

- Elementet, Flyvevåbnet i Forsvaret
  - Grundlæggende luftoperationer
  - Grundlæggende ledelse
- Elementet, Forsvaret i samfundet og verden
  - Luftoperationer
  - Personligt og organisatorisk lederskab
- Elementet, Professionsbachelorprojekt

8.3. Vægtning af karakterer.

Der udregnes et vægtet gennemsnit af karaktererne fra de eksamener, som bedømmes efter 7-trins skalaen på baggrund af de enkelte eksameners vurderede vægt i ECTS-point. Gennemsnittet beregnes efter nedenstående formel:

$$\frac{\text{Eksamenskarakter} \times \text{Tilhørende ECTS – point}}{\text{ECTS – point for samtlige eksamener}}$$

8.4. Reeksamination.

Hvis studerende ikke består ovennævnte eksamener (prøver og bedømmelser), skal de op til ny prøve.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse", kan den studerende komme til én ny prøve og ved uddannelsens øvrige elementer, kan den studerende komme op til to nye prøver.

Reeksamination har ikke nødvendigvis sammen eksamensform som den ordinære eksamen.

Det er ikke muligt at gå til reeksamination i fag/moduler, der er bestået.

² De to ECTS-point kommer fra elementet "Forsvaret i samfundet og verden", hvor undervisningen hovedsageligt finder sted. Men de indgår i den samlede eksamen for professionsbachelorprojektet.

På eksamensbeviset registreres det ikke, hvis et fag/modul er bestået via reeksamination. Reeksaminationerne registreres dog i forbindelse med den studerendes helhedsvurdering se punktet "Helhedsvurderinger" nedenfor.

8.5. Eksamensbevis.

Til studerende, der opfylder beståelseskriterierne, udfærdiges et eksamensbevis, der indeholder samtlige bedømmelser, nævnt under "oversigt over eksamener", samt det vægtede gennemsnit af eksamenskarakterer, der er bedømt efter 7-trins skalaen.

Studerende der ikke gennemfører hele uddannelsen, kan efter udtrykt ønske, få udleveret et bevis med de beståede elementer/fag/moduler.

8.6. Klage over eksamen.

Det er muligt at klage over prøver og eksamen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Desuden skal den indgives senest to uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde.

Klagen indgives til den aktuelle uddannelsesinstitution/praktikplads (enhed) hvor det aktuelle undervisningsforløb med tilhørende prøve har været gennemført.

Nærmere beskrivelse vedr. klage over eksamen findes i bekendtgørelse om prøver og eksamen nævnt under afsnit 1.2. Generelle regler.

Det er desuden muligt at anke over en klage afgørelse. Det gøres ved at den studerende

8.7. Eksamensforhold i øvrigt.

Eksamen gennemføres i øvrigt ifølge eksamens- og karakterbekendtgørelser nævnt under afsnit 1.2. Generelle regler.

Studerende, der er ordblinde, kan efter en individuel vurdering og evt. test, tilbydes særlige prøvevilkår. Med tilbuddet sker der ikke en ændring af prøvens niveau.

8.8. Helhedsvurderinger.

Igennem uddannelsesforløbet foretages løbende helhedsvurderinger af den studerende. Det foregår mellem undervisere, holdofficerer og praktikvejledere internt på de enkelte elementer og på tværs af elementerne.

Endelig indgår de studerende i Forsvarets bedømmelsessystem FOKUS, hvor de studerende bedømmes.

Dette er nærmere beskrevet i FTKBST 264-1.

8.9. Udnævnelser.

Studerende udnævnes løbende, som beskrevet i FTKBST 264-1 og illustreret under afsnittet "Uddannelsens struktur". Forudsætningen for at blive udnævnt er dog, at den studerende har bestået samtlige forudgående eksamener (prøver/bedømmelser) samt opfyldt kravene i sundhedstriaden, herunder bestået Forsvarets træningstilstandsprøve, FSUBST 491.70. Prøvens kredsløbsmæssige del skal som udgangspunkt gennemføres som løb,

dog kan der ved særlige omstændigheder (skader, genoptræning m.v.) afviges fra dette. Evt. afvigelser skal godkendes af Idrætskontoret, Flyvevåbnets Officersskole.

Hvis den studerendes reeksamination/sygeeksamen ligger senere end de aktuelle udnævnelser eller den studerende ikke kan bestå Forsvarets træningstilstandsprøve, bliver vedkommendes udnævnelse udskudt.

9. MERIT

Den studerende kan søge om merit i et eller flere fag, moduler og elementer, såfremt den studerende kan dokumentere, at fagets, modulets, elementets læringsmål niveaumæssigt og i det væsentlige indholdsmæssigt er dækket af en eller flere eksamener bestået ved en militær uddannelsesmyndighed eller civil uddannelsesinstitution eller suppleret med færdigheder og kompetencer opnået på anden vis.

Det vil normalt altid være muligt at få merit for elementet Grundlæggende sergentuddannelse, såfremt den studerende har denne uddannelse fra det danske flyvevåben, hær eller søværn. Det er dog ikke muligt at opnå merit for professionsbachelorprojektet med tilhørende metode.

Meritering gennemføres jf. policy og bestemmelse nævnt under 2.1 Gældende regler.

10. ØVRIGE AKTIVITETER OG DELTAGELSESPLOIGT

Der vil under uddannelsen være mulighed for deltagelse i aktiviteter, som ligger uden for professionsbacheloruddannelsens læringsmål, men som alle bidrager til at styrke den samlede officersprofil. Aktiviteterne spænder fra militære og idrætsbetonede aktiviteter til deltagelse i seminarer, symposier samt kortvarige udvekslingsforløb med studerende i andre europæiske lande. Fælles for aktiviteterne er, at de bidrager til udvikling af den studerendes personlige og faglige kompetencer og understøtter dennes forberedelse til virket som officer i nationale og internationale, primært luftoperative miljøer.

En del af aktiviteterne er for alle studerende. Derudover er der en række aktiviteter, hvor et begrænset antal studerende kan deltage. Det er årgangens holdofficer, der i hvert enkelt tilfælde udpeger den studerende. Det sker på baggrund af kriterier, der er beskrevet i relevante procedurer for deltagelse. Forudsætning for deltagelse vil altid være, at den enkelte studerende vurderes at have et personligt og fagligt niveau, som levner overskud til aktiviteter ved siden af gennemførelse af professionsbacheloruddannelsen.

Da uddannelsen er koncentreret og gennemføres i grupper, hvor tilstedeværelse er særligt påkrævet, er fravær principielt uforeneligt med tjenesten. I særlige tilfælde kan den studerende bevilges fri og herved opfylde intentionerne i Forsvarets personale og familiepolitik. Den studerende gives således en fleksibel mulighed for at tilgodese det individuelle behov for frihed uden for de almindelige ferie-, friheds- og selvstudieperioder. Frihed aftales mellem den enkelte studerende og holdofficeren i samarbejde med aktuelle faggrupper, praktikvejledere m.fl.

De dage, hvor der afvikles eksamener, kan der ikke afvikles friheder.

BILAG 1, GRUNDLÆGGENDE SERGENTUDDANNELSE

FAG:	SKYDEUDDANNELSE	49
FAG:	ØVRIGE MILITÆRE	51
FAG:	UDDANNELSESLÆRE	53
FAG:	FØRERUDDANNELSE	56
FAG:	LEDELSE, SAMARBEJDE OG PSYKOLOGI	59
FAG:	IDRÆT	61

FAG: SKYDEUDDANNELSE

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at fungere som sikkerhedsbefalingsmand under skydning, og kunne medvirke i enhedsskydninger op til gruppestørrelse, med de i FLV anvendte håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler. Derudover er formålet, at den studerende lærer at anvende håndgranat M/54 og bliver i stand til på eget initiativ at fastholde og videreudvikle egen viden om og færdigheder i at anvende håndskydevåben, pyrotekniske virkemidler og gældende sikkerhedsbestemmelser.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden om de i FLV anvendte håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler samt hvorledes disse betjenes.
- Skal forstå de sikkerhedsmæssige aspekter der ligger bag virket som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med skarp ammunition.

Færdigheder

- Kunne anvende den skydeteoriske baggrund indenfor fagområdet til at mestre de færdigheder som er forbundet med anvendelse af forsvarets håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler.
- Skal kunne virke som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med skarp ammunition på våbentyper som den studerende selv er uddannet på, herunder kunne skride ind ved brud eller tilløb til brud på de givne sikkerhedsbestemmelser som er forbundet med opgaveløsningen.

Kompetencer

- Den studerende skal med sikkerhed kunne håndtere de komplekse handlinger forbundet med anvendelse og håndtering håndvåben og skarp ammunition.
- Den studerende skal kunne indgå i et samarbejde med skydelederen omkring virke som sikkerhedsbefalingsmand og dermed påtage sig det ansvar der er forbundet med dette virke.
- Skal kunne identificere egne læringsbehov for at opretholde egen kompetence indenfor området.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Sikkerhedsbefalingsmandsuddannelse.
- Omskoling til LSV M/04.
- Rutinering i anvendelse af karabin M/96.
- Uddannelse på Pistol M/49.
- Vedligeholdelse og våbeneftersyn
- Uddannelse på Håndgranat M/54
- Uddannelse på pyrotekniske virkemidler

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis. Den studerende vil gennem forløbet modtage teoretisk viden og oplæg indenfor emneområderne, for efterfølgende, under vejledning og supervision, at afprøve det lærte i praktisk miljø. Den studerende vil løbende modtage feedback på det præsterede og vil af sikkerhedsmæssige grunde, på intet tidspunkt under forløbet stå med et sikkerhedsmæssigt skyde ansvar uden overvågning af kompetent træner. Praktiske elementer fra faget er integreret med faget Føreruddannelse.

EKSAMEN

Den studerende bliver vurderet med **bestået/ikke bestået** indenfor nedenstående emner:

- Sikkerhedsbefalingsmand praktisk, vurderes af faglærer i samarbejde med klassens øvrige befalingsmænd.
- Kontrolskydning 7, med karabin M/96.
- Kontrolskydning 7, med pistol M/49.
- Den studerendes egnethed vurderes løbende, i forhold til sit praktiske virke som soldat i forbindelse med omgang med – og holdning til – våben og ammunition, gennem hele uddannelsesforløbet.

Ved fagets afslutning afholdes en skriftlig eksamen i sikkerhedsbefalingsmandens virke. Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 4 ECTS-point.

Censor: Intern.

BEMÆRKNINGER

Bedømmelsen **bestået/ ikke bestået** har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergeant, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

FAG: ØVRIGE MILITÆRE FAG

ECTS: 0

FORMÅL

Retslære

At den studerende opnår viden om borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov, hvilket er en forudsætning for den studerendes videre virke som mellemløber på laveste niveau under udøvelse af sin tjenestefunktion.

Operationskendskab

Ligeledes skal den studerende have en større forståelse samt viden om forsvarets organisation, opgaver og målsætninger, samt i særdeleshed Flyvevåbnets andel i internationale operationer. Den studerende skal også opnå et brugbart forhold til skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet/forsvaret.

Administrations tid samt Forsynings- og Vedligeholdelsesuddannelse

Fagområdet Administration, forsyning og vedligeholdelse tjener som helhed til at synliggøre de administrative og praktiske elementer der gør en gennemførelse af uddannelsen mulig. I faget gennemføres der enkelte lektioner som egentlig undervisning, og de resterende tjener, som ovenfor nævnt, til gennemførelsen af administrative og praktiske aktiviteter i forbindelse med de daglige rutiner under uddannelsen til sergent.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal opnå viden om borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov, der er en forudsætning for den studerendes videre virke som mellemløber
- Skal opnå viden om forsvarets organisation, opgaver og målsætninger og deltagelse i aktuelle internationale operationer

Færdigheder

- Skal kunne identificere de korrekte forhold forbundet med skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet/forsvarets regi.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

- Borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov
- Forsvarets organisation, opgaver og målsætninger
- Internationale operationer.
- Skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Den egentlige del af fagområderne som kan betegnes som undervisning er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis, med anvendelse af såvel lærercentreret som case - og opgavebaseret undervisning.

EKSAMEN

Der gennemføres ikke eksamen i ovennævnte fag/fagområder.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Der er følgende særlige bemærkninger til faget "Retslære"

Underviseren i "borgerlig og militær straffe- og retsplejelov" kommer fra Forsvarets Auditørkorps

Underviseren i "militær disciplinarlov" kommer fra Forsvarets Personeltjeneste.

Faget er omfattet af værnssfælles fagplaner

FAG: UDDANNELSESLÆRE

ECTS: 10

FORMÅL

At den studerende gennem personlig udvikling tilegner sig forudsætninger, til at kunne virke som underviser overfor gruppens personel i de fag, den studerende selv er uddannet i. Derudover skal den studerende kunne bistå og forstå evaluering af læringsprocessen og uddannelse for personel ved aftagerenheden.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om teoretiske, metodiske og praksisnære områder inden for unge- og voksenlæring og uddannelse. Dette indbefatter forståelse for planlægning og tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af en uddannelse med afsæt i den for tiden anvendte uddannelsesteknologi og anerkendte pædagogiske principper i forsvaret.
- Forstå og reflektere over underviserpraksis samt reflektere over emner fra de pædagogiske principper og det teoretiske grundlag for unge – og voksenlæring i forsvaret.

Færdigheder

- Skal kunne anvende en fagplan, til at indsamle og analysere informationer omkring læringsmål og læringsdybde, for derefter at kunne udarbejde en lektionsplan til eget brug for en given undervisningslektion.
- Kunne anvende teoretisk viden om hvorledes undervisning i praksis indenfor unge og voksenlæring, har indflydelse på planlægning og tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af en undervisningssituation.
- Skal kunne identificere og vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i tilrettelæggelsesfasen, samt begrunde valgte handlinger og løsninger i forbindelse med udarbejdelse af tilrettelæggelsesfasens indhold, struktur, undervisningsmidler og metoder som grundlag for en personlig lektionsplan
- Skal kunne gennemføre en undervisningslektion i relation til den i tilrettelæggelsesfasen valgte løsning.
- Skal kunne formidle, diskutere og kritisk forholde sig til en gennemført undervisningsseance

Kompetencer

- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, i forbindelse med planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af enkeltlektioner ud fra givne læringsmål /målbeskrivelser.
- Skal kunne modtage konstruktiv feedback og foretage selvrefleksion i forbindelse med gennemførelse af egen undervisning
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder indenfor det undervisningsmæssige område, herunder selvstændigt tager initiativ til personlig og faglig udvikling af egne kompetencer indenfor unge- og voksen læringsområdet.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Præsentationsteknik
- Talerteknik
- Forsvarets pædagogiske principper
- Uddannelsesdokumentation og uddannelsesteknologi
- Indlæring/læring
- Undervisningsprincipper og – metoder
- Organisationsformer
- Undervisnings mål / læringsmål
- Uddannelseshjælpemidler
- Underviserens optræden og virkemidler
- Konstruktiv Feedback
- Elevlektioner
- Kontrol
- Refleksion
- Projektarbejde

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og praksis. Undervisningen startes med 1½ uges internatmodul, hvor hovedparten af det teoretiske grundlag gennemarbejdes gennem lærerindlæg, gruppearbejder og øvrige aktiverende undervisningsmetoder og organisationsformer. De studerende afholder en individuel præsentation i form af en tale samt planlægger, tilrettelægger og gennemfører 2 undervisningsseancer af ca. 30 minutters varighed. Der er tilknyttet en træner for hver 6 studerende til gennemførelsen af undervisningsseancerne hvor der anvendes ITV som selvkonfrontation middel og konstruktiv feedback og refleksion til styrkelse af læringen og udviklingen.

Efter internatmodulet gennemfører den studerende minimum 3 lektioner for med studerende i såvel videns- som færdigheds relaterede emner, hvor den studerende selv, ud fra et givet læringsmål i tidligere lært stof, skal planlægge tilrettelægge, gennemfører, kontrollere og evaluere en undervisningssituation. Der arbejdes i holdstørrelser fra 8 -14 personer. Der er ligeledes tilknyttet en træner til disse lektioner hvor konstruktiv feedback og selvrefleksion vægtes højt i den enkeltes udviklingsproces.

Faget afsluttes med en projektopgave hvor den studerende selvstændigt vælger et emne, definere læringsmål for det valgt emne, og derigennem skal arbejde med alle elementer indenfor fagområdet. Den studerende skal selvstændigt og med egne ord præstere en skriftlig udredning af de tanker og overvejelser der er gjort under planlægnings- og tilrettelæggelsesfasen samt en skriftlig plan for den undervisningslektion som den studerende har valgt at gennemfører. Den studerende gennemfører efterfølgende den forberedte lektion på 45 minutter, under overværelse af en træner. Til den mundtlige eksamen forventes den studerende at fremlægge nøgleområder fra den skriftlige udredning samt underbygget de trufne valg på baggrund af egentlig analyse i forhold til relevant teori og refleksioner over det præsterede.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning samt planlægning og tilrettelæggelse af tildelte undervisnings opgaver.

EKSAMEN

Internat modulet i uddannelsens start bedømmes bestået/ikke bestået ud fra et udviklingsperspektiv af underviserrollen. Intern censur.

Der afholdes efterfølgende en skriftlig eksamen i forståelsen af det teoretiske grundlag hvor resultatet bedømmes med en karakter fra 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 4 ECTS-point. Ekstern censur.

Faget afsluttes med et selvstændigt projekt med tilhørende mundtlig individuel eksamen bedømt ud fra 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 6 ECTS-point. Ekstern censur.

Censor: Ekstern indenfor forsvaret og samme censor til begge eksamener.

BEMÆRKNING

Bedømmelserne bestået/ikke bestået har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergeant, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

FAG: FØRERUDDANNELSE

ECTS: 12

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at fungere som fører indenfor generel føring og taktisk føring, dvs. "ledelse/indsatsledelse i kritiske situationer som kræver omgående handling". Det medfører, at den studerende både skal kunne varetage føringsrelaterede opgaver og indsatsledelse samt besidde modet og viljen til at varetage føring i en kritisk situation inden for en begrænset tidsfaktor. Det indebærer, at den studerende skal lære at læse en given situation og vide, hvilke redskaber der skal tages i brug for optimal opgaveløsning i lige netop dette tilfælde. Formålet er desuden, at den studerende lærer til stadighed at udvikle sine kompetencer med hensyn til ansvarsfølelse, initiativ, handlekraft, fleksibilitet, management og mægling.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om teorier og metoder tilknyttet føring generelt og taktisk føring i varierende scenarier.
- Forstå principperne for førerens teoretiske/taktiske overvejelser, og grundlaget for at efterleve disse i praksis, i forbindelse med en opgaveløsning.

Færdigheder

- Skal kunne vælge og begrunde de teoretiske og praktiske optioner som danner grundlag for valgt opgaveløsning.
- Skal kunne formidle den valgte løsning på en opgave, som taktisk fører for en ikke organisatorisk enhed i størrelse 4-10 personer i form af en 5-punkts befaling.
- Skal kunne anvende de metoder og de redskaber, der er påkrævet for at udøve indsatsledelse i kritiske situationer.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse, ukendte og uvante situationer som fører for en ikke organisatorisk enhed på 4-10 personer.
- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, for derved at sikre det bedste løsningsforslag i forskellige aktuelle situationer.
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder som fører, således at den studerende af egen drift bidrager til vedligeholdelse og udvikling af opnåede kompetencer indenfor begrebet føring.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

Føring – Generelt

- Mandskabsbehandling i konteksten Føring
- Flexibilitet, Initiativ, Handlekraft
- Tilrettelæggelse/Gennemførelse/Kontrol af handlinger for enkeltmand i enheden i relation til løsning af ovenstående føringsopgaver
- Stresshåndtering og debriefing
- Konventioner og menneskerettigheder (RFM/ROE)

Føringskompetence

- Indsatsledelse – Nationalt (værktøjer til håndtering af uoverskuelige situationer)
- Indsatsledelse – Internationalt (værktøjer til håndtering af uoverskuelige situationer)
- Ukendte og uvante situationer hvor føreren skal "træde i karakter"

Taktisk Føring.

- Førervirksomhed i forbindelse med en stille opgave
- Befalingsudgivelse/Ordreformidling ved hjælp af 5-punktsbefalingen
- Taktisk indsigt i forhold til terrænvurdering og handlemuligheder
- Taktisk indsigt i forhold til valg af manøvreplan
- Formationer med en ikke organisatorisk opstillet enhed (fra 4-10 personer), herunder forhold ved egensikring under bevægelse til fods og holdt
- Befaling til og gennemførelse af ild og bevægelse, sikring og bevægelse med en ikke organisatorisk opstillet enhed (fra 4 til 10 personer), herunder instruktion til hvorledes et buddy team løser en opgave (gensidigt samarbejde)
- Bevogtning af objekt/område i tilknytning til FLV enheder, herunder adgangskontrol, opholdskontrol, forhold ved anholdte/POW, nærforsvar, PAR, FHJ, CBRN og forhold overfor IED

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt således at den studerendes virke som praktisk fører er væg- tet højt. Der vil dog være en vekselvirkning mellem teori og praksis. Den praktiske del af uddannelsen er bygget op over senarier som udbygges efterhånden som de forskellige elementer mestres af den studerende. Den studerende vil derved opøve en evne til at ind- samle, reflektere og udføre analyse på et relevant grundlag og i stigende sværhedsgrad. I undervisningen er der integreret elementer fra fagene "ledelse, samarbejde og psykologi" samt "skydeuddannelse" i forbindelse med forskellige senarier.

Den studerende arbejder i hele forløbet som fører, og/eller medlem i forskellige organisa- toriske rammer, således at den studerende styrker sin kompetence til selvstændigt og kri- tisk at indhente informationer, for derved at kunne begrunde valgte handlinger og løsni- ger. De valgte undervisningsmetoder og organisationsformer danner grobund for såvel personlig refleksion som for udvikling i personlig og faglig retning i forbindelse med forskel- lige feedback seancer gennem uddannelsen.

EKSAMEN

Den studerende vil blive vurderet ud fra virket som den praktiske fører under befalingsud- givelse og efterfølgende løsning af en tildelt føringsopgave.

Eksamensopgaven vil blive stillet i form af en 5 punktsbefaling udgivet af nærmeste højere fører og fungere som udgangspunkt for selve eksaminationen af den studerende.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 12 ECTS-point.

Censor: Ekstern indenfor forsvaret.

FAG: LEDELSE, SAMARBEJDE OG PSYKOLOGI

ECTS: 8

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at forstå og varetage egen ledelsesfunktion, herunder bliver i stand til at lede undergivet personel i overensstemmelse med det ansvar og de be-
føjelser, der er pålagt en mellemlider i flyvevåbnet og forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden om de mange alsidige funktioner/opgaver der påhviler en mellemlider i flyvevåbnet og forsvaret.
- Skal have viden om basal psykologi herunder bl.a. stress og coping, kamp- og gruppe-psykologi i forhold til en mellemliders virke i flyvevåbnet og forsvaret
- Forstå og reflektere over principperne og teorierne for lederskab og ledelse på mellemlederniveau.

Færdigheder

- Skal kunne identificere praktiske problemstillinger og ledelsesmæssige udfordringer, samt begrunde valget af opgaveløsningen.
- Kunne anvende teorier og metoder til løsning af praksisnære ledelsesmæssige opgaver
- Skal kunne kommunikere med underlagt personel, således at opgaven bliver løst mest hensigtsmæssig.
- Skal kunne vurdere, diskutere og kritisk forholde sig til en ledelsesmæssig praksisnær opgave tilknyttet mellemlederniveau.

Kompetence

- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, for derved at sikre det bedste løsningsforslag på ledelsesmæssige udfordringer.
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder som leder, således at den studerende af egen drift bidrager til den optimale løsning af pålagte opgaver.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

- Forsvaret ledelsesgrundlag
- Flyvevåbnets værdigrundlag
- FOKUS
- Problemløsningsmodellen for effektiv beslutning
- De grundlæggende ledelsesteorier
- Coaching
- Kommunikation
- ORM
- Basal psykologi, stress og coping
- Konflikt håndtering

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt med en vekslen mellem teori og praksis, herunder forskellige undervisningsformer som læreroplæg, gruppearbejde og case / projektarbejde samt praktisk virke i øvelsesscenarier og øvrige uddannelsessituationer.

Undervisningen forløber i et øvelsesmodul efterfulgt af flere mindre moduler indenfor emneområdet og praktisk virke som mellemlider. Dette foregår i integration med bl.a. faget føreruddannelse og de studerendes skiftende virke som klasseformand. I øvelserne i forbindelse med faget føreruddannelse træner de studerende en del praksisnære ledelsesmæssige problemstillinger. Når de studerende fungerer som klasseformand virker de som leder/mellemlider for medstuderende og har herved mulighed for i praksis at træne mellemliderens virke og opgaveløsning.

Herved bliver den studerende i stand til at opnå viden om og færdigheder i at håndtere de forskellige ledelsesmæssige problemstillinger, der kan være forbundet med virke som mellemlider på laveste niveau i Flyvevåbnet.

Det praktiske ledelsesvirke monitoreres af en træner som gennem konstruktiv feedback er medvirkende til personlig og faglig udvikling af den studerende gennem hele den grundlæggende sergentuddannelse.

Den studerende har et medansvar for egen læring, og det forventes at den enkelte er en aktiv medspiller for sine medstuderende, og derved tager ansvar for eget og andres læringsudbytte.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning afholdes en casebaseret mundtlig eksamination. Den studerende trækker en case og har derefter 25 minutters forberedelsestid efterfulgt af en 25 minutters eksamination.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen

Censor: Ekstern indenfor forsvaret

FAG: IDRÆT

ECTS: 2

FORMÅL

Den studerende bliver i stand til at virke som idrætsinstruktør, herunder at kunne tilrettelægge, gennemføre og kontrollerer idrætslektioner for medarbejdere på gruppeniveau i Flyvevåbnet. Derudover er det formålet, at den studerende erhverver sig en sådan fysisk træningstilstand og personlige færdigheder, der gør den studerende i stand til, at modstå de fysiske belastninger der i øvrigt er forbundet med den grundlæggende sergentuddannelse, samt fremstå som det gode eksempel.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om idrætsteorier, metoder og praktisk udførelse, samt planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af egen som andres fysiske træning.
- Forstå og videreformidle teoretiske og praktiske principper indenfor idræt og fysisk træning.

Færdigheder

- Skal kunne anvende personlig træningsplan for optimering af egen træningsudbytte.
- Skal virke som idrætsinstruktør for medarbejder på gruppeniveau.
- Skal, i ovennævnte sammenhæng, kunne identificere og vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger, samt begrunde valgte handlinger og løsninger, i forbindelse med udarbejdelse af forskellige træningsprogrammer.
- Skal kunne opretholde eget fysiske træningsniveau, der kan virke som eksempel for andre.
- Skal kunne formidle viden om forebyggelse af skader og motivere andre til selvtræning.

Kompetencer

- Skal selvstændig kunne vejlede, iværksætte, gennemføre og kontrollere idrætsvirksomhed ved egen enhed.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Almen træning
  - Idrætsteori,
  - Idrætsskader,
  - Opvarmning,
  - Muskel- og styrketræning,
  - Koordinationstræning,
  - Militær fysisk træning.
- Speciel træning
  - Arbejdsteknik,
  - Plyometrisk træning,
  - Test.

- Idræts træning
  - Forhindrengsbane,
  - Orienteringsløb,
  - Svømning,
  - Boldspil.
  - Forsvarets fysiske test.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis.

Det er både underviserens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for forløbets succes. Undervisningen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af den studerendes læring i forbindelse med individuelle træningsbehov.

EKSAMEN

En aldersbetinget løbe- og muskel/styrkeprøve som bedømmes bestået/ikke bestået.

Undervisningsvirke i forbindelse med gennemførelse af elevlektioner under idrætsinstruktøruddannelsen. Bedømmes bestået/ikke bestået.

Faget afsluttes med en skriftlig eksamen i idrætsinstruktøruddannelsen.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 2 ECTS-point.

Censor: Intern.

BEMÆRKNING

Den aldersbetingede løbe- og muskel/styrkeprøve **skal bestås** for at udnævnelse til sergent kan finde sted.

Bedømmelsen i forbindelse med "undervisningsvirke i forbindelse med gennemførelse af elevlektioner under idrætsinstruktøruddannelsen" har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergent, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

BILAG 2   GENEREL LEDERPRAKTIK

ECTS: **9**

FORMÅL

At den studerende introduceres til professionen som officer – og rollen som leder – i forskellige grene af flyvevåbnet og får en fornemmelse af dagligdagen i flyvevåbnet generelt. Derudover er formålet, at den studerendes fremtidige læring kvalificeres, da den studerende på baggrund af praktikken bedre kan forholde sig til den efterfølgende teoretiske undervisning på Flyvevåbnets Officersskole. Endelig er formålet, at den studerende har et grundlag for at ønske tjenestegren/funktionsuddannelse.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Bred viden om flyvevåbnet og dets opgaver.
- Viden om befalingsmandens ledelsespraksis som bidrag til grundlaget for officerens ledelse af befalingsmænd.
- Viden om officerens daglige ledelsespraksis
- Reflektere over egen læring

INDHOLD OG FORLØB

Praktikforløbet består af følgende temaer og forløb:

- Kick-off, herunder "introduktion til flyvevåbnet" samt "karrieremuligheder som officer".
- Praktik som mellemlider (befalingsmand)
- Praktik som leder (officer)
- Refleksion

Praktikforløbet starter med et "kick-off" af to dages varighed, hvor der er fokus på "Introduktion til Flyvevåbnet" samt "Karrieremuligheder som Officer". "Introduktion til Flyvevåbnet" gennemføres ved en generel orientering fra hhv. Flyvertaktisk Kommando (FTK) og de enkelte Wings om flyvevåbnets opgaver, organisation, udfordringer m.v. "Karrieremuligheder som Officer" indeholder en generel introduktion til udstickersystemet ved Forsvarets Personeltjeneste (FPT), herunder præsentation af karrieremuligheder på både kort og længere sigt. Hertil kommer en orientering fra hhv. Combat Support Wing (CSW), Air Control Wing (ACW) og min. én flyvende Wing om uddannelsen samt funktionen som hhv. Operationsstøtteofficer, Kontrol og varslingsofficer og Teknik officer.

Flyvevåbnets Officersskole (FLOS) samler op på de to emner, og kvalificerer de studerendes oplevelser af introduktionen i forhold til de kommende praktikperioder som hhv. mellemlider og leder. Derudover sørger Officersskolen for en introduktion til Den Personlige Læringsplan som skal anvendes af den studerende i forbindelse med GLP og under resten af den samlede uddannelse.

Praktikforløbet som mellemlider (befalingsmand) har en varighed af to uger og to dage. Den studerende gennemgår denne praktikperiode ved flyvevåbnets basisuddannelse (FBU) på Airforce Training Centre (AFTC). Under praktikforløbet vil den studerende være tilknyttet en uddannelsesdeling ved FBU, og i dagligdagen være underlagt en delingsfø-

rer/FBU. Den studerende får, gennem denne praktik indsigt i befalingsmandens ledelsespraksis – med primær vægt på mandskabsbehandling (praktisk ledelse af personel på manuelt niveau) og instruktørvirke.

Praktik som leder (officer) har ligeledes en varighed af to uger og to dage. Den studerende vælger tre praktiksteder i flyvevåbnet, hver af fire dages varighed. Der kan vælges mellem samtlige af Flyvevåbnets fem Wings: Fighter Wing Skrydstrup (FW SKP), Helicopter Wing Karup (HW KAR), Air Transport Wing Aalborg (ATW AAL), Air Control Wing (ACW) og Combat Support Wing (CSW). Under forløbet kobles den studerende på en officer (normalt en premierløjtnant), som den studerende følger tæt i perioden. Dertil kommer en generel introduktion til den pågældende Wing's opgaveportefølje og organisation. Flyvevåbnets Officersskole forbeholder sig ret til, at give de studerende andre praktikpladser end de valgte under hensyntagen til en hensigtsmæssig fordeling af studerende i de forskellige Wings.

Rækkefølgen for praktikforløbene som hhv. mellemlider og leder vil være forskellig for de enkelte studerende.

Under praktikforløbene anvender den studerende Den Personlige Læringsplan som refleksions- og dokumentationsværktøj i forhold til egen læring.

Den generelle lederpraktik afsluttes med et afrundende refleksionsforløb som har en varighed af to dage. Her perspektiverer den studerende sine oplevelser og læring, deler dem med hinanden og kvalificerer dem i forhold til ønske af tjenestegren samt det efterfølgende uddannelsesforløb på FLOS. Som støtte til dette anvender den studerende bl.a. sig egen udfyldte Personlige Læringsplan fra praktikforløbene.

EKSAMEN

Der er ingen eksamen. Den studerende vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse ved den afsluttende refleksionsperiode.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Det er essentielt, at den studerende i "praktikforløbet som leder" anvendes i den konkrete opgaveløsning ved flyvevåbnets myndigheder, så den tilegnede viden baseres på konkrete erfaringer fra officerens praksis.

BILAG 3 FLYVEVÅBNET I FORSVARET

FAG:	INTRODUKTION TIL FLYOPERATIONER	66
FAG:	GRUNDLÆGGENDE OPERATIONSLERE	68
FAG:	GRUNDLÆGGENDE LEDELSE	70
FAG:	KONFLIKTTEORI	72
FAG:	FORSVAR- OG SIKKERHEDSPOLITIK	74
FAG:	TVÆRSROGLIG BASISGRAMMATIK	76
FAG:	ENGELSK (INTERMEDIATE)	78
FAG:	KOMMUNIKATION I FORSVARET	80
FAG:	METODE OG STUDIETEKNIK	82
FAG:	IDRÆT	84

FAG: INTRODUKTION TIL FLYOPERATIONER

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende gennem personlig udvikling tilegner sig forudsætninger, til at kunne forstå de parametre der gør sig gældende i relation til flyvning og disses indflydelse på flyvning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have forståelse for aerodynamik
- Have forståelse for meteorologiske forhold
- Have viden om flyvesikkerhedsstrukturen i flyvevåbnet
- Have forståelse for luftrumsstruktur i dansk Flight Information Region (FIR)
- Skal have viden om opbygningen af flyvevåbnets FLYSIK organisation samt dennes opgaver og formål, herunder flyvevåbnets FLYSIK kultur.
- Have viden om radioprocedurer i forbindelse med flyvning i dansk FIR.

Færdigheder

- Skal kunne forklare hvordan fastvingede fly og helikoptere opnår evnen til at flyve.
- Kunne forklare hvordan designet på et fly eller en helikopter har indflydelse på dets evne til at manøvrere i luften og dermed dets operative anvendelsesmuligheder.
- Skal kunne identificere meteorologiske forhold der har indflydelse på flyvning og påpege hvilke begrænsninger dette måtte medføre på anvendelsen af fly generelt.
- Skal kunne anvende de parametre der har indflydelse på flyvning til at planlægge og gennemføre luftoperationer.
- Skal kunne forklare opbygningen af dansk FIR og redegøre for hvilke begrænsninger dette giver for flyvevåbnets anvendelse af fly i dansk luftrum.
- Skal kunne videreformidle, hvilke parametre der har indflydelse på flyvning.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Meteorologi
- Lufttrafikregler
- High Performance Training Programme (HPTC)
- Crew Resource Management (CRM)
- Navigation
- Flyveteori
- Aerodynamik (Fastvinge fly)
- Flyvemedicin
- Flyvepsykologi
- Flyvesikkerhed
- Instrumentteori
- Aerodynamik (Helikopter)

- Flyve- og Nøddstyr (FON)
- Dash One teori
- Flyvning

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og praksis ud fra det induktive princip, hvor praksis introduceres forud for teori. Undervisningen har en varighed af tre uger hvor undervisningsgrundlaget gennemarbejdes ved klasseundervisning med lærerindlæg, enhedsstyret selvindlæring under anvendelse af praksisnære simulatorer, individuel mentorering, konstruktiv lærerfeedback, selvrefleksion, flyvning og øvrige undervisningsmetoder og organisationsformer.

Der arbejdes i holdstørrelse op til 16 personer.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning samt planlægning og tilrettelæggelse af tildelte undervisningsopgaver.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen.

Faget bedømmes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

BEMÆRKNING

FAG: GRUNDLÆGGENDE OPERATIONSØRE

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende får en helhedsforståelse for hvordan land-, maritime og luftoperationer udføres på det taktiske niveau – i nationalt og internationalt regi. Den studerende stifter bekendtskab med anvendte teorier og metoder til at analysere en given taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om NATO, herunder NATO oprettelse, opgaver og organisation
- Viden om Flyvevåbnets formål, opgaver og organisation
- Viden om krigsføringens grundprincipper, samt have forståelse for krigsføringens kredsløb
- Viden om Flyvevåbnets historiske udvikling, herunder have forståelse for den generelle udvikling i brugen af Air Power.
- Viden om Hærens og Søværnets udvikling, herunder den operative anvendelse af kapaciteter.
- I relation til Hæren og Søværnet, kan den studerende forstå og reflektere over teorier, doktriner, metoder og praksis inden for planlægning og gennemførelse af operationer.

Færdigheder

- Kunne behandle teoretiske og praktiske problemstillinger i et taktisk perspektiv, samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller med udgangspunkt i gældende teorier og doktriner.
- Kunne anvende de nyeste metoder, redskaber og doktriner til at beskrive og løse problemstillinger indenfor planlægning og gennemførelse af Forsvarets operationer i samspil med hæren og søværnet samt civile aktører.
- Kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger, samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller med udgangspunkt i gældende teorier og doktriner med hensynstagen til hæren og søværnet samt civile aktører.
- Kunne foretage operative analyser på baggrund af empirisk materiale set i forhold til søværnet, hæren og civile aktører.
- Kunne formidle taktiske militære problemstillinger, løsningsforslag og doktriner til såvel militære som civile aktører.

Kompetencer

- Selvstændigt, med en professionel og ansvarlig tilgang, kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde inden for det militære område.
- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer, samt strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer med relevans for forsvarrets operationer.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer og emner:

- Introduktion til faget operationer
- NATO organisation
- Flyvevåbnets formål opgaver og organisation
- Krigsføringens grundprincipper
- Krigsføringens kredsløb
- Flyvevåbnets historie og udvikling
- Grundlæggende Luftkrigshistorie
- Land-, maritime og special operationer
- Hærens og søværnets historie og udvikling

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori, case og projektarbejder, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk grundlag. Casene er desuden udvalgt, så de samtidigt tjener til, at de studerende opnår viden om luftoperative forhold.

Den studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres kompetence til selvstændigt og kritisk at behandle et muligt krise/krigsscenario. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen er tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Derfor veksler både lærerens og den studerendes roller under forløbet og begge parter er medansvarlige for forløbets succes. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle, med ansvar for egen læring.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning og løsning af skriftlige opgaver.

EKSAMEN

Eksamen er en skriftlig individuel opgave som skal løses inden for fire timer. Opgaven behandler taktisk relaterede problemområder i et historisk perspektiv samt stillingtagen til en case, hvori indsættelse af danske operative kapaciteter diskuteres.

Besvarelsen må maksimalt fylde seks A4 sider plus fire sider bilag.
Alle hjælpemidler er tilladte.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor fra flyvevåbnet og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: GRUNDLÆGGENDE LEDELSE

ECTS: 6

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at se sig selv som leder, for derigennem at kunne forstå og relatere sig til kolleger og medarbejdere med udgangspunkt i Forsvarets Ledelsesgrundlag. Kunne fungere som leder i forhold til gruppens samarbejde, konflikter og dilemmaer og have indsigt i gruppedannelse, gruppedynamikker og motivationsteorier til anvendelse i egen grundlæggende ledelsespraksis i virket som militær leder på laveste funktionsniveau. Herudover kunne medvirke til at skabe en organisationskultur hvor forskellighed værdsættes, anvendes som ressource og inddrages i såvel personlig- som organisatorisk udvikling.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om og forståelse for Forsvarets Ledelsesgrundlag som grundlag for ledelse på det laveste funktionsniveau.
- Viden om og forståelse for psykologien bag lederens selvindsigt og identitet.
- Viden om og forståelse af hvordan relationer i teams etableres - herunder gruppedynamik.
- Viden om og forståelse af motivationsteorier.
- Viden om og forståelse for krise- og kamppsykologi.
- Viden om og forståelse for ledelsesetik – herunder mangfoldighedsledelse.

Færdigheder

- Kunne anvende og diskutere Forsvarets Ledelsesgrundlag
- Kunne anvende teorier til at analysere ledelsespraksis og situationer med henblik på at kunne forholde sig kritisk til egen og andres ledelsespraksis.
- Kunne vurdere og begrunde hvordan ledelse anvendes i Forsvaret som organisation.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne håndtere kompleksiteten mellem ledelsesteorier og ledelsespraksis som leder på laveste funktionsniveau i Forsvaret, afspejlet i den militære etik i Forsvarets Ledelsesgrundlag.
- Kunne identificere egne styrker og ledelsesmæssige udviklingsbehov.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Forsvarets Ledelsesgrundlag.
- Personlighedsanalyser, selvindsigt og identitet.
- Sammensætning af teams og gruppedynamik.
- Motivationsteorier.
- Forudsætninger for ledelse.
- Psykologi – herunder krise- og kamppsykologi.

- Etik
- Mangfoldighedsledelse.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en kombination af oplæg fra underviser samt diskussion og gruppearbejde hvor de studerendes erfaringer inddrages. Der indgår casearbejde i undervisningen og de studerende inddrages aktivt ved bl.a. at holde oplæg.

Der må forventes en del forberedelse i form af læsning og opgaveløsning, både individuelt og i grupper.

EKSAMEN

Eksamen foregår som en 24 timers individuel skriftlig opgave i form af en case.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor, og der gives karakter efter 7-trinsskalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: KONFLIKTTEORI

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at diskutere konflikttyper i en militærfaglig kontekst. Herunder at den studerende bliver i stand til at foretage indledende krigshistoriske analyser samt bliver i stand til at reflektere over betydningen af social identitet i kulturmøder af relevans for officerens virke.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om konflikttyper.
- Viden om udvalgte klassiske krigsteoretiske positioner.
- Forstå sammenhængen mellem den teknologiske, den samfundsmæssige og den militærstrategiske udvikling med fokus på brugen af Air Power efter 1945.
- Viden om antropologisk og sociologisk kulturteori, herunder være i stand til at beskrive udvalgte kulturbegreber.
- Kunne reflektere over kulturmødets udfordringer, herunder betydningen af magtforhold, social identitet og kulturelle forandringer (modernitet og globalisering).
- Viden om flyvevåbnets og militærflyvningens historie samt refleksion over flyvevåbnets traditioner og identitet.

Færdigheder

- Anvende krigsteori og kulturteori i analyse af udvalgte historiske og aktuelle konflikter.
- Kunne analysere, diskutere og formidle aktørers militære, ideologiske og kommunikative rationaler i forbindelse med krige og konflikter efter 1945.

Kompetencer

- Være i stand til selvstændigt at søge indsigt i krigsteoretiske og –historiske forhold.
- Kunne forholde sig til egen kulturelle baggrund og reflektere over betydningen af social identitet i kulturmøder af relevans for officerens virke.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Identifikation af konflikttyper
- Krigsteori: Udvalgte klassiske krigsteorier om konventionel krig og oprørskrig.
- Luftkrigsførelse: Den historiske udvikling i brugen af Air Power på baggrund af den generelle krigshistorie, herunder udvalgte slag efter 1945 med fokus på sammenhængen mellem teknologisk, samfundsmæssig og militærstrategisk udvikling.
- Kulturteori: Udvalgte kulturbegreber, social identitet, herunder forståelser af national, religiøs og etnisk identitet samt af forholdet mellem minoritet og majoritet.

- Kulturmøde: Kulturelle stereotyper, kulturel forandring (globalisering samt reaktioner herpå) og interkulturel praksis.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og empiriske studier, således at den studerende bliver i stand til at operationalisere sin teoretiske viden i analysen af de skitserede temaer. Det empiriske materiale udvælges, så den studerende opnår indsigt i aktuelle problemstillinger af betydning for det militære virke som officer.

Undervisningen gennemføres med vekslende undervisningsformer (fx læreroplæg, gruppearbejde og oplæg, projektarbejde, plenumdiskussioner, film og rollespil).

Den studerende forventes at deltage aktivt i undervisningen og dermed tage ansvar for eget læringsudbytte såvel som at være en aktiv medspiller for sine medstuderende. Aktiv deltagelse indebærer også forskellige former for forberedelse til undervisningen både individuelt og i grupper (fx informationssøgning, læsning, refleksion, diskussion, søge vejledning og at være aktiv på den virtuelle studieplatform).

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen.

Faget vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Undervisningen tilrettelægges i samarbejde med faget Forsvars- og sikkerhedspolitik samt i koordination med de øvrige fag på "Flyvevåbnet i forsvaret" med hensyn til indhold og progression.

FAG: FORSVARS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende opnår en forståelse af det danske forsvars rolle i den danske demokratiske samfundsmodel. Dette skal den studerende opnå ved tilegnelse af viden og færdigheder om nationale politiske processer af relevans for det danske forsvar og dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om nationale politiske processer af relevans for Forsvarets nationale og internationale rolle.
- Viden om forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik.

Færdigheder

- Kunne analysere og formidle udvalgte aspekter af politiske processer med relevans for forsvaret.
- Kunne analysere, diskutere og formidle Danmarks forsvars-, udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Kompetencer

- Officeren skal i sit virke udvise en forståelse af forsvarets og egen rolle i det danske demokrati.

INDHOLD

Forholdet mellem militæret og samfundet

Der arbejdes særligt med de politiske rammer for officerens og forsvarets virke, med vægt på muligheden for demokratisk kontrol. Den studerende skal kunne analysere og formidle aktuelle politiske processer med betydning for forsvaret.

Dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik

Der arbejdes med de tre politikområder - forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik - for at skabe en forståelse af de tre områders overlappende og dog adskilte karakter. Den studerende skal kunne analysere og formidle aktuelle problemstillinger inden for de tre områder.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem introduktion til centrale faglige problemstillinger og øvelse i analyse gennem casestudier.

Undervisningen vil være tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde og oplæg fra studerende. Derfor er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig undervisningens succes, og kunne veksle mellem flere forskellige roller. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læ-

ring i casearbejde. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle.

Der må forventes en betydelig forberedelsestid i faget.

EKSAMEN

Eksamen udgøres af en skriftlig prøve af to timers varighed, og som bedømmes med bestået/ikke-bestået. Der må ikke benyttes hjælpemidler som noter eller bøger. Der benyttes intern censur.

FAG: TVÆRSPROGLIG BASISGRAMMATIK

ECTS: 1

FORMÅL

At den studerende udvikler sprogforståelse og sproglig bevidsthed, hvilket danner grundlag for det videre sproglige arbejde i faget engelsk. I faget arbejdes der mod at skabe en fælles sproglig referenceramme og en fælles sproglig terminologi, og under forløbet øger den studerende sin bevidsthed om sammenhænge mellem sprog og forskelle mellem sprog (dansk og engelsk) samt centrale aspekter af sprogpraksis.

LÆRINGSMÅL

Viden

- viden om det danske og det engelske sprogs struktur (grammatik) samt indhold (semantik) og praksis (pragmatik)
- viden om sprognormer (skrift og talesprog, sociolekter, dialekter etc.)
- kunne reflektere over egen sprogbrug og kunne korrigere sig selv

Færdigheder

- kunne foretage sproglig analyse på både dansk og engelsk på hel- og ledsætningsniveau og anvende korrekt grammatisk terminologi hertil

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- introduktion til faget, herunder kravspecifikation
- grammatiske grundbegreber
- analysefærdighed (ordklasser og sætningsanalyse)
- ledsætninger og helsætninger (kommatering)
- sociolingvistik (prestige, standard, nationalsprog og parallelsproglighed)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen indledes med en proficiency test af den studerende, hvor niveau for sprogforståelse og sproglig bevidsthed fastslås. Baggrunden for denne test er, at de studerendes sproglige forudsætninger er almindelige forudsætninger som kompetente sprogbrugere med automatiserede ubevidste kompetencer og tavs viden. Derudover har de sproglige færdigheder, som de har erhvervet på tidligere skoleforløb og som kan være af meget varierende art.

Efterfølgende gennemføres undervisningen med vægt på gennemgang og bearbejdning af vanskeligt stof, og med mange praktiske øvelser.

Det forventes at den studerende er aktiv og deltager selvstændigt under hele forløbet.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning afholdes en achievement test af 45 min. varighed der bedømmes ved intern censur som bestået/ikke bestået.

Materialet som er brugt i undervisningen må bruges som hjælpemiddel.

Testen skal være bestået før den studerende kan indstilles til engelskeksamen på elementet Flyvevåbnet i Forsvaret.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Faget er forudsætningskabende for den efterfølgende engelskundervisning.

FAG: ENGELSK (INTERMEDIATE)

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende udvikler sit skriftlige engelske generelle og militærfaglige sprog for at kunne producere engelsk sprog i forbindelse med virket som officer i Forsvaret. Fokus vil være på sproglig bevidsthed, sprogrigtighed og på effektiv formel og uformel skriftlig og mundtlig kommunikation.

LÆRINGSMÅL

Viden

- viden om sproglige strukturer på engelsk og dansk
- ordforråd indenfor generelle og militærfaglige emner
- viden om og forståelse af forskellige typer af sprogfunktioner

Færdigheder

- kunne anvende korrekte sproglige strukturer indenfor generelle og militærfaglige emner
- kunne anvende præcist ordforråd indenfor generelle og militærfaglige emner
- kunne begrunde valg og fravalg af sproglige virkemidler og kunne anvende viden om sprogfunktioner i forbindelse med forskellige former for sprogproduktion

Kompetencer

- kunne bruge sin sproglige bevidsthed til at reflektere over egen sprogbrug og foretage sproglig selv-korrektion
- kunne identificere egne sproglige læringsbehov i relation til sproglig praksis

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- automatisering af skriftlige og mundtlige sproglige strukturer
- ordforrådstilegnelse.
- kommunikationsstrategier i forbindelse med oversættelser, sprogrevisioner og lytte-skriveøvelser, herunder processkrivning

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er opgave-orienteret og gennemføres med teoretiske oplæg og dialog. Vægten ligger på drøftelse og bearbejdning af vanskeligt stof i klassen, i grupper og/eller i par.

Der arbejdes i undervisningen med det talte sprog i en militærfaglig kontekst og der bruges både cases, rollespil og netbaserede læringsværktøjer til at eksemplificere fagligt indhold i undervisningen. Der fagintegreres med uddannelsens andre fag i den mundtlige dimension såvel som i den skriftlige dimension, som består af opgavetyper så som formelle skrivelser, oversættelsesøvelser, lytte-skriveøvelser, sprogrevisioner og forskellige grammatiske opgaver. Sprogrevisioner fokuserer på sprogrigtighed og træner den studerende i at

identificere og korrigere fejl i en tekst. Lytte-skriveøvelser træner den studerendes lyttefærdighed og evne til at omsætte hørt materiale til skriftlig sammenhængende tekst.

Undervisningen tilrettelægges således, at der kan differentieres ved hjælp af bl.a. netbase-rede læringsværktøjer.

I al undervisning forventes aktiv og selvstændig deltagelse af den studerende, såvel på hold- og gruppebasis, som individuelt.

Der arbejdes gennem forløbet med en individuel sprogprofil, som klarlægger den studerendes udgangspunkt ved sprogundervisningens start samt progression gennem forløbet.

EKSAMEN

Refleksionsopgave, hvor den studerende skal foretage en skriftlig selv-evaluering på mindst 1 max 2 sider (skabelon udleveres). Opgaven skal indgå som en del af den samlede sprogprofil. I denne opgave demonstrerer den studerende, i hvor høj grad han/hun har udviklet og i praksis kan bruge sproglig bevidsthed, samt i hvor høj grad han/hun kan identificere egne sproglige læringsbehov i relation til sproglig praksis.

Opgaven vurderes bestået/ikke bestået ved intern bedømmelse.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Inden start på Flyvevåbnets Officersskole foretages en proficiency test af den studerendes engelsk færdigheder (lytte/tale/læse/skrive). Screeningen foregår ved Forsvarets Sprogtestcenter ved FAK og Flyvevåbnets Officersskole. Der screenes mhp. at fastlægge den studerendes såkaldte NATO sprogkode (STANAG-sprogkode). Koden danner grundlag for differentiering i engelskforløbet samt for klarlæggelsen af den enkelte studerendes individuelle læring under hele forløbet. Det skal ekspliciteres her, at koden IKKE kan bruges i anden sammenhæng end Flyvevåbnets Officersskole engelsk undervisning og således er vejledende.

Undervisningen sigter mod opnåelse af STANAG sprogkode 2+. (jf. FKOBST 180-5 af 2007, NATO 6001 STANAG, ed. 3)

FAG: KOMMUNIKATION I FORSVARET

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende kan anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer samt har forståelse for Forsvarets kommunikationspolitik og Forsvarets rolle i forhold til pressen. Faget medvirker til, at de studerende øger deres færdigheder i at kommunikere på det interpersonelle og interkulturelle område samt i at kunne agere professionelt i forhold til pressen.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om mediernes rolle og virkemåder og redskaber.
- Kunne forstå forsvarets rolle og særlige forhold i omgang med pressen, herunder i forbindelse med mediekriser.
- Kunne forstå betydningen af interpersonel og interkulturel kommunikation, samt barrierer i kommunikation.

Færdigheder

- Kunne anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer til at kommunikere professionelt, både mundtligt og skriftligt, i overensstemmelse med Forsvarets Kommunikationspolitik.
- Kunne fungere som talsmand indenfor eget virkeområde med henblik på at interagere med pressen.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne tage ansvar for egen kommunikation på interpersonelle og interkulturelle områder.
- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer indenfor kommunikation i virket som officer på laveste niveau.
- Selvstændigt være i stand til at kunne vurdere forudsætninger for og mulige konsekvenser af interaktion med pressen.

INDHOLD

I faget indgår følgende emner:

- Forsvarets Kommunikationsværktøjer, herunder skriftlig udfærdigelser.
- Mediehåndtering og træning.
- Pressens rolle, arbejde og redskaber.
- Journalistiske virkemåder- og midler.
- Interpersonel kommunikation.
- Interkulturel kommunikation.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen i faget kommunikation gennemføres som en vekslen mellem oplæg, diskussion, afprøvning og øvelse således at den studerende tilegner sig en viden om, forståelse af og færdigheder i at kunne anvende forskellige kommunikationsværktøjer i sit virke som officer på laveste lederniveau og herigennem kommunikativt at kunne understøtte sit virke som leder.

Dele af faget bliver gennemført ved anvendelse af eksterne oplægsholdere og ressourcerpersoner.

Der må forventes nogen forberedelse i form af skriftlige opgaver, forberedelse til interview, monitorering af medier, fremlæggelser og læsning i forbindelse med lektionerne.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen i faget.

Faget vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af afleverede skriftlige opgaver samt aktiv deltagelse i undervisningen, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

FAG: METODE OG STUDIETEKNIK

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende øger sin bevidsthed om egen læring og evne til at strukturere analysearbejder i studiesammenhænge og i deres fremtidige arbejdsliv som officer.

Det indebærer at den studerende skal opnå færdigheder i at anvende forskellige studieteknikker til at optimere læringen, samt kunne udarbejde analyser med inddragelse af teori og med en metode, som er i overensstemmelse med teoriens videnskabsteoretiske udgangspunkt.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Forstå hvordan forskellige studieteknikker kan anvendes hensigtsmæssigt i studiemæssige og arbejdsmæssige sammenhænge samt reflektere over egen læring.
- Forstå principperne for opbygning af opgaver, akademisk argumentation og dokumentation.
- Viden om forholdet mellem teorier, modeller og empiri.
- Viden om basale videnskabsteoretiske positioner og deres metodiske konsekvenser.
- Viden om forholdet mellem undersøger og genstandsfeltet.

Færdigheder

- Anvende og udvælge forskellige studieteknikker og IKT-redskaber til at understøtte egen læring.
- Kunne strukturere en skriftlig eller mundtlig opgave, og anvende akademisk argumentation og dokumentation.
- Kunne anvende teorier og modeller metodisk stringent
- Kunne identificere teoris videnskabsteoretiske grundlag og træffe metodiske valg i overensstemmelse med videnskabsteoretiske grundlag.
- Kunne reflektere over egen rolle i undersøgelser og træffe metodiske valg, der inddrager betydningen af undersøgerens rolle.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne tage ansvar for egen læring.
- Identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

INDHOLD

Undervisningen vil i videst mulig omfang i samarbejde med andre fag, og derfor vil dele af indholdet kunne tilpasses til aktuelle metodiske problemstillinger i det aktuelle fag. Indholdet vil derfor *forventeligt* omfatte:

- Undervisnings- og studiemetoder.
- Studie- og lærerrolle samt motivation og fokusering.
- Læse- og notatteknik.
- Argumentation med fokus på belæg og hjemmel.
- Skriftlige opgaver: Problemformulering, struktur og dokumentation.

- Basal videnskabsteori
- Undersøgerens rolle og undersøgelse i egen organisation

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem oplæg, diskussion, afprøvning og øvelse således at den studerende får en viden om, forståelse af og færdigheder i at anvende forskellige teknikker til at fremme egen læring og metodisk praksis. Undervisningen finder sted i et tæt samarbejde med elementets øvrige fag, således at det lærte afprøves og anvendes i studiepraksis.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen i faget.

Den studerende bliver vurderet bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse. Derudover forventes det, at de opnåede læringsmål afspejles i den mundtlige og skriftlige dimension i de øvrige fag på elementet.

FAG: IDRÆT

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og opbygge sin egen fysiske form så det bliver muligt at fungere som professionel officer. Derudover skal den studerende opnå det teoretiske grundlag for at blive i stand til, i samarbejde med en idrætsleder, at kunne vejlede, planlægge og støtte kollegaers grundlæggende militære fysiske træning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal kunne forstå og reflektere over idrætsteorier, metoder og praktisk udførelse, samt kunne demonstrere grundlæggende elementer inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke.
- Skal kunne demonstrere grundlæggende viden om kredsløbs- og muskelfysiologi.
- Skal kunne demonstrere viden om basal træningslære i relation til forbedring af relevante fysiologiske processer i den menneskelige organisme.
- Skal have viden om kost og ernærings indvirkning på træningstilstand og ydeevne, også i forbindelse med udsendelse til internationale missioner.
- Skal kunne reflektere over teorier og metoder til gennemførelse af skadesforebyggende træning..
- Skal have indsigt i egne fysiske og psykiske begrænsninger i forhold til konfrontationsidræt.

Færdigheder

- Skal kunne identificere og vurdere praksisnære problemstillinger inden for det militære idrætsfaglige område.
- Skal kunne udvælge, beslutte, samt begrunde valg og fravalg af træningsmetoder i forhold til konkrete militære opgaver.
- Skal kunne anvende grundlæggende bevægelses- og arbejdskravsanalyse i forhold til optimering af træningsmetoder og - øvelser, på baggrund af specifikke træningsmål.
- Skal kunne opretholde en fysisk grundform, herunder besidde egenskaber som udholdenhed, styrke, koncentration og håndtering af fysisk og mentalt stress på et højt professionelt niveau.

Kompetencer

- Skal kunne identificere egne træningsbehov, og på baggrund heraf strukturere træning i forskellige miljøer.
- Skal, under fysisk pres, kunne fastholde en psykisk sindstilstand, så det er muligt at løse konkrete opgaver, der kræver en given fysisk form og psykisk stabilitet.

INDHOLD

- Idrætsteori, herunder fysiologi, anatomi, bevægelsesanalyse, ernæring, træningslære samt træningsvejledning og skadesforebyggelse.
- Almen Træning, herunder opvarmning, kredsløbstræning, styrketræning og koordinationsstræning. Specialtræning, herunder konkurrencevirksomhed, konfrontationsidræt (kampsport) og forsvarets fysiske tests.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, samt praktisk oplæg og træning. Undervisningen suppleres med problembaseret projektarbejde, således den studerende styrker sine kompetencer til, selvstændigt og i grupper, at behandle en idrætsfaglig problemstilling.

Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring. Således er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for at opnå størst muligt udbytte af undervisningen.

Den fysiske træning er primært lærerstyret, og de studerende træner hhv. individuelt og i grupper. Dette sker bl.a. på baggrund af lærerens løbende evaluering af de studerende. Der foretages løbende, under hele uddannelsesforløbet, en lærerfaglig vurdering af den studerende, for derigennem at monitorere den enkeltes praktiske færdigheder og udvikling.

EKSAMEN

Eksamen har til formål, at teste den studerendes teoretiske og praktiske idrætsfaglige færdigheder og kompetencer, og består således af:

Teoretisk eksamen:

Eksamen foregår som en individuel skriftlig prøve á 90 min omhandlende elementer fra idrætsteori og almen træning.

Den studerendes læringsudbytte bedømmes efter 7-trinsskalaen ved ekstern censur. Eksamen vægtes med 2 ECTS point.

Praktisk eksamen, løb:

Eksamen foregår som en individuel praktisk prøve omhandlende elementer fra almen træning og specialtræning. Den studerende testes i en mellemlang løbedisciplin på varierende underlag.

Den studerendes eksamensresultat bedømmes efter 7-trinsskalaen ved intern censur. Eksamen vægtes med 1 ECTS point.

Praktisk eksamen, konfrontationsidræt:

Der afholdes ingen eksamen. Den studerende vurderes på baggrund af aktiv deltagelse i undervisningen omhandlende konfrontationsidræt.

Den studerendes eksamensresultat bedømmes bestået/ikke bestået ved intern censur. Forløbet vægtes med 1 ECTS point.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Den løbende evaluering, som er nævnt under "Undervisnings- og studiemetoder" danner desuden grundlag for lærerudtalelse til holdofficer, som kan inddrage udtalelsen i den samlede bedømme

BILAG 4, GRUNDLÆGGENDE OPERATIONSSTØTTE

FAG:	SKYDEINSTRUKTØR DEL 1.....	88
FAG:	MELLEMLIDER OG GRUPPEFØRERPRAKTIK	91
FAG:	MELLEMLIDER OG GRUPPEFØRER OPGAVE.....	93
FAG:	PERSONLIGT OG ORGANISATORISK LEDERSKAB.....	98
FAG:	FORCE PROTECTION I FLYVEVÅBNET	120
FAG:	FØRINGS- OG PATRULJEKURSUS	122
FAG:	FALDSKÆRMSGRUNDUDDANNELSE	127
FAG:	SKYDEINSTRUKTØR DEL 2.....	129

FAG: SKYDEINSTRUKTØR DEL 1

ECTS: 6 point

FORMÅL

At den studerende opnår kompetencer til at fungere som skydeleder ved instruktions skydninger og lasersikkerhedsleder.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om sikkerhedsbestemmelser for skydelederens virke og bestemmelser for omgang med våben og ammunition.
- Generel viden om og forståelse for håndskydevåben samt håndholdte granater og ammunition.

Færdigheder

- Kunne anvende sikkerhedsbestemmelser og bestemmelser for omgang med våben og ammunition i den praktiske opgaveløsning, under funktionerne som hhv. skytte, sikkerhedsbefalingsmand, banekommandør og skydeinstruktør på de våben den studerende under forløbet omskoles til. Derudover kunne anvende bestemmelserne i den generelle funktion som skydeleder.
- Virke som lasersikkerhedsleder ved anvendelse af lasermateriel.
- Skal kunne vurdere og begrunde valg og fravalg af den praktiske opgaveløsning.
- Formidle de sikkerhedsbestemmelser der skal anvendes under skydningers gennemførelser til sikkerhedsorganisationen og skytterne.

Kompetencer

- Selvstændigt virke som skydeleder ved:
  - instruktionsskydninger med håndskydevåben,
  - 12,7 mm maskingevær.
  - 84 mm DYKN og PVV
  - 7,62 mm og 12,7 mm maskingevær i felt- og vognaffutage.
  - kast med håndholdte granater.
  - skydning på feltskydebaner indrettet til nærkampskydning.
  - anvendelse af røg-, lys- og signalammunition.
- Selvstændigt og af egen drift efterlever sikkerhedsbestemmelser for skydelederens virke og bestemmelser for omgang med våben og ammunition.
- Uopholdeligt skrider ind over for brud eller tilløb til brud på sikkerhedsbestemmelserne.

INDHOLD

- Administration
- Sikkerhedsbestemmelser
- Våbenkendskab
- Skydeinstruktion
- Skarpskydning

UNDERVISNINGSMETODE

Undervisningen er tilrettelagt med både teori, praksis og selvstudie.

Teoriundervisningen foregår som samtaleundervisning ved gennemgang af og fortolkning af sikkerhedsbestemmelserne. Derefter får den studerende en teoretisk opgave som skal løses for efterfølgende at blive gennemgået.

Den praktiske undervisning foregår ved at den studerende løser konkrete opgaver ud fra givne retningslinjer.

Den teoretiske og praktiske opgaveløsning kan foregå både individuelt og i grupper.

Selvstudiet foregår ved at den studerende får udleveret undervisningsmaterialer som de skal forholde sig til og efterfølgende anvende det lærte under praktiske forhold.

EKSAMEN

Den studerende bliver vurderet bestået / ikke bestået ved intern censur på følgende måde:

- Vurdering af praktiske færdigheder
- Skriftlig prøv vedr. teoretisk viden om sikkerhedsbestemmelser

Praktisk forløb

Vurderingen vedr. praktiske færdigheder vurderes løbende under uddannelsesforløbet, hvor der er fokus på, hvorvidt den studerende kan omsætte og anvende den teoretiske viden til det praktiske virke som skytte, sikkerhedsbefalingsmand, banekommandør og skydeleder.

Den praktiske vurdering starter, når den studerende har afsluttet det teoretiske forløb og indleder den første praktiske skydelederopgave. Hvis der sker brud på sikkerhedsbestemmelserne vil dette indgå i den samlede bedømmelse af den studerende.

Det praktiske forløb skal være bestået inden indstilling til den skriftlige prøve kan ske.

Vurdering

Den endelige vurdering, bestået / ikke bestået, foretages ved afslutningen af forløbet.

For kadetter der ikke består det praktiske forløb, gives op til to særlige praktiske forløb.

Bestås det 2. særlige praktiske forløb ikke, vil dette medføre afgang fra kursus og indstilling til elevevurderingskommission jf. FPTBST 180-6.

Henstilling

Såfremt den studerende begår væsentlige brud på sikkerhedsbestemmelserne, der kan medføre skade på personel og/eller materiel gives der en henstilling. Eksempler herpå gives 1. kursusdag.

For kadetter vil tredje henstilling medføre, at kadetten ikke vil blive indstillet til skriftlig eksamen, førend særligt praktisk forløb er bestået. Der gives op til to særlige praktiske forløb. Bestås det 2. særlige praktiske forløb ikke, vil dette medføre en indstilling til elev-evalueringskommission jf. FPTBST 180-6.

Særlig praktisk forløb.

Hvert særligt praktisk forløb består af én praktisk dag med minimum 2 praktiske skydeleder opgaver som skal løses ud fra opgaver stillet af faglæreren. Der vil blive givet minimum 1 dags forberedelse til dagens gennemførelse. Der vil i forbindelse med det særlige

praktiske forløb være eksterne censorer tilstede for at give en objektiv og udefra kommende vurdering af de sikkerhedsmæssige aspekter. Derudover vil der foretages en vurdering af de ledelsesmæssige kompetencer.

Skriftlig eksamen

Den skriftlige prøve omhandlende sikkerhedsbestemmelser består af en række spørgsmål som kan besvares ud fra hhv. paratviden eller via opslag. Derudover består den af cases, hvor den studerende skal udarbejde farekalkuler og besvare tilhørende spørgsmål.

Til prøven må den studerende medbringe og anvende HRN 911-011 SIKKAV, HRN 911-013 KAV, udleverede våbenreglementer og egne notater og skrive-redskaber.

Prøven vurderes bestået ved mindst 60 % korrekt besvarelse.

Prøven udarbejdes af AFTC og godkendes af skolechefen for AFTC

Hvis den studerende ikke består den skriftlige eksamen, kan den studerende komme op til to nye prøver.

BEMÆRKNINGER.

Tilstedeværelse

Den studerende skal som udgangspunkt være til stede under alle praktiske skydelederopgaver, defineret jf. ugeplanen. Det vil bero på en konkret vurdering fra kursuslederen samt uddannelsesofficeren om den studerende skal indstilles til afgang fra kursus ved for højt et fravær. Dette beror på et fagligt skøn af den studerendes opnåede kompetencer under kursus.

Forudsætninger

SG med mere end 2 års tjeneste eller studerende på operationsstøttelinjen for linjeofficerer

Eleven skal være uddannet / omskolet på følgende våben:

Gevær M/95 FAMILIEN

Pistol M/49/62

Tildeling af Q.

Ved "bestået" tildeles følgende Q:

Skydeinstruktør Del 1

Q: 02725849

Kasteleder Håndgranat

Q: 01699536

Våbenuddannelse, Dysekanon M/79 og M/85.

Q: 01637597

Våbenuddannelse, Panserværnsvåben M/95.

Q: 02510389

Våbenuddannelse, Granatkaster M/03.

Q: 02510394

FAG: MELLEMLER OG GRUPPEFØRERPRAKTIK

ECTS: 14 point

FORMÅL

At den studerende opnår praktiske kompetencer til på mellemler niveau at kunne lede, føre og undervise underlagt personel både i dagligdagen samt under belastende forhold. Formålet er desuden, at den studerende opnår erfaring i at fungere som skydeleder under instruktions-skydninger. Endelig er formålet, at den studerende i praksis afprøver ledelses- og undervisningsrelaterede teorier og metoder, som denne har erhvervet fra foregående uddannelses-elementer.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Forstå samspillet i en gruppe
- Kunne reflektere over egen ledelsespraksis.

Færdigheder

- Anvende relevante teorier og metoder der knytter sig til ledelse, føring, undervisning og skydeledelse.
- Kunne fungere som mellemler, fører og underviser.
- Kunne fungere som skydeleder.
- Identificere ledelsesmæssige problemstillinger, udvælge og beslutte samt begrunde valg og fravalg af ledelsesmæssige løsninger .
- Kunne forholde sig kritisk og diskutere egne og andres valg af metode i forbindelse med ledelse, føring og undervisning.

Kompetencer

- Selvstændigt håndtere ledelses- og føringsmæssige situationer i forbindelse med den praktiske tjeneste.
- Selvstændigt kunne indgå i en tværfaglig enhed i forbindelse med uddannelsen af personel.
- Selvstændigt kunne fungere som skydeleder under instruktionsskydninger.
- Kunne identificere egne læringsbehov i forhold til ledelses-, førings- og uddannelses-mæssige problemstillinger.
- Som mellemler og fører kunne tage initiativ, kommunikere hensigtsmæssigt, kunne samarbejde, udøve styring og motivere andre.

INDHOLD OG FORLØB

- Ledelsespraktik
- Føringspraktik
- Undervisning i praksis
- Skydelederpraktik
- Udarbejdelse af skriftlig opgave

Ledelsespraktikken foregår ved at den studerende formelt fungerer som leder af en gruppe. Derudover indgår den studerende i ledelsesrelationer med underlagt personel, kolleger

og foresatte. Det forventes, at den studerende selvstændigt anvender ledelses teorier og metoder som refleksion over egen ledelsespraksis.

Under føringspraktikken skal den studerende selvstændigt føre underlagt personel under øvelser i praksisnære forhold.

Under skydelederpraktikken får den studerende formelt ansvar for gennemførelse af instruktionsskydning.

Undervisning i praksis foregår ved at den studerende løser undervisningsopgaver. Opgaverne foregår som teoretisk og praktisk undervisning, hvor den studerende underviser medarbejdere på lavere niveau. Undervisningen vil typisk foregå i et klasselokale, sports-hal, eller i terrænet.

I forbindelse med at den studerende skal lære at identificere ledelsesmæssige problemstillinger, udvælge og beslutte samt begrunde valg og fravalg af løsninger udarbejdes en skriftlig opgave. Opgaven påbegyndes ca. to måneder inde i forløbet. Udover at opgaven fungerer som en læringsopgave fungerer den også som en eksamensopgave se nedenfor. Den studerende kan søge vejledning hos udpegede vejleder. Den studerende må påregne at skulle bruge tid efter tjeneste til at udarbejde den skriftlige opgave.

EKSAMEN

Mellemlider og gruppeførerpraktikken vurderes som bestået/ikke bestået jf. pkt. bemærkninger.

Opgaven og det mundtlige forsvar vurderes ved ekstern censur og bedømmes efter 7-trins skalaen. Der gives én samlet karakter.

BEMÆRKNINGER

Under praktikken foretages en løbende vurdering af den studerendes faglige niveau ud fra et ledelses-, førings- og undervisningsperspektiv. Den studerendes udviklingsforløb følges på baggrund af den studerendes indgangsniveau med vægt på kompetencerne, initiativ, kommunikation, samarbejde, styring samt motivation af andre.

Hvis den studerende ikke i tilstrækkelig grad lever op til ovenstående bliver den studerende kaldt til udviklingssamtale, hvor der udarbejdes en personlig udviklingskontrakt.

Ved manglende udvikling kan den studerende blive indstillet til elevevalueringskommission jf. FPTBST 180-6, hvor det f.eks. skal besluttes om praktikforløbet skal tages om, om den studerende kan gennemføre enkelte elementer eller skal afgang fra uddannelsen.

Den studerende må maks. have en fraværsprocent på 15 % under praktikperioden. Dette indebærer både sygedage samt fridage givet som kompensationsfri i forbindelse med lang tjeneste. Hvis fraværsprocenten ligger over 15 % er faget betragtet som ikke bestået.

FAG: MELLEMLER OG GRUPPEFØRER OPGAVE

ECTS: 4 point

FORMÅL

At den studerende med en skriftlig opgave med efterfølgende mundtligt forsvar viser at denne kan kombinere den praktiske ledelsesmæssige udfordring med teoretisk ledelse, for derigennem at reflektere over egen ledelsespraksis.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Sætte den studerende i stand til at kombinere praktiske ledelsesmæssige problemstillinger med relevant teori

INDHOLD OG FORLØB

Udarbejdelse af skriftlig opgave med efterfølgende mundtligt forsvar

Opgaven påbegyndes ca. to måneder inde i forløbet. Udover at opgaven fungerer som en læringsopgave fungerer den også som en eksamensopgave. Den studerende kan søge vejledning hos udpegede vejleder. Den studerende må påregne at skulle bruge tid efter tjeneste til at udarbejde den skriftlige opgave.

EKSAMEN

Skriftlig opgave med mundtligt forsvar, der tager udgangspunkt i en ledelsesmæssig problemstilling, den studerende har identificeret under forløbet. Opgaven løses ved, at den studerende på baggrund af den identificerede problemstilling opstiller løsningsmuligheder, træffer valg af løsning, vurderer effekten af valgte løsningen og konkluderer. I opgaven inddrages relevant ledelsesteori.

Opgaven og det mundtlige forsvar vurderes ved ekstern censur og bedømmes efter 7-trins skalaen. Der gives én samlet karakter.

BILAG 5 FORSVARET I SAMFUNDET OG VERDEN

FAG:	LUFTOPERATIONER	95
FAG:	PERSONLIGT OG ORGANISATORISK LEDERSKAB.....	98
FAG:	MILITÆR JURA	101
FAG:	RESSOURCESTYRING	103
FAG:	KONFLIKTTEORI	105
FAG:	FORSVAR- OG SIKKERHEDSPOLITIK	108
FAG:	ENGELSK (Advanced).....	110
FAG:	METODE OG VIDENSKABSTEORI	112
FAG:	STRATEGISK FORSTÅELSE	114
FAG:	IDRÆT	116

FAG: LUFTOPERATIONER

ECTS: 8

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til på taktisk niveau – i nationalt og internationalt regi – at kunne indgå i planlægningen og gennemføre forsvarets luftoperationer. Hensigten er, at den studerende opnår færdigheder i at anvende teorier og metoder til at analysere en taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven, herunder formidle, præsentere og kontrollere processen.

Endelig er formålet, at den studerende bliver i stand til selvstændigt og i samarbejde med søværnet, hæren og civile aktører at håndtere komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt miljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om centrale teoretiske, metodiske og praksisnære områder inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden om luftoperative analysemodeller og forsvarets luftoperationer.
- Forstå og reflektere over de nyeste luftoperative analysemodeller i forhold til forsvarets luftoperationer.
- Forstå og reflektere over teorier, doktriner, metode og praksis inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden og forståelse for praktiske (Real World) problemstillinger inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden om operative analyser på baggrund af empirisk materiale.
- Viden om anvendelse af Air Power.
- Forstå og reflektere over de nyeste luftoperative analysemodeller i forhold til Forsvarets luftoperationer samt hæren og søværnet.
- Viden og forståelse for praktiske (Real World) problemstillinger inden for planlægning og gennemførelse af Forsvarets luftoperationer set i relation til hæren og søværnet.

Færdigheder

- Kunne anvende de nyeste metoder, redskaber og doktriner til at beskrive, analysere og løse taktiske problemstillinger indenfor planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Kunne indhente og bearbejde informationer i forbindelse med opgaveløsning.
- Kunne formidle luftmilitære problemstillinger, løsningsforslag og doktriner til såvel militært som civilt personel set i forhold til søværnet, hæren og civile aktører.

Kompetencer

- Håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie-, stabs- og operations-sammenhænge.
- Selvstændigt, med en professionel og ansvarlig tilgang, kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde inden for det luftmilitære område.

- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer, samt strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer med relevans for forsvarets luftoperationer.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer og emner:

- Introduktion til faget
- NATO Kommando struktur
- Air Space Battlemanagement.
- ATO, ACO & SPINS
- Core Air and Space Power Activities
- Informationsoperationer (INFOOPS).
- Campaign Themes
- Våbenvirkning (Inventory/weaponeering)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori, cases og projektarbejder, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk grundlag i forhold til søværnet, hæren og civile aktører. Casene er desuden udvalgt, så de samtidig tjener til at de studerende opnår viden om luftoperative forhold.

Den studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres kompetence til selvstændigt at behandle et muligt krise/krigsscenario. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen er tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Derfor veksler både lærerens og den studerendes roller under forløbet og begge parter er medansvarlige for forløbets succes. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle, med ansvar for egen læring.

Der må forventes nogen forberedelse i form af læsning og løsning af skriftlige opgaver samt forberedelse af studerendes egne fremlæggelser.

EKSAMEN

Gruppeeksamen med tre eller fire deltagere.

De studerende udarbejder i fællesskab et skriftligt projekt og går sammen op til en mundtlig eksamination.

Projektet behandler en række taktisk relaterede problemområder i relation til indsættelsen af et styrkebidrag i en international operation. Projektets omfang er max. 30 sider af 2400 anslag pr. side. Omfanget udgøres af tekst inklusiv mellemrum og fodnoter samt billeder og figurer, og eksklusiv forside, litteraturliste og bilag.

Der afsættes fem arbejdsdage til udarbejdelse af projektet. Den mundtlige eksamination har en varighed af 35 min. inkl. votering, hvis der er tre studerende i gruppen, og 45. min. inkl. votering, hvis der er fire studerende i gruppen.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor fra flyvevåbnet og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: PERSONLIGT OG ORGANISATORISK LEDERSKAB

ECTS: 16

FORMÅL

Formålet er at den studerende udvikler sin handlekompetence ved at styrke forståelse og refleksioner over, hvordan forskellige teoretiske og praktiske tilgange til lederskab har betydning for forskellige forståelser af det personlige lederskab. Den studerende skærper sin opmærksomhed omkring det personlige lederskab og de krav, der stilles til ledelseskompetencer og ledelsesidentiteter i relation til egne ledelsesmæssige udfordringer, herunder de ledelsesmæssige værdier og den etik, der er relateret til det, at være leder i forsvaret. Herudover er det målet, at den studerende bliver i stand til at kunne understøtte medarbejderes udvikling på baggrund af viden om og færdigheder indenfor læring og pædagogik samt viden om og forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler, samt at den studerende kan give feedback og støtte underlagte medarbejderes personlige og faglige udvikling samt være bevidst om og kunne reflektere over egen personlige udvikling og eget udtryk.

Dette føres ind i en større organisatorisk kontekst, hvormed den studerende opnår grundlag for på et teoretisk fundament og i praksis at kunne fungere som leder på enhedsniveau i Forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om forskellige perspektiver på, teorier om og metoder til, at fokusere på betydning og udøvelse af det personlige lederskab.
- Have viden om, hvordan valg af forskellige perspektiver, teorier og metoder får betydning for forskellige ledelsesidentiteter, -værdier og -etikker.
- Kunne identificere og reflektere over egne perspektiver på og udmøntninger af det personlige lederskab og forstå deres forskellige betydninger for sammenhængen mellem ledelsesidentitet, ledelsesetik og Forsvarets ledelsesgrundlag.
- Have viden og forståelse af betydningen af samspillet mellem organisation, medarbejder og leder.
- Kunne indgå i og reflektere over organisationens betydning på det praktiske niveau, med henblik på at forstå hvordan Forsvarets Ledelsesgrundlag og FOKUS har sammenhæng.
- Have viden om og forståelse af forskellige læringsstile og deres betydning i ledelsesmæssige sammenhænge.
- Kunne forstå og reflektere over nyere pædagogiske teorier og strømninger.
- Viden om det psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen, herunder forhold omkring konflikthåndtering, stress og mobning.

Færdigheder

- Have forståelse af psykologiske faktorer, som har betydning for samarbejdet og relationerne i teamet som en del af enheden på taktisk niveau.

- Kunne inddrage problemstillinger og erfaringer fra egen baggrund for at give stof til refleksion og for at forankre læring, selvindsigt og udvikling i egen ledelsesmæssig praksis.
- Kunne vurdere forskellige teorier og metoder, der retter sig mod udvikling af eget personligt lederskab og reflektere over deres betydning.
- Kunne anvende begrundet udvalgt teori til at analysere og perspektivere egen ledelsesmæssig praksis og begrunde konsekvenserne heraf.
- Med afsæt i teori kunne indsamle og analysere udvalgte grundlæggende ledelses- og organisationsopgaver.
- Kunne beslutte og begrunde tildeling af ansvar og uddelegering.
- Kunne begrunde og vurdere medarbejderes ressourcer i såvel gruppen som på individplan.
- Kunne formidle forslag til såvel personlig- som kompetenceudvikling, hvilket bl.a. kommer til udtryk igennem dialog og kommunikation samt FOKUS-samtaler
- Kunne anvende grundlæggende pædagogiske teorier og metoder til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere udviklings- og læringsforløb med henblik på at støtte medarbejderes udvikling.
- Kunne analysere praksisnære og teoretiske problemstillinger i f. m understøttelse af medarbejderes udvikling.
- Kunne anvende didaktiske overvejelser i forbindelse med formidling.

Kompetencer

- Kunne udvikle strategier for og håndtere udvikling af eget lederskab.
- Kunne identificere og formulere behov for udvikling af egne personlige ledelseskompetencer i forhold til egne ledelsesmæssige udfordringer og til udfyldelsen af sit ledelsesrum.
- Kunne forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisationen og udviklingsorienterede situationer, der involverer såvel medarbejder som leder.
- Indgå i tværfagligt samarbejde, herunder bl.a. gennem vurdering af situationer i risikoledeelse, med henblik på i rollen som leder at kunne agere i krydspresset mellem opgave, organisation og medarbejdere
- Kunne udvikle personlige færdigheder og kompetencer i forhold til at forstå medarbejderne der, hvor de er, i forhold til uddelegering af opgaver i relation til professionen.
- Selvstændigt opsøge viden og videreudvikle eget lederskab.
- Selvstændigt at kunne planlægge og præsentere den erhvervede viden i en fremlægelse, som indeholder et forløb der inddrager egen viden om andres læringsforudsætninger og behov med henblik på at sætte læringsprocesser i gang i forhold til medarbejdere.
- Selvstændigt at kunne planlægge og præsentere den erhvervede viden i en fremlægelse, som indeholder et forløb der inddrager egen viden om andres læringsforudsætninger og behov med henblik på at sætte læringsprocesser i gang i forhold til medarbejdere.
- Kunne diskutere kritisk og analysere begrundelsen af valget og fravalget af de didaktiske metoder i relation til udvikling af medarbejdere.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer:

- Coaching.
- Kommunikation.
- Psykologi vedr. grupper og teams.
- Ledelsesteorier.
- Ledelsesroller.
- Ledelsesgrundlaget.
- Nyere ledelsesteorier, læring, roller og teams.
- FOKUS herunder kompetenceudvikling.
- Organisationsteori, form, struktur, system, processer og kulturteori.
- Risikoledelse
- Forudsætninger for læring.
- Pædagogiske og psykologiske strømninger samt menneskesyn i en personlig og ledelsesmæssig kontekst.
- Læring i praksis.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Temaerne gennemføres som en kombination af oplæg fra underviseren samt inddragelse af de studerendes erfaringer. Der lægges i temaerne vægt på samtaleundervisning og diskussion.

De studerende arbejder praksisorienteret med komplekse og teoretiske problemstillinger. Der anvendes forskellige metoder for at favne så mange læringsstile som muligt, bl.a. undervisningsrelevante film og gruppearbejde. Underviseren fungerer som vejledende konsulent, når der arbejdes i grupper med projektlignende opgaver.

EKSAMEN

Eksamen er en projektlignende skriftlig opgave med et mundtligt forsvar af 30 min. varighed inkl. votering. Opgaven behandler en række ledelsesmæssige problemområder i relation officerens virke. Krav, vilkår og kriterier for udarbejdelse af opgaven udleveres forud for eksamen.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der gives karakter efter 7-trinsskalaen og benyttes ekstern censur.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: MILITÆR JURA

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende opnår viden om og forståelse for den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og deres anvendelse. For dernæst i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed, at kunne anvende dette.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden og forståelse af både den militære retsplejelov og retsplejeloven, den militære straffelov og dele af den civile straffelov.
- Viden og forståelse af lovgivningen og principperne omkring at foretage en afhøring i straffesager af rutinemæssig karakter.

Færdigheder

- Kunne indsamle information og analysere en given sag, så den studerende kan fastslå, hvornår der er tale om en militær straffesag, og hvornår der er tale om en militær disciplinarsag.
- Kunne vurdere behovet for at foretage uopsættelige efterforskningskridt og i en konkret situation gennemføre disse. Kunne anvende reglerne for militære myndigheders adgang til at foretage anholdelser, adgangskontrol, blod- og udåndingsprøver.
- Kunne udfærdige en skriftligt begrundet afgørelse om pålæg af disciplinarmiddel i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed.

Kompetencer

- Kunne gøre selvstændige overvejelser i forbindelse med at kunne anvende reglerne i militær disciplinarlov vedrørende pålæg af disciplinarmidler, disciplinarmidlernes anvendelse, indberetning, partshøring og klager i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed.

INDHOLD

Faget Militær Jura er opbygget over temaerne:

- Militær disciplinarlov.
- Militær straffe- og retsplejelov.

Militær disciplinarlov

- Afgrænsning af anvendelsesområdet for militær disciplinarlov.
- Pligtforsømmelser.
- Adgangskontrol.
- Praktisk behandling af disciplinarsager.
- Sagens afgørelse og klagemuligheder/vejledning.
- Administrative bestemmelser.

Militær straffe- og retsplejelov

- Straffeloven.
- Retsplejeloven.
- Militær straffelov.
- Militær retsplejelov.
- Bekendtgørelse vedr. afgrænsningen.
- Bekendtgørelse om uopsættelige efterforskningskridt.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

De to temaer gennemføres som en kombination af lærergennemgang samt inddragelse af de studerendes erfaringer. Der lægges vægt på samtaleundervisning og diskussion. Dele af undervisningen gennemføres som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at den studerende opøver en evne til selvstændigt at anvende reglerne i disciplinar- og strafferetssager.

De studerende kan forvente nogen forberedelse i form af læsning i forbindelse med lektionerne og opgaveløsning indenfor temaerne.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning gennemføres en skriftlig prøve af tre timers varighed. Den skriftlige prøve er delt op i to dele som dækker hhv. Militær Disciplinarlov og Militær Straffe- og retsplejelov, hvor begge temaer vægtes ligeligt.

Eksamen bedømmes med bestået/ikke bestået ved intern censur. Dog er det et krav for at bestå, at både prøvedelen i Militær Disciplinarlov og prøvedelen i Militær Straffe- og retsplejelov er bestået.

Alle hjælpemidler inkl. internet er tilladt til eksamen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Underviseren i temaet "Militær disciplinarlov" kommer fra Forsvarets Personeltjeneste.

Underviseren i temaet "Militær straffe- og retsplejelov" kommer fra Forsvarets Auditørkorps.

Faget er omfattet af værnssfælles fagplaner.

FAG: RESSOURCESTYRING

ECTS: 1

FORMÅL

At den studerende opnår forståelse for den overordnede økonomistyring og forvaltning i Forsvaret, samt viden om Operativ Controlling i Flyvevåbnet med henblik på anvendelse i rollen som militær leder. Den studerende bliver i stand til, at kunne anvende principperne for ressourcestyring/kontrol af tildelte økonomiske midler på enhedsniveau og får viden om forsvarets funktionelle tjenesters opgaver og rolle i organisationen.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have forståelse af økonomistyring i Forsvaret, med fokus på gældende regler omhandlende arbejdstidstilrettelæggelse og ydelser, arbejds- og udgiftsgodtgørende ydelser.
- Kunne reflektere over overordnede økonomiske sammenhænge og Flyvevåbnets Operative Controlling (OC).
- Have forståelse af Forsvarets funktionelle tjenesters opgaver (økonomi- og regnskabsstyring, personelstyring, materielstyring, bygnings- og etablisementsstyring) samt ressourcestyring.

Færdigheder

- kunne håndtere gældende regler for arbejdstidstilrettelæggelse og ydelser, samt reglerne for arbejds- og udgiftsgodtgørende ydelser.

Kompetencer

- Kunne gennemføre selvstændige overvejelser, og derved kunne anvende principperne for ressourcestyring/-kontrol af tildelte økonomiske midler på enhedsniveau, herunder budgettering.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer:

Overordnet styring i Forsvaret

- Virksomhedsmodellen – baggrund, status og udviklingstendenser.
- Operativ Controlling i flyvevåbnet.
- Forsvarskommandoens koncept for resultat- og produktionsstyring.
- Styrkeproduktion kontra støtteproduktion.
- Årsværks- og Lønsumsstyring.

Økonomi og regnskabsstyring

- Finanslovens tilblivelse, Økonomistyring og økonomistyringsprincipper i Forsvaret.
- Budgetlægningsprocesser ved NIV I, II, III og ansvar IV, herunder budgetlægning, -styring, -opfølgning og kontrol.
- Forsvarets Regnskabs-tjenestes ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Personelstyring

- Forsvarets Personeltjenestes ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Materielstyring

- Forsvarets Materieltjenestes virksomhedsmodel herunder ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Bygnings- og etablissemmentsstyring

- Forsvarets Bygnings og Etablissementstjeneste ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Temaerne gennemgås med udspring i de studerendes egen rolle som medarbejder og leder i organisationen. Undervisningen gennemføres med vægt på samtaleundervisning og dele af faget gennemføres som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere på et teoretisk grundlag.

Enkelte temaer gennemføres som "Blended Learning".

EKSAMEN

Der er ikke eksamen i faget.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået i forhold til, hvorvidt den studerende deltager aktivt samt påtager sig et læringsmæssigt ansvar i undervisningsforløbet.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Der vil forekomme flere lærere i faget, da der i væsentligt omfang anvendes eksterne fageksperter fra de funktionelle tjenester.

FAG: KONFLIKTTEORI

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at analysere og diskutere årsager til krige og konflikters opståen og udvikling samt kan diskutere og vurdere militære såvel som civile konfliktløsningsstrategier af relevans for forsvarets internationale operationer. Herudover bliver i stand til at diskutere mediernes rolle i forbindelse med krig og konflikt samt optræde interkulturelt kompetent og selvstændigt indgå i kulturmøder i militært samarbejde.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om krige og konflikters opståen og udvikling med baggrund i udvalgte forklaringsmodeller, herunder antropologisk og sociologisk teori.
- Viden om mediernes rolle i forbindelse med krig og konflikt, historisk og aktuelt.
- Viden om globaliseringens betydning for udviklingen af nye asymmetriske krigstyper, herunder religiøst og ideologisk begrundede operationer samt terrorisme.
- Kunne reflektere over konsekvenserne af valg af strategi for oprørsbekæmpelse.
- Kunne reflektere over samspillet mellem militære og civile strategier i forbindelse med konfliktløsning og post-konflikt samfundsopbygning, herunder forstå hvordan disse strategier kan sættes i relation til normative begreber som demokrati, civile rettigheder og begrebet "human security".
- Viden om udvalgte kulturer og sociale grupperinger af relevans for Forsvarets internationale samarbejde og operationer.
- Kunne forstå og reflektere over feltarbejdet som metode og over egen rolle ved indsamling af empiri.

Færdigheder

- Kunne analysere og formidle viden om krige og konflikters opståen og udvikling samt diskutere valg af teoretisk tilgang.
- Anvende klassisk og moderne krigsteori i analyse af konventionel krigsførelse og asymmetriske konflikter.
- Vurdere og kritisk diskutere valg af konflikthåndteringsstrategi af relevans for forsvarets aktuelle internationale operationer.
- Diskutere konsekvenserne af den enkelte soldats ageren i forhold til offentlighedens støtte til dansk krigsførelse.
- Anvende kulturanalytisk teori og metode til at analysere komplekse kulturmøder og kunne begrunde valg af tilgang.
- Skabe viden om kultur og kulturelle forskelle gennem feltarbejde i egen kultur.

Kompetencer

- Selvstændigt inddrage konfliktteoretiske problemstillinger i militærfagligt samarbejde.
- Tage ansvar for diskussion af krigsførelse, som forsvaret og det danske flyvevåben deltager og har deltaget i efter den kolde krigs afslutning.

- Indgå med åbenhed, empati og autencitet i komplekse kulturmøder af relevans for det militære virke og påtage sig ansvar for håndteringen af kulturelle forskelle.
- Være bevidst om de strategiske konsekvenser af egne taktiske beslutninger og handlinger.

INDHOLD

Faget er tilrettelagt i tre delforløb med følgende temaer:

Feltarbejde

- Feltarbejdets teori: Feltarbejdes teori og metode.
- Feltarbejde i praksis: Praktisk gennemførelse af mindre feltarbejde i udvalgt subkultur.
- Analyse af feltarbejde: Tematisk og teoretisk kontekstualisering af feltet, herunder inddragelse af teori om social identitet.

Konflikters årsager og udvikling:

- Konfliktanalyse: Analyse af årsager til konflikters opståen og udvikling (eskalation og de-eskalation) vha. udvalgt antropologisk og sociologisk teori.
- Magt og socialinteraktion: Analyse af årsager til og konsekvenser af vold (tortur og folkedrab).
- Krig og medier: Globalisering, CNN-effekt og mediernes rolle.

Strategier til konfliktløsning i internationale konflikter

- Kulturanalyse: Udvalgte kulturer og sociale grupperinger af relevans for forsvarets internationale engagement.
- Strategier for oprørskrig og oprørsbekæmpelse i en global kontekst.
- Militære og civile konfliktløsningsstrategier: Krig, Comprehensive Approach, nation-building, forsoning, interkulturel dialog og mediation.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og empiriske studier, således at den studerende bliver i stand til at operationalisere sin teoretiske viden i analysen af de skitserede temaer. Det empiriske materiale udvælges, så den studerende opnår indsigt i aktuelle problemstillinger af betydning for det militære virke som officer i en global kontekst.

Undervisningen gennemføres med vekslende undervisningsformer (fx læreroplæg, gruppearbejde og –oplæg, projektarbejde, plenumdiskussioner, film og rollespil).

Den studerende forventes at deltage aktivt i undervisningen og dermed tage ansvar for eget læringsudbytte såvel som være en aktiv medspiller for sine medstuderende. Aktiv deltagelse indebærer også forskellige former for forberedelse til undervisningen både individuelt og i grupper (fx informationssøgning, læsning, refleksion, diskussion, søge vejledning og at være aktiv på den virtuelle studieplatform).

Som afslutning på forløbet om feltarbejde udarbejder den studerende en mindre skriftlig opgave.

EKSAMEN

Eksamen er en mundtlig eksamen på baggrund af en skriftlig synopsis. Eksamen er individuel, dog kan synopsis skrives i grupper. Synopsen skrives ud fra en selvvalgt problemstilling inden for fagets rammer. Problemstillingen skal godkendes af læreren. Synopsens omfang er max 12.000 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. Den mundtlige eksamination varer 30 min. inklusiv votering.

Den mundtlige eksamen bedømmes ved ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til den mundtlige eksamen, at den studerende har afleveret og fået godkendt den mindre skriftlige opgave, som udarbejdes på baggrund af feltarbejdet.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Undervisningen tilrettelægges i samarbejde og koordination med de øvrige fag på elementet "Forsvaret i samfundet og verden" mht. indhold og progression.

FAG: FORSVARS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

ECTS: 9

FORMÅL

At den studerende opnår evner til selvstændigt at analysere, diskutere og formidle forsvarrets internationale virke, gennem tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Dette understøtter, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at kunne sammenkæde den nationale diskussion om forsvarrets opgaver – som er opnået i løbet af elementet "Flyvevåbnet i forsvaret" – med præmisserne i det internationale miljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar.
- Viden om centrale begreber, teorier og metoder til analyse af udvalgte cases.

Færdigheder

- Kunne udvælge og anvende begreber, teorier og metoder på egen-indhentet empiri i studiet af internationale organisationer og internationale strategiske forhold, der har relevans for dansk forsvar.
- Kunne formidle politologiske problemstillinger med relevans for dansk forsvar under inddragelse af fagets begreber, teorier og metoder.

Kompetencer

- Kunne håndtere komplekse politologiske problemstillinger, herunder kunne anerkende at flere teoretiske positioner kan have gyldighed på samme tid.
- Kunne indgå i et militærfagligt samarbejde, som involverer politologiske problemstillinger.

INDHOLD

Internationale organisationer og dansk forsvar

Der fokuseres på én eller flere udvalgte internationale organisationer, der har relevans for dansk forsvar. De studerende vil skulle arbejde med forskellige teoretiske perspektiver til analyse af den eller de udvalgte organisationers interne opbygning og eksterne relationer. I den forbindelse skal de studerende opbygge en evne til at kunne vurdere førnævnte teoretiske perspektivers forklaringskraft.

Indholdet i forløbet om internationale organisationer bygger videre på den læring, som de studerende har fra faget Forsvars- og sikkerhedspolitik i elementet 'FLOS 1', og dermed vil analyseværktøjerne, i forhold til at studere forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik, ligeledes kunne anvendes i en international kontekst.

Det internationale strategiske miljø og dansk forsvar

Der fokuseres på internationale politiske og strategiske forhold, som enten har eller kunne tænkes at få betydning for det danske forsvars operationsramme. De studerende arbejder konkret med et afgrænset geografisk eller tematisk område – eksempelvis Mellemøsten eller trusselsdiplomati - med henblik på at få viden i dybden om det pågældende område. De studerende introduceres i den forbindelse til en række nye begreber, teorier og metoder til studie af det pågældende område, ligesom der vil være mulighed for at inddrage og bygge videre på de teorier, der er blevet behandlet under det forrige område om 'internationale organisationer og dansk forsvar'.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at de studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk funderet grundlag. De studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres evner til selvstændigt og kritisk at kunne behandle en politologisk problemstilling. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen vil være tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Undervisningen stiller således krav til, at såvel lærer som studerende er i stand til at veksle mellem en række forskellige roller. Lærerrollen spænder fra lærerstyret undervisning, til vejledning samt understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en mere selvstændig rolle med ansvar for egen læring.

EKSAMEN

Eksamen er en mundtlig eksamen på baggrund af en skriftlig synopsis. Eksamen er individuel, dog kan synopsis skrives i grupper. Synopsis skrives ud fra en selvvalgt problemstilling inden for fagets rammer. Problemstillingen skal godkendes af læreren. Synopsens omfang er max 12.000 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. Den mundtlige eksamination varer 30 min. inklusiv votering

Den mundtlige eksamen bedømmes ved ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

FAG: ENGELSK (ADVANCED)

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende videreudvikler sit engelske sprog med fokus på tale- og skrivefærdighed indenfor generelle og militærfaglige registre. Den studerende bliver sikker i rollen som formidler på engelsk i internationale sammenhænge i forbindelse med virket som officer i Forsvaret. Fokus vil være på automatisering af det talte sprog og på effektiv, formel og uformel mundtlig og skriftlig interaktion.

LÆRINGSMÅL

Viden

- have viden om og forstå sproglige strukturer
- have viden om og forstå sprogfunktioner i interkulturelle sprog møder

Færdigheder

- kunne tale ubesværet og grammatisk korrekt om militærfaglige og interkulturelle emner
- kunne anvende generel, interkulturel og militærfaglig terminologi
- kunne formidle viden om abstrakte emner med struktur mæssig og terminologisk præcision
- kunne identificere, formidle og tage kritisk stilling til faglige problemstillinger i sprog møder, både mundtligt og skriftligt

Kompetencer

- sprogligt kunne indgå i interkulturelt samarbejde relateret til virket som officer og tilpasse sit sprog til konteksten, både mundtligt og skriftligt
- kunne reflektere over egen sprogbrug og kunne foretage sproglig selvkorrektion
- kunne identificere egne sproglige læringsbehov i relation til mundtlig og skriftlig engelsk interaktion

INDHOLD

I faget indgår følgende:

- træning af fluency og accuracy, både mundtligt og skriftligt
- idiomatiske udtryk
- ordforrådstilegnelse
- mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier i forbindelse med briefinger, møder og forhandlinger i internationale sammenhænge.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Vægten ligger i første del af modulet på den individuelle studerendes præstation i forbindelse med mundtlige præsentationer i militærfaglige emner, og som både sprogligt og indholdsmæssigt evalueres af både underviser og medstuderende. De studerendes mundtlige præsentationer kan variere i længde og vil typisk inkludere spørgerunde samt efterfølgende fokusere på opponentervirksomhed og sproglig bedømmelse af andre studerendes præsentationer. Herved skal den studerende demonstrere opnåelse af mundtlig kommunikativ kompetence, både uni- og multilateralt, samt opnåelse af sproglig bevidsthed.

Anden del af undervisningen fokuserer på det talte og skrevne sprog i en militærfaglig kontekst. Der bruges både cases, rollespil og netbaserede læringsværktøjer til at eksemplificere fagligt indhold i undervisningen, som gennemføres som holdundervisning med teoretiske oplæg og dialog med vægt på drøftelse og bearbejdning af vanskeligt stof i klassen, i grupper og/eller i par. Undervisningen tilrettelægges således, at der kan differentieres. I al undervisning forventes aktiv og selvstændig deltagelse af den studerende, såvel på hold- og gruppebasis, som individuelt.

Der arbejdes gennem engelskforløbet med en sprogprofil, som klarlægger den studerendes udgangspunkt ved sprogundervisningens start samt progression gennem forløbet. Den studerende evalueres efter første del af engelskmodulet af underviseren samt foretager selvevaluering.

EKSAMEN

Mundtlig: En mundtlig eksamination af 30 min varighed på baggrund af et abstrakt på 0,5-1 side. De studerende skriver abstraktet på engelsk på baggrund af et af underviseren godkendt militærfagligt emne. Abstraktet indgår ikke som en del af den samlede karaktergivning og skal udelukkende danne baggrund for den mundtlige eksamination på engelsk. Eksamen vægtes med 4 ECTS.

Eksamen bedømmes med ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

Skriftlig: En porteføljeeksamen, hvor den studerende skriftligt gør rede for sin læring og sine læringsbehov ift. skriftlig sprogproduktion. Den studerende udvælger selvstændigt 2 af deres afleverede opgaver, hvoraf 1 skal være fra FLOS 1 og 1 skal være fra FLOS 2, og som begge skal være illustrative for den studerendes sproglige læringsproces. Opgaverne godkendes af underviseren og afleveres som bilag til redegørelsen. Eksamen vægtes med 1 ECTS.

Eksamen bedømmes internt bestået/ikke bestået.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

- Undervisningen sigter mod opnåelse af STANAG sprogkode 3. (jf NATO 6001 STANAG, ed. 3).
- Der undervises efter team-teaching modellen: flere undervisere er knyttet til faget. Desuden fagintegreres der med uddannelsens andre fag og undervisere.

FAG: METODE OG VIDENSKABSTEORI

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende opnår færdighed i selvstændig udarbejdelse af analyser, med egenindhentet empiri og med refleksion over analysens videnskabsteoretiske udgangspunkt. Dette skal gøre den studerende i stand til at udføre mindre, selvstændig empiriindhentning i både studie- og arbejdssammenhæng, herunder særligt i den sidste praktikperiode.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om, forståelse af og refleksion over kriterier for udvælgelse af kilder og data.
- Viden om kvalitative metoder som interview og observation.
- Viden om udarbejdelse af problemformulering og konklusioners gyldighed og generaliserbarhed.
- Viden om betydningen af videnskabsteoretiske positioner i forhold til ovennævnte områder.

Færdigheder

- Kunne opstille en operationaliserbar og relevant problemformulering og konkludere relevant i forhold til problemformuleringen.
- Kunne anvende relevante metoder og redskaber til at indsamle og analysere kilder og kvalitative data i forbindelse med opgaveskrivning og anvende dem i forbindelse med den efterfølgende praktikperiode.
- Forholde sig kritisk til kilders og datas gyldighed, pålidelighed og relevans.
- Kunne anvende videnskabsteoretiske overvejelser i opgavedesign og udførelse af undersøgelse.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne udføre systematiske analyser på et reflekteret videnskabsteoretisk grundlag.
- Selvstændigt kunne indsamle empiri til afsluttende professionsbachelorprojekt uden adgang til støtte fra vejleder.
- Kunne identificere egne metodiske læringsbehov og kunne målrette egen læring.

INDHOLD

Undervisningen vil i videst mulig omfang i samarbejde med andre fag, og derfor vil dele af indholdet kunne tilpasses til aktuelle metodiske problemstillinger i det aktuelle fag. Indholdet vil derfor *forventeligt* omfatte:

- Udformning af problemformuleringer og opgavedesign.
- Viden om, forståelse af og refleksion over kriterier for udvælgelse af kilder og data.
- Kvalitative metoder til empiriindsamling.
- Kildekritik.
- Forberedelse til empiriindhentning i praktikperioden.
- Videnskabsteori og metode (betydningen af videnskabsteoretisk ståsted indgår også i de øvrige emner)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen vil være en vekslen mellem læreroplæg og gruppearbejde.

Undervisningen vil i videst muligt omfang tage udgangspunkt i de faglige problemstillinger, som de studerende har erfaring med fra de øvrige fag, således at de oplever, at metodiske problemstillinger oftest er tværfaglige. Desuden skal udgangspunktet i andre fag også gøre det muligt for de studerende at identificere egne metodiske læringsbehov, og selv kunne målrette deres læring.

EKSAMEN

Faget indgår i professionsbachelorprojektet og metodiske krav indgår i bedømmelsen af skriftlige produkter i andre fag.

FAG: STRATEGISK FORSTÅELSE

ETCS: 6

FORMÅL

At den studerende styrker sine analytiske, kommunikative og samarbejds-mæssige kompetencer med henblik på at kunne håndtere komplekse tværfaglige problemstillinger af relevans for officerens professionelle virke i en international kontekst. Herunder at den studerende bliver i stand til at inddrage og integrere faglige og studiemæssige kompetencer tilgængelige i forskellige faglige og professionelle miljøer.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om konflikter af relevans for flyvevåbnets aktuelle eller fremtidige internationale virke.
- Viden om strategisk teori, herunder politologiske, militære og konfliktteoretiske tilgange.
- Have viden om og kunne reflektere over principperne i folkeretten, herunder kende regler for magtanvendelse (jus ad bellum) og regler under væbnet konflikt (jus in bello).
- Viden om gruppedynamikker i internationalt stabsarbejde.
- Kunne reflektere over projektarbejde som metode og arbejdsform i analysen af tværfaglige problemstillinger.

Færdigheder

- Være i stand til at inddrage og integrere forskellige faglige tilgange i strategisk og operativ analyse samt kunne begrunde valg og konsekvenser heraf.
- Kunne anvende Forsvarets Ledelsesgrundlag samt konceptet Ledelse med Operativ Effekt som grundlag for ledelses- og samarbejdsopgaver i internationalt stabsarbejde.
- Kunne anvende teorien om Appreciative Inquiry – den anerkendende undersøgelse.
- Kunne tilrettelægge og gennemføre problemorienteret projektarbejde i samarbejde med andre samt reflektere over arbejds- og læringsproces.
- Formidle og diskutere teoretiske analyser af komplekse strategiske problemstillinger henvendt til specifikke målgrupper såvel skriftligt som mundtligt.
- Forholde sig konstruktivt og kritisk til kollegers opgaveløsning.

Kompetencer

- Samarbejde med kolleger om løsning af komplekse analytiske opgaver og påtage sig ansvar for fælles opgaveløsning.
- Identificere og håndtere egne og andres udviklingsmuligheder i et ledelsesmæssigt perspektiv.
- Selvstændigt indgå i diskussion om Forsvarets internationale operationer i en civil kontekst.

INDHOLD

For hver årgang vælges et tema, som tager udgangspunkt i en konkret og aktuel konflikt af relevans for Forsvarets internationale operationer.

Faggrupperne samarbejder om forløbet og bidrager med følgende vægtfordeling: Ledelse 1, Operationer 1 og Internationale Studier 2 (hvor fagene Konfliktteori og Forsvars- og sikkerhedspolitik indgår med lige vægt).

Der kan fx arbejdes med borgerkrigen i Libyen 2011.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Forløbets gennemgående undervisningsmetode er problembaseret projektarbejde, hvor de studerende er organiseret i grupper med henblik på at samarbejde om tværfaglige strategiske analyser. Den studerende afprøver derudover forskellige typer af fagintegration.

Derudover veksles mellem forelæsninger, gruppediskussioner, individuel refleksion og rollespil samt formidling af egne teoretiske analyser både skriftligt og mundtligt.

Den studerende forventes at skulle forberede sig hjemme til den fælles undervisning og til gruppearbejdet.

Midt i forløbet gennemføres en studietur til relevante institutioner og militære enheder.

Studieturen planlægges og gennemføres som en integreret del af det samlede forløb.

EKSAMEN

Eksamen består af en skriftlig opgave, og en faglig diskussion.

Den skriftlige opgave udarbejdes på baggrund af en selvvalgt problemformulering valgt inden for fagets overordnede tema. Problemformulering skal godkendes af fagets undervisere. Opgaven udarbejdes i grupper. Omfanget er 14.400-19.200 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. I opgaven skal indgå refleksion over opgavens styrker og svagheder.

På baggrund af projektarbejdet deltager den studerende i en faglig diskussion af et tværgående emne inden for forløbets overordnede tema. Emnerne vælges således, at den studerende kan bringe centrale pointer fra den skriftlige opgave i spil over for sine medstuderende.

Eksamen bedømmes med bestået/ikke-bestået ved intern censur. Der gives en samlet bedømmelse for den skriftlige opgave og for den studerendes præstation i forbindelse med den faglige diskussion.

FAG: IDRÆT

ECTS: 7

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og opbygge sin egen fysiske form så det bliver muligt at fungere som professionel officer. Derudover skal den studerende blive i stand til i dagligdagen, at yde støtte og motivere sine kollegaer og medstuderende til fysisk træning. Endvidere skal den studerende blive i stand til, i samarbejde med en idrætsleder, at kunne vejlede, planlægge og støtte kollegaers grundlæggende militære fysiske træning, herunder at initiere missionsspecifik træning med henblik på udsendelse til internationale missioner.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden og forståelse, herunder kunne demonstrere grundlæggende elementer inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke.
- Skal kunne forstå og reflektere over metoder og praktisk udførsel, inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke såvel nationalt som internationalt.
- Skal kunne reflektere over teorier og metoder til gennemførelse af skadesforebyggende træning samt genoptræning efter idrætsskader.

Færdigheder

- Skal selvstændigt kunne identificere og vurdere egne problemstillinger inden for det idrætsfaglige område.
- Skal, i dialog med den stedlige idrætsleder, kunne anvende, diskutere og kritisk forholde sig til de nyeste træningsmetoder og redskaber inden for fysisk træning.
- Skal kunne udvælge, beslutte, samt begrunde valg og fravalg af træningsmetoder i forhold til egen og andres fysisk træning samt i forhold til konkrete militære opgaver i internationale missioner.
- Skal selvstændigt kunne opretholde en fysisk grundform, herunder besidde egenskaber som udholdenhed, styrke og koncentration på et højt professionelt niveau.
- Skal kunne opbygge og videreudbygge sin fysiske form, så det er muligt at løse konkrete militære opgaver, der kræver en given fysisk form.

Kompetencer

- Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med den stedlige idrætsansvarlige leder, og påtage sig et fælles ansvar for idrættens gennemførelse herunder også i forbindelse med forberedelse forud for udsendelse i internationale missioner.
- Skal i nært samarbejde med den stedlige idrætsleder, kunne bidrage med løsninger på komplekse og udviklingsorienterede militære og civile idrætsfaglige problemstillinger i arbejdssammenhæng.
- Skal kunne identificere egne og andres træningsbehov og på baggrund heraf initiere læring og træning i forskellige miljøer.
- Skal kunne opbygge sin fysiske form, så det er muligt at gennemføre en kombineret udholdenhedstest, der kræver en given fysisk form.

- Skal kunne opbygge sin fysiske form, så det er muligt at gennemføre en kombineret militærfaglig udholdenhedstest, der kræver en given fysisk form.

INDHOLD

- Idrætsteori, herunder træningsvejledning, træningsplanlægning og motivationsfaktorer.
- Almen Træning, herunder opvarmning, kredsløbstræning, styrketræning og koordinationsstræning.
- Specialtræning, herunder militærfaglige idrætsdiscipliner som f.eks. militær flerkamp, missionsspecifik træning, øvelsesspecifik træning, samt forsvarets fysiske tests.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, samt praktisk oplæg og træning. Undervisningen suppleres med problembaseret projektarbejde, således den studerende styrker sine kompetencer til, selvstændigt og i grupper, at behandle en idrætsfaglig problemstilling.

Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring. Således er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for at opnå størst muligt udbytte af undervisningen.

Den fysiske træning er i perioder primært lærerstyret, hvor de studerende træner individuelt og i grupper med udgangspunkt i individuelt fysisk niveau. Derudover forekommer perioder med individuelle træningsforløb og træningsforløb i grupper, hvor træningsplan-tid og -ressourcer forvaltes af de studerende selv, for at øve elementer hørende til træningsplanlægning. De selvstændige forløb monitoreres vha. praktiske test pre og post.

Der foretages løbende, under hele uddannelsesforløbet, en lærerfaglig vurdering af den studerende, for derigennem at monitorere den enkeltes praktiske færdigheder og udvikling.

EKSAMEN

Eksamen har til formål, at teste den studerendes teoretiske og praktiske idrætsfaglige færdigheder og kompetencer, og består således af:

Teoretisk eksamen:

Eksamen foregår som en 24 timers individuel skriftlig opgave i form af en case omhandlende træningsplanlægning og almen træning.

Den studerendes læringsudbytte vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

Eksamen vægtes med 2 ECTS point.

Eksamen i specialtræning:

Eksamen foregår som en individuel praktisk prøve omhandlende militærfaglige elementer fra almen træning og specialtræning. Den studerende testes i en sammensat militærfaglig udholdenhedsdisciplin herunder løb, koordination, præcision og styrkeudholdenhed.

Den studerendes læringsudbytte bedømmes efter 7-trinsskalaen ved intern censur.

Eksamen vægtes med 5 ECTS point.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Den løbende evaluering, som er nævnt under "Undervisnings- og studiemetoder" danner desuden grundlag for lærerudtalelse til holdofficer, som kan inddrage udtalelsen i den samlede bedømmelse af den studerende.

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q" for Militær Fysisk Træner (II), såfremt alle teoretiske og praktiske prøver på FLOS 1 og FLOS 2 er bestået.

BILAG 6, VIDEREGÅENDE OPERATIONSSTØTTE

FAG:	FORCE PROTECTION I FLYVEVÅBNET	120
FAG:	FØRINGS- OG PATRULJEKURSUS	122
FAG:	FALDSKÆRMSGRUNDUDDANNELSE	127
FAG:	SKYDEINSTRUKTØR DEL 2.....	129

FAG: FORCE PROTECTION I FLYVEVÅBNET

ECTS: 7 point

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at indgå i flyvevåbnets støttestruktur på laveste ledelsesniveau nationalt og internationalt. Formålet er at den studerende opnår forudsætninger for at kunne gennemføre operationsstøtteopgaver ved flyvevåbnets myndigheder på en sådan måde, at den studerende kan sætte eget ledelsesvirke og ansvarsområde i relation til myndighedens opgave og flyvevåbnets mission.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om og forståelse for den operative støttevirksomhed i flyvevåbnet, herunder hvordan opgaver identificeres og placeres i flyvevåbnets organisation.
- Forståelse for anvendelsen af flyvevåbnets operative støtteenheder i en national og international ramme.
- Forståelse for opbygningen og betydningen af den operative støttestruktur i fred, krise og krig

Færdigheder

- Anvende og forholde sig kritisk til gældende bestemmelser, direktiver og doktriner i relation til egen praksis som operationsstøtteofficer.
- Analysere og vurdere informationer samt på baggrund heraf beslutte for planlægning og gennemførelse af den operative støttevirksomhed i flyvevåbnet og forsvaret inden for såvel en national som en international ramme.
- Gennemføre øvelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Gennemføre uddannelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Virke som taktisk fører i fred, krise og krig, herunder kunne planlægge og gennemføre taktiske operationer.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne både indgå i og lede såvel faglige som tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelsen af den operative støttevirksomhed i henholdsvis egen enhed, på Wing niveau, i flyvevåbnet, i Forsvaret, i NATO og i internationale koalitioner.

INDHOLD

Faget bearbejdes ud fra følgende temaer:

- NATO dokumenter samt nationale direktiver og bestemmelser.
- Operativ støttestruktur.
- Bevogtning.
- Brand og redning.

- Chemical, Biological, Radiological and Nuclear.
- Militær sikkerhed.
- Taktisk føring.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Faget tager afsæt i NATOs seneste doktriner vedr. Force Protection samt nationale direktiver og bestemmelser. Denne undervisning foregår som en vekselvirkning mellem samtaleundervisning og selvstudie.

Temaerne "bevogtning", "brand og redning", "Chemical, Biological, Radiological and Nuclear", og "militær sikkerhed" gennemføres som individuelle og afsluttede forløb og består af bl.a. teoretiske oplæg. Efter hvert tema kommer den studerende ud til en relevant myndighed, hvor der i praksis arbejdes med det afsluttede tema. Hensigten med forløbene er, at den studerende opnår teoretisk og praktisk forståelse for de enkelte temaers betydning for den operatives støttestruktur. Herudover er hensigten, at den studerende som kommende leder opnår en forståelse for de opgaver, som underlagt personel udfører.

Den studerende skal gennemføre besøg ved, flyvevåbnets operative støttestruktur samt flyvende enheder for at opnå forståelse for, hvordan flyvevåbnets operative støtteenheder anvendes i nationale og international ramme.

Temaet "logistik", "deployering", "rekognoscering", "indsatsledelse", "føring" samt "taktisk føring" gennemføres som en vekselvirkning mellem samtale undervisning, selvstudie og træning. Træningen tager udgangspunkt i virkelighedsnære scenarier, hvor den studerende hhv. virker som taktisk fører og er underlagt en taktisk fører. Under træningen lærer den studerende på baggrund af analyser og vurderinger at tage beslutninger samt planlægge og gennemføre taktiske operationer.

EKSAMEN

Eksamen gennemføres som taktisk træner, hvor den studerende på baggrund af en given situation, skal træffe beslutninger om disponering af operationsstøttekapaciteter i en given situation. Eksamen foregår med intern censur og vurderes bestået/ikke bestået.

BEMÆRKNINGER

Ingen

FAG: FØRINGS- OG PATRULJEKURSUS

ECTS: 9

FORMÅL

At den studerende styrker sin viden, færdigheder og kompetencer omkring egen formåen i et miljø, der er præget af høj fysisk og psykisk belastning. Derudover er formålet, at den studerende rykker sine grænser for egen fysiske og psykiske formåen og opnår en forståelse for, hvor meget man kan belaste underlagt personel. Hensigten med dette er, at den studerende bliver i stand til at træffe velovervejede beslutninger herunder at handle hensigtsmæssigt i et miljø, hvor der er høj intensitet samt længerevarende belastning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om og forståelse for egen og andres fysiske og psykiske ressourcer og reaktioner, herunder gruppereaktioner under vilkår med øget fysisk belastning, tidspres/stress, begrænset hvile og forplejning.
- Viden om psykologiske processer i forskellige belastningssituationer, og de praktiske implikationer for føreren og patruljemedlemmet.
- Viden om principperne for ledelse af individer og grupper under belastende forhold.

Færdigheder

- Kunne anvende principperne for patruljevirkosomhed, både i rollen som patruljemedlem, og i rollen som fører.
- Kunne forholde sig kritisk til den taktiske situation og kunne udvælge, begrunde og beslutte løsningen af en konkret opgave for derefter at gennemføre opgaven.
- Kunne begrunde ledelsesmæssige beslutninger i forbindelse med opgaveløsningen og gruppens virke.

Kompetencer

- Gennemføre operationer med stor indsigt i egen og andres fysisk og psykisk formåen for dermed på en hensigtsmæssig måde at kunne disponere over underlagt mand-skabs ressourcer
- Kunne håndtere komplekse situationer i forbindelse med opgaveløsningen, hvor hensynet til gruppen skal opvejes mod løsningen af opgaven.
- Virke som taktisk fører i fred, krise og krig, herunder kunne planlægge og gennemføre taktiske operationer.

INDHOLD

- Enkeltkæmper færdigheder
- Befalingsteknik
- Patruljevirkosomhed
- Angreb på objekt
- Baghold
- Observationstjeneste

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen foregår primært som praktisk træning i terrænet. Denne undervisning vil være en vekslen mellem underviserens instruktion og den studerendes selvstændige træning. Derudover vil der være enkelte lektioner, der vil blive gennemført som teoretisk klasseundervisning.

Undervisningen er tilrettelagt sådan, at den studerende prøver forskellige roller i patruljen, dvs. både menig medlemmers rolle samt ledelsesmæssige roller.

Forløbet afsluttes med en øvelse, hvor den studerende træner det lærte selvstændigt og sammen med medstuderende.

Under den samlede træning bliver den studerende udsat for store belastninger, der udover at styrke egen formåen og flytter grænser, gør den studerende i stand til at forstå hvor meget, de kan belaste underlagt personel.

I samarbejde med instruktørstaben bliver den studerende bevidst om egne læringsbehov, ved bl.a. at modtage feedback gennem forløbet.

Under hele kurset vil den studerende blive bedømt af instruktørerne. Menige patruljemedlemmer bedømmes på lige vilkår som patruljeføreren.

EKSAMEN

Generelt

Den gennemføres ikke eksamen i faget.

Faget afsluttes med en vurdering, hvor den studerende bliver meddelt om vedkomne er bestået eller ikke bestået.

Den enkelte studerende vurderes efter nedenstående retningslinjer ved ekstern censur (Jægerkorpset), eller lintern censur (AFTC)

Den studerende bliver vurderet på kompetencerne beslutningstagen, håndtering af pres, initiativ og samarbejde, hvor der lægges vægt på at beskrive og bedømme den studerende ud fra observerede handlinger. Bedømmelserne indenfor de enkelte FOKUS-kompetencer holdes op mod kriterierne for gennemførelse af kurset med tilfredsstillende resultat og der gives point i forhold til, hvor godt den studerende lever op til disse kriterier. Pointene er fordelt på følgende måde:

- Lever ikke op til: 1 point
- Lever i mindre grad op til: 3 point

- Lever op til: 5 point
- Lever i høj grad op til: 7 point.

Den studerende får en samlet vurdering ved afslutning af kursus som munder ud i følgende niveauer:

- Ikke bestået: 0-11 point
- Bestået med mindre tilfredsstillende resultat: 12-17 point
- Bestået med tilfredsstillende: 18-22 point
- Bestået med meget tilfredsstillende resultat: 23-28 point

Beståelseskriterier

Den studerende kan godt gennemføre hele patruljekursus, men stadig ikke bestå kurset. Ved kursets afslutning bekendtgør Jægerkorpset (JGK) overfor den studerende, om vedkommende har bestået eller ikke bestået kurset.

Senere når bedømmelsen er færdigbehandlet af JGK, vil et bestået kursus yderligere være graderet i enten bestået med mindre tilfredsstillende, tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende.

For at bestå kurset skal følgende være opfyldt:

- Den studerende må ikke have været fraværende fra kurset i mere end sammenlagt 12 timer.
- Den studerende skal have gennemført alle pålagte patruljeopgaver og til stadighed båret sig selv og egen personlig udrustning – dog med følgende bemærkning:
  - Såfremt det af udpegede førere skønnes taktisk nødvendigt for at løse pålagte opgaver, undgå nedkæmpelse eller tilfangetagelse, kan den studerende ved tilskadekomst i kortere periode få hjælp fra øvrige patruljemedlemmer til at bære sig selv og sin personlig udrustning.
- Den studerende skal have opnået en samlet pointsum på minimum 12 point i forhold til bedømmelseskompetencerne.

Kriterier for gennemførelse af kurset med tilfredsstillende resultat

Generelt

- Den studerende fremstår som en tillidsvækkende officer, som er seriøs i forhold til officersgerningen, og som til stadighed har målet med pålagte opgaver for øje.
- Den studerende deltager aktivt i det tilrettelagte uddannelsesprogram, og er seriøs og engageret i forbindelse med egen faglig udvikling.

Beslutningstagning – træffer nødvendige og effektive beslutninger.

Kriterier for tilfredsstillende:

- KT anvender indlærte strukturer og metodikker til understøttelse af beslutningsprocessen.
- KT træffer beslutninger som understøtter effektiv løsning af pålagt opgave.
- KT medinddrager patruljemedlemmernes viden, færdigheder og kompetencer i beslutningsprocessen.
- KT har generelt en i situationen passende fremfærd (aggressiv/rolig) i sin føring og har præcision i sine kommandoer/signaler.
- KT virker i overvejende grad velovervejnet og systematisk i "pressede situationer", hvor ydre faktorer kan være belastende for beslutningsprocessen.

Håndtering af pres – bevarer handlekraften under pres.

Kriterier for tilfredsstillende:

- KT bevarer kontrollen og udviser overordnet set rolig fremtræden i pressede situationer, hvor ydre belastninger i form af eksempelvis manglende søvn og mad samt fysisk belastning, kan virke stressende.
- KT har målet for pålagte opgaver for øje, og forsøger til stadighed – på trods af ydre belastninger - at løse pålagte opgaver.
- KT forsøger om muligt – stadig med målet for øje - at gøre noget ved de faktorer, der udløser presset.
- KT håndterer kritik på en professionel og konstruktiv måde.

Initiativ – iværksætter hensigtsmæssige og nødvendige aktiviteter.

Kriterier for tilfredsstillende:

- I tvivlstilfælde er KT passende opsøgende i sit virke, hvor KT på konstruktiv måde indsamler viden til den videre opgaveløsning.
- KT iværksætter selvstændigt opgave/problemløsning i forhold til løsning/ understøttelse af pålagte opgaver.
- KT kommer i passende grad med konstruktive forslag til forbedring af egen/ patruljens løsning af pålagte opgaver.
- KT tager tilbagemeldingssituationerne seriøst og er ofte bidragende.

Samarbejde – arbejdsmæssige relationer styrkes.

Kriterier for tilfredsstillende:

- KT udviser hensyn og respekt for alle patruljemedlemmer, og under iagttagelse af, at ikke alle er i stand til at bidrage med lige meget, påtager KT sig sin del af ansvaret og yder det KT er i stand til i forhold til den fælles løsning af pålagte opgaver.
- KT falder ikke hen, når KT ikke er udtaget til en førerrolle, men bakker op omkring udpegede førere, og bidrager på seriøs måde til fælles opgaveløsning.
- KT kender egen og andres rolle i opgaveløsningen, og bidrager til løsning af eventuelle konflikter og uenigheder, når de opstår.

Midtvejssamtaler.

Såfremt det vurderes, at den studerende er i farezonen for ikke at bestå kurset, vil JGK gennemføre en midtvejssamtale med den studerende, inden kurset går ind i 2. uge.

Her vil det blive gjort klart, at den studerende er i farezonen for ikke at bestå, og det vil blive fremlagt, hvad der skal forbedres for at den studerende kan bestå.

BEMÆRKNINGER

Hvis den studerende vurderes ikke bestået, kan denne ikke indtræde på faldskærmsgrunduddannelsen.

Hvis den studerende vurderes ikke bestået, kan den studerende godt fortsætte på officersuddannelsen, da der er andre bedømmelsesmekanismer, der sættes i spil.

Ved bedømmelsen ikke bestået vil dette blive meddelt Flyvevåbnets Officersskole og Flyvertaktisk Kommando, og det vil indgå i en helhedsvurdering af den studerende. Der kan være mange grunde til at man på selve patruljekursus bliver vurderet ikke bestået, bl.a. en skade. Bedømmelsen ikke bestået eller ej gennemført er ikke ensbetydende med, at den studerende vil afgå fra officersuddannelsen, men vil indgå i en helhedsvurdering, I hvert

enkelt tilfælde vil det blive vurderet om den studerende indstilles til elevervalueringskommission jf. FPTBST 180-6.

FAG: FALDSKÆRMSGRUNDUDDANNELSE

ECTS: 3 point

FORMÅL

At den studerende udvikler mod til at overskride egne grænser, ved at overvinde den naturlige frygt der er i forbindelse med faldskærmsspring. Den studerende får indsigt i egen personlighed og udvikler evne til at overvinde frygt og vise mod som leder og fører i både fred, krise og krig.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have forståelse for og indsigt i egne grænser.

Kompetencer

- Håndtere situationer hvor den studerende bliver konfronteret med egen frygt og udvise mod i opgave løsningen.

INDHOLD

- Menneskets psykologiske funktioner i forbindelse med frygt og mod.
- Data og funktionering af faldskærm
- Udlægning, sammenlægning, på og aftagning
- Forhold i fly, herunder nødprocedure og signaler
- Springkommandoer og springteknik
- Forhold i luften efter spring, herunder fejlfunktioner og nødprocedurer
- Lande- og faldteknik samt forhold efter landing
- Sikkerhedsbestemmelser ved faldskærmstjeneste

UNDERVISNINGSMETODE

Undervisningen er tilrettelagt med vægten lagt på praktik. Praktikken afprøves fra springtårn inden skarpe spring. Der vil i løbet af undervisningen være elementer af fysisk træning. Den studerende skal i en afsluttende prøve inden spring selvstændigt kunne vise og forklare procedure for fejlfunktionering og nødlandinger.

EKSAMEN

Der gennemføres ikke eksamen i faget.

BEMÆRKNINGER.

Afgang fra kursus

Den studerende kan til enhver tid afgang fra kurset, hvis denne udviser tilstrækkelig usikkerhed, der gør, at det sikkerhedsmæssigt ikke er forsvarligt at lade den studerende fortsætte.

Forudsætninger for opstart

For at kvalificere sig til faldskærmsgrunduddannelse skal den studerende forud have gennemført og bestået patruljekursus.

Derudover skal den studerende inden start have gennemført forsvarets fysiske test C niveau 3 og gennemført 3000 m løb i ført kampuniform og støvler på 17 min.

Ved ikke gennemført kursus bliver dette meddelt til Flyvevåbnets Officersskole og Flyvertaktisk Kommando, og det vil indgå i en helhedsvurdering af den studerende. Ikke gennemført kursus er ikke lig med at den studerende vil afgå fra officersuddannelsen, men at dette kan indgå i en helhedsbetragtning jf. FPTBST 180-6.

Tildeling af Q.

Ved udtalelsen bestået tildeles følgende Q:

GGOFHOGUFALD

Q: 01654049

FAG: SKYDEINSTRUKTØR DEL 2

ECTS: 5 point

FORMÅL

At den studerende opnår kompetencer til at fungere som skydeleder ved enhedsskydninger og som sprængningsleder ved ildmarkering og forsagersprængning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om sikkerhedsbestemmelser for skydelederens samt sprængningslederens virke og bestemmelser for omgang med våben og ammunition.

Færdigheder

- Kunne anvende sikkerhedsbestemmelser og bestemmelser for omgang med våben og ammunition i den praktiske opgaveløsning under funktionerne som hhv. skytte, sikkerhedsbefalingsmand og skydeleder under enhedsskydninger samt sprængningshjælper og sprængningsleder ved ildmarkering og forsagersprængning.
- Skal kunne vurdere og begrunde valg og fravalg for sine dispositioner.
- Formidle de sikkerhedsbestemmelser der skal anvendes under skydningers gennemførelser til sikkerhedsorganisationen og skytterne, hjælperne.

Kompetencer

- Selvstændigt virke som skydeleder ved:
  - enhedsskydning med op til gruppe-/sektionsstørrelse,
  - brug af lys-, røg-, og signalmidler.
- Selvstændigt virke som sprængningsleder ved:
  - forsagersprængning
  - brug af ildmarkering og ildmarkeringsmateriel,
- Selvstændigt og af egen drift efterlever sikkerhedsbestemmelser for skydelederens virke og bestemmelser for omgang med våben og ammunition.
- Uopholdeligt skrider ind over for brud eller tilløb til brud på sikkerhedsbestemmelserne.

INDHOLD

- Administration
- Sikkerhedsbestemmelser
- Sprængningstjeneste
- Våbenkendskab
- Skarpskydning

UNDERVISNINGSMETODE

Undervisningen er tilrettelagt med både teori, praksis og selvstudie.

Teoriundervisningen foregår som samtaleundervisning ved gennemgang af og fortolkning af sikkerhedsbestemmelserne. Derefter får den studerende en teoretisk opgave som skal løses for efterfølgende at blive gennemgået.

Den praktiske undervisning foregår ved at den studerende løser konkrete opgaver ud fra givne retningslinjer.

Den teoretiske og praktiske opgaveløsning kan foregå både individuelt og i grupper.

Selvstudiet foregår ved, at den studerende får udleveret undervisningsmaterialer som de skal forholde sig til. Efterfølgende skal de anvende og afprøve det lærte under praktiske forhold.

EKSAMEN

Den studerende bliver vurderet bestået / ikke bestået ved intern censur på følgende måde:

- Vurdering af praktiske færdigheder og kompetencer omhandlende skydeleder virke
- Vurdering af praktiske færdigheder og kompetencer omhandlende sprængningsleder virke
- Skriftlig prøve omhandlende sikkerhedsbestemmelser
- Skriftlig prøve omhandlende sprængningstjeneste.

Praktisk forløb

Vurderingen vedr. praktiske færdigheder vurderes løbende under uddannelsesforløbet, hvor der er fokus på, hvorvidt den studerende kan omsætte og anvende den teoretiske viden til det praktiske virke som skytte, sikkerhedsbefalingsmand, banekommandør og skydeleder samt en vurdering omhandlende det praktiske virke som sprængningsleder. Den praktiske vurdering starter, når den studerende har afsluttet det teoretiske forløb og indleder den første praktiske skydelederopgave. Hvis der sker brud på sikkerhedsbestemmelserne vil dette indgå i den samlede bedømmelse af den studerende.

Det praktiske forløb skal være bestået inden indstilling til den skriftlige prøve kan ske.

Vurdering

Den endelige vurdering, bestået / ikke bestået, foretages ved afslutningen af forløbet. For kadetter der ikke består det praktiske forløb, gives op til to særlige praktiske forløb. Består det 2. særlige praktiske forløb ikke, vil dette medføre afgang fra kursus og indstilling til elevervurderingskommission jf. FPTBST 180-6.

Henstilling

Såfremt den studerende begår væsentlige brud på sikkerhedsbestemmelserne, der kan medføre skade på personel og/eller materiel gives der en henstilling. Eksempler herpå gives 1. kursusdag.

For kadetter vil tredje henstilling medføre, at kadetten ikke vil blive indstillet til skriftlig eksamen, førend særligt praktisk forløb er bestået. Der gives op til to særlige praktiske forløb. Består det 2. særlige praktiske forløb ikke, vil dette medføre en indstilling til elev-evalueringskommission jf. FPTBST 180-6.

Særlig praktisk forløb.

Hvert særligt praktisk forløb består af én praktisk dag med minimum 2 praktiske skydeleder/sprængningslederopgaver, som skal løses ud fra opgaver stillet af faglæreren. Der vil blive givet minimum 1 dags forberedelse til dagens gennemførelse. Der vil i forbindelse med det særlige praktiske forløb være eksterne censorer tilstede for at give en objektiv og udefra kommende vurdering af de sikkerhedsmæssige aspekter. Derudover vil der foretages en vurdering af de ledelsesmæssige kompetencer.

Skriftlig eksamen

Den skriftlige prøve omhandlende sikkerhedsbestemmelser består af en række spørgsmål som kan besvares ud fra hhv. paratviden eller via opslag. Derudover består den af cases, hvor den studerende skal udarbejde farekalkuler og besvare tilhørende spørgsmål.

Til prøven må den studerende medbringe og anvende HRN 911-011 SIKKAV, HRN 911-013 KAV, udleverede våbenreglementer og egne notater og skrive-redskaber.

Prøven vurderes bestået ved mindst 60 % korrekt besvarelse.

Prøven udarbejdes af AFTC og godkendes af skolechefen for AFTC

Den skriftlige prøve omhandlende sprængningstjenester består af en række spørgsmål som kan besvares ud fra hhv. paratviden eller via opslag.

Til prøven må den studerende medbringe og anvende HRN 911-011 SIKKAV, HRN 555-030, egne notater og skrive-redskaber.

Prøven vurderes bestået ved mindst 80 % korrekt besvarelse.

Skriftlig prøve omhandlende sprængningstjeneste rekvireres ved Hærens Ingeniør- og ABC-skole.

Hvis den studerende ikke består en af de skriftlige eksamener, kan den studerende komme op til to nye prøver.

BEMÆRKNINGER.

Tilstedeværelse

Den studerende skal som udgangspunkt være til stede under alle praktiske skydelederopgaver, defineret jf. ugeplanen. Det vil bero på en konkret vurdering fra kursuslederen samt uddannelsesofficeren om den studerende skal indstilles til afgang fra kursus ved for højt et fravær. Dette beror på et fagligt skøn af den studerendes opnåede kompetencer under kursus.

Forudsætninger

Gennemført og bestået faget "Skydeinstruktør Del 1" (EGVBNSKYINS1).

Tildeling af Q.

Ved udtalelsen Bestået tildes følgende Q:

Skydeinstruktør Del 2 Q: 02721640

Sprængningsgrunduddannelse Q: 02672885

BILAG 7   OPERATIONSSTØTTE-PRAKTIK

ECTS: 36

FORMÅL

At den studerende introduceres til operationsstøtteofficerens ledelsespraksis i flyvevåbnet herunder selvstændigt varetage og lede løsningen af pålagte opgaver.

Formålet er desuden, at den studerende øger sine kompetencer til selvstændigt at kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger, ligesom den studerendes teoretiske erhvervede viden og færdigheder afprøves i praksis.

LÆRINGSMÅL

Kompetencer

-
- Gennemføre øvelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Gennemføre uddannelsesplanlægning for enheder inden for operationsstøtteområdet, herunder identificere og fordele delopgaver samt lede og evaluere den samlede opgaveløsning.
- Kunne håndtere komplekse situationer i en daglig ledelsesmæssig såvel som i en operativ kontekst.
- Selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel indenfor egen enhed som med eksterne relationer i en national ramme.
- Selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Kunne identificere egne og underlagt personers læringsbehov og strukturere nødvendig kompetenceudvikling.
- Selvstændigt indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med relation til funktionen som taktisk fører.

INDHOLD OG FORLØB

Praktikken gennemføres ved at den studerende indgår i en enhed der uddanner værnepligtige. Her bliver den studerende enkadreret som delingsfører med underlagt befalingsmænd samt værnepligtige. Overordnet set indgår følgende delelementer:

- Tilrettelæggelse, planlægning og kontrol af aktiviteter
- Ledelse af underlagt personel
- Styring af ressourcer
- Øvelsesplanlægning
- Rutinering i skydeledervirke

EKSAMEN

Der gennemføres ikke eksamen i faget.

Den studerende skal som afslutning på praktikperioden udarbejde en skriftlig refleksionsopgave som bliver vurderet bestået / ikke bestået af FLOS.

Der lægges op til, at refleksionsopgaven evt. anvendes som oplæg til, herunder identificering af problemstilling for, det afsluttende professionsbachelorprojekt.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Den studerende medbringer en logbog som autoriseres hver gang den studerende har gennemført et læringsmål. Dette tilsikrer at den studerende når igennem alle læringsmål.

BILAG 8   PROFESSIONSBACHELORPROJEKT

ECTS: **15 + 2**

FORMÅL

At den studerende opnår evne til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling af relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau og kunne reflektere over professionens praksis.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om problemformulering, teorivalg, operationalisering og konklusioners gyldighed og generaliserbarhed i relation til et større skriftligt projekt.
- Viden om, forståelse af og refleksion over centrale videnskabsteoretiske positioner og deres metodiske problemstillinger.

Færdigheder

- Kunne opstille en operationaliserbar og relevant problemformulering og konkludere relevant i forhold til problemformuleringen i et større skriftligt projekt.
- Kunne anvende og udvælge relevante metoder og redskaber til at indsamle og analysere relevante kilder og kvalitative data i forbindelse med opgaveskrivning.
- Forholde sig kritisk til kilders og datas gyldighed, pålidelighed og relevans.
- Kunne strukturere en større skriftlig eller mundtlig opgave, og anvende akademisk argumentation og dokumentation.
- Kunne identificere teoriens videnskabsteoretiske positioner og metodisk anvende teoriene i overensstemmelse med deres videnskabsteoretiske udgangspunkt.
- Kunne formidle et komplekst problemfelt til en bredere læserkreds ud fra videnskabelige principper.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne håndtere et komplekst problemfelt, herunder bl.a. kunne tage ansvar for at udarbejde analyser, baseret på et systematisk metodisk og videnskabsteoretisk grundlag.
- Kunne identificere egne metodiske læringsbehov og kunne målrette egen læring.
- Kunne reflektere over professionens praksis i relation til analyseret problemstilling.

INDHOLD OG UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

I forbindelse med professionsbachelorprojektet skal den studerende integrere viden, færdigheder og kompetencer opnået i forbindelse med undervisning på Flyvevåbnets Officersskole med empirisk indsigt i professionen, som er erhvervet gennem praktikperioder ved Flyvevåbnets myndigheder.

Som opstart af skriveperioden vil de studerende modtage undervisning i metode, med udgangspunkt i de studerendes projekter.

Selve professionsbachelorprojektet gennemføres ved, at den studerende individuelt eller i en gruppe udvælger og arbejder med en problemstilling, der er central for en officer i flyvevåbnet eller for uddannelsen. Problemstillingen formuleres af den/de studerende selv i samarbejde med en vejleder ved Flyvevåbnets Officersskole, og skal godkendes af skolen. Det er afgørende for godkendelse, at problemstillingen involverer spørgsmål af relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau.

Den/de studerende er selv ansvarlige for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af projektarbejdet, således at kompetencen til selvstændigt at håndtere et problemfelt bliver styrket. Det indebærer at de studerende bl.a. selv er ansvarlige for at:

- Identificere og formulere en professionsrettet problemstilling.
- Udarbejde en plan for undersøgelse, analyse og skriveaktiviteter.
- Undersøge, udvælge og anvende videnskabelig metode.
- Undersøge, udvælge og anvende teorier.
- Gennemføre empiriske undersøgelser, herunder definere, fremsende og analysere spørgeskema eller planlægge, gennemføre og analysere interviews.
- Koble og anvende videnskabelig metode, empiri og teori til analysearbejdet.
- Skrive projektet og forsvare det mundtligt.
- Være proaktiv i forhold til vejledningen.

EKSAMEN

Består af et skriftligt projekt og et mundtligt forsvar.

Det skriftlige projekts omfang er 50.000-90.000 tegn pr. studerende. Projektet kan skrives i grupper med max 3 personer. Ved to personer i gruppen er projektets omfang 100.000-140.000 tegn, ved tre personer i gruppen 150.000-180.000. Omfanget udgøres af tekst inklusiv mellemrum og fodnoter samt billeder og figurer, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag.

Det mundtlige forsvar er individuelt og har en varighed af 30 min. inklusiv votering af den samlede præstation.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

De to ECTS-point der er tilføjet under overskriften ECTS, stammer fra metodeundervisningen på elementet "Forsvaret i samfundet og verden" og den studerende opnår således i alt 17 ECTS-point ved denne eksamen. Det betyder, at den samlede vurdering ved professionsbacheloreksamen baseres både på læringsmålene beskrevet under metode i det nævnte element, og læringsmålene beskrevet i dette element. Ved den samlede overordnede vurdering er der således fokus på, hvorvidt den studerende forstår og evner at reflektere over professionens praksis og anvendelse af teori og metode i relation til den godkendte problemstilling som er relevant i forhold til udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnantniveau.

Der bruges ekstern censor og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Projektet bedømmes af censor og eksaminator, hvorefter en individuel mundtlig eksamen gennemføres. Der udfærdiges en skriftlig bedømmelse af projektet. Den enkelte studeren-

de gives en samlet karakter for den skriftlige og den mundtlige præstation. Der gives karakter efter 7-trinsskalaen.

Den skriftlige tilbagemelding har til hensigt at styrke den studerendes evne til at identificere egne læringsbehov, efter uddannelsen er afsluttet. Desuden giver det mundtlige forsvar mulighed for en dialog om projektet, hvor den studerende kan demonstrere sine kompetencer inden for selvstændig og kritisk analyse og indsigt i egne læringsbehov.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle forudgående uddannelseselementer er bestået.